

БОРАТИНСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Проект

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ
ТА
ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027
РОКУ**

БОРАТИН - 2023

БОРАТИНСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Проект

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

БОРАТИН - 2023

Стратегія розвитку Боратинської сільської територіальної громади розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Боратинської громади та експертів проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів». Реалізація проєкту стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цього документу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП	6
Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА	8
I. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА.....	8
II. ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ І ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ	9
III. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	13
IV. ДЕМОГРАФІЯ ТА РИНОК ПРАЦІ	18
V. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ	23
VI. АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ	33
VII. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО	34
VIII. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОГО СТАНУ ТА БЮДЖЕТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	44
IX. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ.....	52
X. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН.....	53
XI. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ, ОГЛЯД ДІЮЧИХ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ	55
Розділ 2. SWOT-АНАЛІЗ	58
Розділ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	71
Розділ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	77
Розділ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	78
Розділ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ	93
Розділ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	100

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1.1.1. Пам'ятки археології, містобудування та архітектури на території Боратинської територіальної громади.....	8
Таблиця 1.2.1. Порівняльна характеристика Боратинської сільської територіальної громади	10
Таблиця 1.2.2. Боратинська ТГ: адміністративно-територіальний поділ	11
Таблиця. 1.3.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з підприємств, що є основними забруднювачами атмосферного повітря, на території Боратинської громади, 2020 рік	14
Таблиця 1.3.2. Розрахункові річні об'єми утворення побутових відходів у населених пунктах Боратинської громади.....	15
Таблиця 1.3.3. Рівень охоплення централізованим вивозом ТПВ домогосподарств у Боратинській громаді	16
Таблиця 1.4.1. Чисельність населення Боратинської територіальної громади	18
Таблиця 1.4.2. Найбільші роботодавці у Боратинській громаді.....	22
Таблиця 1.5.1. Відстань від адміністративного центру Боратинської територіальної громади до обласного центру та інших географічних пунктів	24
Таблиця 1.5.2. Кількість домогосподарств у Боратинській громаді, 2023 рік.....	24
Таблиця 1.5.3. Багатоквартирний житловий фонд Боратинської громади	25
Таблиця 1.5.4. Заклади освіти Боратинської територіальної громади	26

Таблиця 1.5.5. Заклади дошкільної освіти Боратинської громади	27
Таблиця 1.5.6. Заклади загальної середньої освіти Боратинської громади.....	28
Таблиця 1.5.7. Заклади охорони здоров'я Боратинської територіальної громади	29
Таблиця 1.7.1. Динаміка кількості суб'єктів господарювання у Боратинській територіальній громаді у довоєнний період та в умовах війни.....	35
Таблиця 1.7.2. Найбільші платники податків до бюджету Боратинської територіальної громади (заПДФО та майновими податками), січень-жовтень 2021 та 2022 років	37
Таблиця 1.7.3. Підприємства у сфері оптової і роздрібної торгівлі, які функціонують на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності.....	38
Таблиця 1.7.4. Підприємства переробної промисловості, які функціонують на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності	40
Таблиця 1.7.5. Суб'єкти господарювання у сфері сільського господарства, які зареєстровані на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності	41
Таблиця 1.7.6. Сплата ФОПами податків до місцевого бюджету Боратинської громади, 2022 рік.....	42
Таблиця 1.7.7. Наявні на території Боратинської громади потенційних інвестиційних майданчиків, призначені для ведення господарської діяльності (крім с/г призначення).....	42
Таблиця 1.8.1. Місце Боратинської громади в регіоні за показниками фінансової спроможності за 2022 рік.....	44
Таблиця 1.8.2. Порівняння надходжень на одну особу до бюджету Боратинської громади та бюджетів територіальних громад Волинської області у 2021 та 2022 роках, грн	46
Таблиця 1.8.3. Податкове середовище Боратинської територіальної громади (2023)	47
Таблиця 1.9.1. Інститути громадянського суспільства/ініціативні групи, що працюють на території Боратинської громади.....	52
Таблиця 1.11.1. Перелік діючих у 2022 році галузевих програм, які фінансуються за кошти місцевого бюджету Боратинської територіальної громади.....	56
Таблиця 2.1. SWOT-аналіз Боратинської сільської територіальної громади	58
Таблиця 5.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Боратинської сільської громади на період до 2027 року	79
Таблиця 5.2. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 1.1. Формування інвестиційної привабливості громади.....	80
Таблиця 5.3. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму.....	82
Таблиця 5.4. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 2.1. Розвиток людського капіталу.....	85
Таблиця 5.5. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг.....	87
Таблиця 5.6. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.1. Інженерна інфраструктура громади... ..	89
Таблиця 5.7. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.2. Збереження навколишнього середовища	90
Таблиця 5.8. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.3. Планування розвитку територій	92
Таблиця 7.1. Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року	103

ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ

Рис. 1.2.1. Розташування Боратинської територіальної громади у Волинській області.....	9
Рис. 1.2.2. Картошка Боратинської територіальної громади Волинської області.....	10
Рис. 1.3.1. Земельні ресурси Боратинської територіальної громади	13
Рис. 1.4.2. Структура населення Боратинської громади в розрізі населених пунктів, 2023 рік	19
Рис. 1.4.3. Темп приросту населення у Боратинській громаді за останнє двадцятиріччя,	

2021/2001 рр., %.....	20
Рис. 1.4.4. Статеві-вікова структура населення, 2023.....	20
Рис. 1.4.4. Кількість зареєстрованих безробітних у Боратинській громаді	21
Рис. 1.5.1. Боратинська громада у системі транспортних шляхів Волинської області	23
Рис. 1.7.1. Структура економіки населених пунктів Боратинської громади	34
Рис. 1.7.2. Структура підприємств, які функціонують на території Боратинської громади, в розрізі населених пунктів	36
Рис. 1.7.3. Структура економіки Боратинської територіальної громади в розрізі суб'єктів підприємництва з числа юридичних осіб	36
Рис. 1.8.1. Динаміка доходів та видатків бюджету Боратинської територіальної громади у 2021-2022 роках	44
Рис. 1.8.2. Порівняння структури доходів бюджету Боратинської громади та територіальних громад Волинської області у 2021 і 2022 роках	45
Рис. 1.8.3. Порівняння структури податкових доходів бюджету Боратинської територіальної громади та територіальних громад Волинської області у 2021 і 2022 роках	45
Рис. 1.8.4. Порівняння структури видатків бюджету Боратинської територіальної громади та територіальних громад Волинської області за 2021 і 2022 роки	49
Таблиця 1.8.4. Перелік та вартість реалізованих в межах території Боратинської громади проектів за кошти, залучені з державного бюджету у 2020-2022 роках.....	49
Рис. 1.11.1. Територія Боратинської ТГ на Схемі планування території Волинської області	55
Рис. 2.1. Порівняльні переваги	62
Рис. 2.2. Виклики	65
Рис. 2.3. Ризики	67
Рис. 2.4. Протидія	69

ВСТУП

Стратегія розвитку Боратинської сільської територіальної громади є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розробляється на період реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та відповідної регіональної стратегії розвитку, з урахуванням положень Закону України «Про засади державної регіональної політики».

Стратегія розвитку територіальної громади покликана об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесових структур, влади, громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального поступу через використання стратегічних переваг громади.

Стратегія розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) розроблена відповідно до законів України «[Про засади державної регіональної політики](#)», «[Про місцеве самоврядування в Україні](#)», «[Про стратегічну екологічну оцінку](#)», Постанови Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року №816 «[Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів](#)», Постанови Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року №817 «[Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану заходів](#)», Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 №79 «[Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та і планів заходів з їх реалізації](#)», а також з врахуванням [Методичних рекомендацій](#) щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265.

Стратегія узгоджується зі стратегічними і оперативними цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: [Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки](#) (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695) та [Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року](#) (затверджено рішенням сесії Волинської обласної ради від 13.10.2020 № 32/3).

Для організації процесу стратегічного планування і розробки Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади [розпорядження](#) сільського голови №153/1.2 від 01 грудня 2022 року було утворено Робочу групу з розробки Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року під керівництвом сільського голови Сергія Яручика.

До процесу формування бачення і визначення пріоритетів розвитку громади були долучені представники органів місцевого самоврядування та регіональної влади, бізнес спільноти, освітяни, медики, представники громадянського суспільства, а також експерти проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів», який реалізувався завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА», Ірина Сторонянська та Христина Патицька.

Аналіз соціального-економічного стану Боратинської сільської територіальної громади та проблем її розвитку, SWOT – аналіз, визначення сценаріїв розвитку громади, формування стратегічних та оперативних цілей було проведено за підтримки експертів проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів», що реалізувався через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА», Ірини Сторонянської та Христини Патицької.

Стратегія громади орієнтована на потреби бізнесу та громадськості, що були виявлені, під час анкетування усіх активних та зацікавлених представників громади у жовтні 2022 року – лютому 2023 року.

Процес розробки та впровадження Стратегії – публічний. З цією метою через офіційний веб-сайт та офіційні сторінки сільської ради в соціальних мережах було повідомлено про початок роботи над проектом Стратегії, визначено строки і форми подання пропозицій до нього від зацікавлених сторін, проведено відкриті розширені [засідання](#) Робочої групи з розробки Стратегії (10.04.2023 р., 05.05.2023 р., 29.06.2023 р.), оприлюднено на офіційному веб-сайті сільської ради проекти Стратегії та Плану заходів з її реалізації, організовано їх громадське обговорення.

Відтак, Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року є документом, що враховує спільні інтереси та бачення поступального розвитку громади, та зорієнтований на забезпечення економічного розвитку громади і покращення рівня життя її мешканців.

Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА**I. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА**

Боратинська громада Волинської області має давню історію. Перші письмові згадки про більшість населених пунктів громади датуються другою половиною XVI століття. З огляду на місцерозташування, впродовж історичного розвитку ці поселення розвивалися як південний форпост Луцька та були в епіцентрі подій як «ворота» до міста.

У населених пунктах громади розташовані пам'ятки архітектури, включені у Державний реєстр культурного надбання, та пам'ятки місцевого значення (табл. 1.1.1), об'єкти культурної спадщини, пов'язані з історичними подіями, що стосуються населеного пункту чи регіону.

Таблиця 1.1.1. Пам'ятки археології, містобудування та архітектури на території Боратинської територіальної громади¹

Охоронний номер	Місце-знаходження пам'ятки	Найменування	Датування	Дата і № рішення про взяття пам'ятника під охорону
Пам'ятки археології, що перебувають під охороною держави				
030017-Н	с. Коршів	Городище	IX-XIIIст.	Постанова КМУ № 928 від 03.09.09р.
Перелік пам'яток містобудування і архітектури, які перебувають під охороною держави				
1033	с. Коршів	Хрестовоздвиженська церква	1777 р.	Пост. РМ УРСР від 06.09.79
193-м	с. Баїв	Успенська церква	1875 р.	Рішення ОВК від 03.04.92
195-м	с. Городище	Миколаївська церква	1920 р.	Рішення ОВК від 03.04.92
201-м	с. Озеряни	Кірха	1920 р.	Рішення ОВК від 03.04.92
203-м	с. Промінь	Михайлівська церква	1885 р.	Рішення ОВК від 03.04.92

Мешканці громади активно пропагують вивчення історії рідного краю. За їх ініціативи та зусиллями місцевих активістів у громаді створені і діють єдиний на Волині музей бджільництва у с. Баїв, музей-скансен «Козацька Січ» та криївка УПА «Блок» між селами Гірка Полонка й Оздів.

Висновки

1. Боратинська громада має давню, багату на знакові події історію, а завдяки вдалому місцерозташуванню та сусідству з Луцьком вона стала осередком поселення осіб різних національностей, розвитку мультикультурності.
2. На території громади розташована пам'ятка археології національного значення – давнє городище. Вона також має пам'ятки сакральної архітектури (5 пам'яток місцевого значення), серед яких, зокрема, один з найдавніших храмів Волині й України загалом, а також дві чудотворні ікони.
3. Мешканці громади активно пропагують вивчення історії рідного краю. За їх ініціативи та зусиллями місцевих активістів у громаді створені і діють єдиний на Волині музей бджільництва у с. Баїв, музей-скансен «Козацька Січ» та криївка УПА «Блок» між селами Гірка Полонка й Оздів, ведуться спроби популяризувати боратинський форт.
4. Історико-культурна спадщина у поєднанні з ентузіазмом жителів громади, історично зумовленою мультикультурністю та багатим природно-ресурсним потенціалом, а також вигідним розташуванням є добрим ресурсом для розвитку короткострокового туризму (зокрема, фестивального, який уже представлений у громаді).

¹ Волинська обласна державна адміністрація. Мережа закладів культури.
URL: <https://voladm.gov.ua/category/merezha-zakladiv-kulturi/1/>

II. ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ І ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

2.1. Географічне розташування, суміжні території

Боратинська територіальна громада утворена в умовах адміністративно-територіальної реформи у 2017 році шляхом об'єднання трьох сільських рад Луцького району Волинської області: Баївської, Боратинської та Промінської, внаслідок чого до її складу увійшло 12 сіл. У 2020 році на основі розпорядження Кабінету Міністрів України № 718-р від 12 червня 2020 року до складу Боратинської об'єднаної територіальної громади увійшли ще шість сільських рад: Баківцівська, Радомишльська, Коршівська, Гіркополонівська, Лаврівська, Ратнівська. Після доєднання Боратинська територіальна громада налічує 24 села у своєму складі: Боратин (адміністративний центр), Баїв, Баківці, Вербаїв, Вікторяни, Гірка Полонка, Голишів, Городище, Коршів, Коршовець, Лаврів, Лучиці, Мстишин, Новостав, Оздів, Озеряни, Полонка, Промінь, Радомишль, Ратнів, Рованці, Романівка, Суховоля, Цеперів.

За адміністративно-територіальним устроєм Боратинська територіальна громада входить до Луцького району Волинської області і межує з Луцькою міською, Підгайцівською і Городищенською сільськими, Торчинською селищною територіальними громадами Волинської області, а також з Боремельською, Підлозцівською та Ярославичівською сільськими територіальними громадами Рівненської області (рис. 1.2.1, рис. 1.2.2).

Волинська область

Рис. 1.2.1. Розташування Боратинської територіальної громади у Волинській області

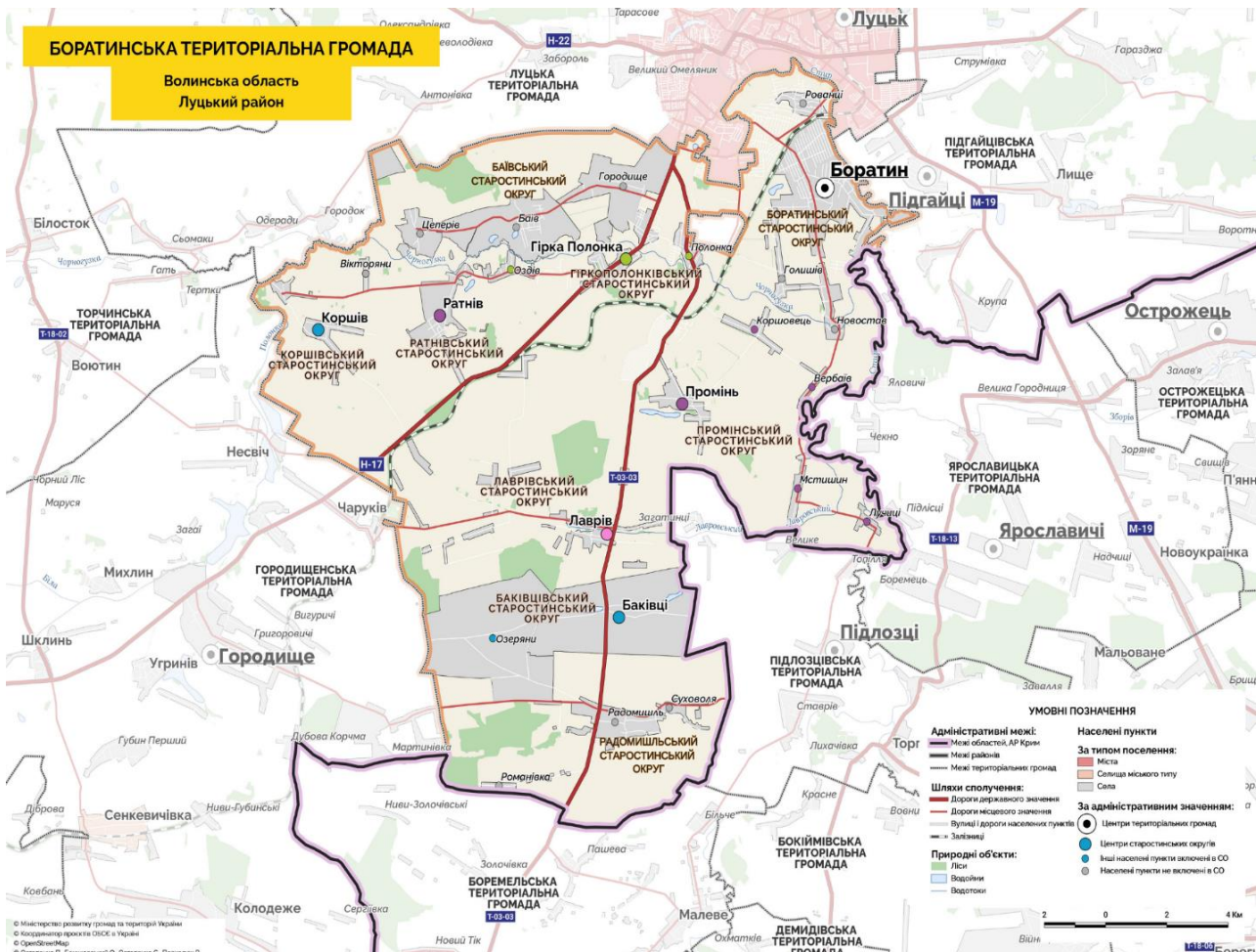

Рис. 1.2.2. Картосхема Боратинської територіальної громади Волинської області

Площа громади становить 282,7 км². Кількість населення – 19505 осіб. Густота населення становить 69,0 осіб/км², тобто дещо менша середньоукраїнського показника, проте вища середньої щільності населення по Волинській області (табл. 1.2.1). Відстань від найвіддаленішого с. Романівки до адміністративного центру громади с. Боратин становить 20,1 км.

Таблиця 1.2.1. Порівняльна характеристика Боратинської сільської територіальної громади

Регіони	Площа, км ²	Частка площі ТГ у загальній площі району / області	Населення, тис. осіб	Частка населення ТГ у чисельності населення району / області	Густота населення (осіб/ км ²)
Боратинська громада	282,7 ¹	5,39 / 1,40	19,5 ¹	4,28 / 1,91	69,0
Луцький район	5249,1 ²	26,06	455,4 ²	44,6	86,8
Волинська область	20 144,0 ²	-	1 021,3 ²	-	50,7

¹ За даними Боратинської сільської ради

² За даними порталу «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/areas/0322/rayons>

Боратинська громада має сприятливе економіко-географічне розташування як у контексті внутрірегіонального розміщення, так і віддаленості від Державного кордону з ЄС. Вона межує з обласним центром Волинської області м. Луцьком, її основним економічним та культурно-освітнім осередком. Відстань між адміністративним центром Боратинської

громади та центром м. Луцька становить 5,2 км, автомобільним шляхом – 9,0 км та займає не більше 15-ти хвилин часу для доїзду. Відстань до кордонів з ЄС – близько 120 км. Окрім того, громада має вигідне розташування в межах Західного регіону України, адже безпосередньо межує з територіальними громадами Рівненської області, а відстань від с. Боратина до м. Рівне автомобільними шляхами дорівнює 78 км. До м. Львова (та міжнародного аеропорту) – близько 150 км.

Через Боратинську громаду проходить автомобільний шлях національного значення Н 17, який сполучає Луцьк з Радеховом та Львовом. По території громади пролягає також автомобільний шлях територіального значення Т 0303, який простягається територією Луцького та Дубенського районів через Луцьк – Радомишль – Демидівку – Дубно.

Загалом географічне розташування дає громаді суттєві переваги у контексті доступу населення та місцевого бізнесу до розвинутої транспортно-логістичної мережі в області. У цьому контексті, зокрема, слід акцентувати на близькості до: 1) *автомобільного шляху міжнародного значення М 19*, що сполучає прикордонний перехід Доманове (Волинська область) та автомобільний прикордонний перехід Порубне (Чернівецька область) та є частиною європейський маршрут Е85 (Литва – Білорусь – Україна – Болгарія – Греція); 2) *автошляху національного значення Н 22* Устилуг (пункт пропуску на кордоні з Польщею) – Луцьк – Рівне; 3) *автомобільна дорога регіонального значення Р 14* Луцьк - Дольськ.

2.2. Адміністративно-територіальний поділ, система органів влади

Боратинська територіальна громада входить до складу Луцького району Волинської області. До складу громади увійшли 24 сільські населені пункти, а адміністративним центром визначено с. Боратин.

Рішенням сесії Боратинської сільської ради № 9/15 від 5 жовтня 2021 року «Про утворення старостинських округів Боратинської сільської територіальної громади» на території громади утворено 9 старостинських округів (табл. 1.2.2).

Таблиця 1.2.2. Боратинська ТГ: адміністративно-територіальний поділ

Район	Луцький	
Адміністративний центр	с. Боратин	
Населені пункти - 24	с. Баїв, с. Баківці, с. Вербаїв, с. Вікторяни, с. Гірка Полонка, с. Голишів, с. Городище, с. Коршів, с. Коршовець, с. Лаврів, с. Лучиці, с. Мстишин, с. Новостав, с. Оздів, с. Озеряни, с. Полонка, с. Промінь, с. Радомишль, с. Ратнів, с. Рованці, с. Романівка, с. Суховоля, с. Цеперів	
Старостинські округи - 9	<i>Баївський</i>	<i>с. Баїв, с. Городище, с. Цеперів</i>
	<i>Промінський</i>	<i>с. Промінь, с. Лучиці, с. Коршовець, с. Вербаїв, с. Мстишин</i>
	<i>Гіркополонківський</i>	<i>с. Гірка Полонка, с. Полонка, с. Оздів</i>
	<i>Лаврівський</i>	<i>с. Лаврів</i>
	<i>Коршівський</i>	<i>с. Коршів</i>
	<i>Баківцівський</i>	<i>с. Баківці, с. Озеряни</i>
	<i>Ратнівський</i>	<i>с. Ратнів, с. Вікторяни</i>
	<i>Радомишльський</i>	<i>с. Радомишль, с. Романівка, с. Суховоля</i>
	<i>Боратинський</i>	<i>с. Новостав, с. Голишів, с. Рованці</i>

Місцеве самоврядування Боратинської територіальної громади здійснюється Боратинською сільською радою у складі Голови ради та депутатів сільської ради. Депутатський корпус обраний на позачергових місцевих виборах у 2020 році, відповідно до нового адміністративно-територіального устрою у складі 26 осіб. Набуття повноважень депутатами 8-го скликання відбулося 4 грудня 2020 року, відповідно до рішень сесії № 1/1.

Структура виконавчого апарату та його загальна чисельність затверджена рішенням сесії Боратинської сільської ради від 17 грудня 2020 року № 1/29 «Про затвердження структури виконавчого апарату ради та його загальної чисельності» у складі 66,25 штатних одиниць. Рішенням сесії від 30 червня 2021 року № 7/16 внесено зміни до структури та збільшено штатну чисельність до 74,25 одиниць. Станом на 29 листопада 2022 року заповнено посад 57,75, серед них: 43 штатних одиниць – посадові особи, 8,75 штатних одиниць – прибиральники службових приміщень, 6 – службовці органу місцевого самоврядування, вакансій – 16,5 штатних одиниць.

Склад виконавчого комітету затверджений рішенням сесії Боратинської сільської ради від 17 грудня 2020 року № 1/22 «Про утворення виконавчого комітету ради, визначення його чисельності та затвердження персонального складу» у складі 17 осіб, на даний час здійснюють діяльність 12 осіб, 5 посад є вакантними. У складі виконавчого комітету Боратинської сільської ради 6 старост громади, заступник сільського голови та секретар ради за посадами, три представники місцевого бізнесу, один лікар місцевого центру надання первинної медико-санітарної допомоги.

Відповідно до Рішення № 1/24 Боратинської сільської ради від 17 грудня 2020 року у сільській раді діють п'ять постійних комісій: постійна комісія з питань фінансів, бюджету, планування соціально-економічного розвитку, інвестицій; постійна комісія з питань земельних відносин, природокористування, сільського господарства та екології; постійна комісія з питань регламенту, депутатської діяльності, етики, прав людини, законності, співробітництва та молодіжної політики; постійна комісія з питань комунальної власності, житлово-комунального господарства, благоустрою, енергозбереження та будівництва; постійна комісія з гуманітарних питань.

Висновки

- 1. Боратинська територіальна громада характеризується сприятливим економіко-географічним розташуванням у контексті внутрірегіонального розміщення і віддаленості від Державного кордону з ЄС. Громада межує з Луцькою територіальною громадою, а саме містом Луцьком.*
- 2. Географічне розташування дає громаді суттєві переваги у контексті доступу населення та місцевого бізнесу до розвиненої транспортно-логістичної мережі в області. Через її територію проходять важливі автомобільні шляхи (національного значення Н 17 Луцьк – Львів, територіального значення Т 0303 Луцьк – Дубно), вона розташована близько до міжнародної траси М 19, що є частиною європейського маршруту Е85 Литва – Білорусь – Україна – Болгарія – Греція.*
- 3. Місце розташування є важливим чинником формування інвестиційної привабливості громади та забезпечує їй перспективи для залучення суб'єктів господарювання на власну територію, використання її території в організації логістичних систем.*

III. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

3.1. Ландшафтні особливості рельєфу, характеристика ґрунтів та гідрологія, кліматичні умови

Ландшафт. Територія Боратинської громади знаходиться у межах Волинської височини і входить у морфоструктуру Луцько-Рівненського лесового пасма. Громада розташована в лісостеповій зоні типових чорноземів і сірих опідзолених ґрунтів. Рельєф місцевості належить до льодовиково-ерозійного типу, тому він різко пересічений. Його основними елементами є яружно-балкова система, міжбалкові плато та значні підвищення з крутими схилами.

Ґрунти. Ґрунтовий покрив на території Боратинської громади характеризується різноманітністю за генезисом, механічним складом, водно-фізичними особливостями і родючістю. Громада розташована в лісостеповій зоні типових чорноземів і темно-сірих опідзолених ґрунтів, на її території зустрічаються також торфовища низинні та торфово-болотні ґрунти. Всі ґрунти на території громади давно окультурені і протягом століть використовуються в сільському господарстві. Це призвело до зменшення в них вмісту гумусу та поживних речовин, погіршення структури, розвитку площинної та лінійної ерозії.

Загальна площа земель Боратинської територіальної громади становить 20168,09 га (рис. 1.3.1), зокрема: землі житлової забудови займають 1856,21 га, землі лісогосподарського призначення – 1185,83 га, землі промисловості – 764,25 га, землі рекреаційного призначення – 1,00 га, землі сільськогосподарського призначення – 16360,80 га.

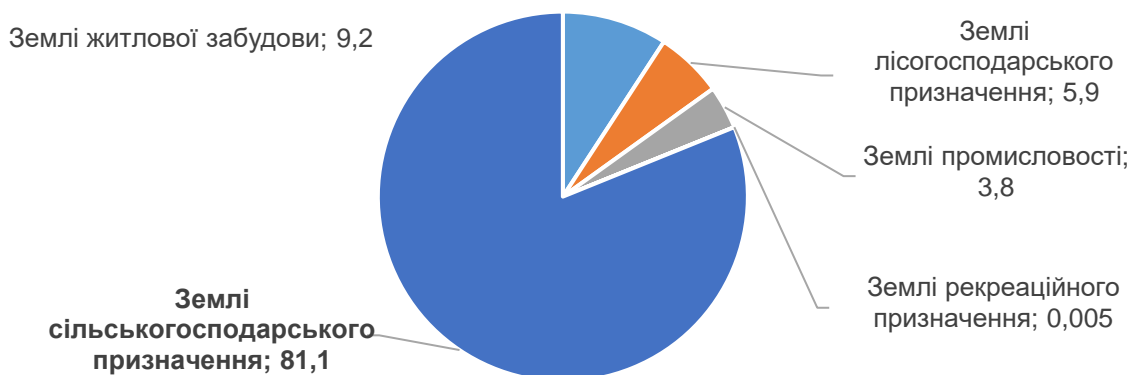

Рис. 1.3.1. Земельні ресурси Боратинської територіальної громади²

Ліси та біорізноманіття. Лісистість Луцького району, до якого належить Боратинська територіальна громада, є однією з найнижчих у Волинській області та становить 7,9%. Землі лісогосподарського призначення у Боратинській громаді займають 5,9% її території. Громада знаходить в межах території господарської діяльності ДП «Ківерцівський лісгосп». Для рослинного покриву також типові залишки остепнених луків та скельно-степової рослинності. Фауністичні ресурси громади – передовсім рибні та медоносні.

Водні ресурси. Гідрографічна мережа Боратинської громади належить до басейну річки Стир (притока Прип'яті, басейн Дніпра). Водні ресурси представлені річками: Стир, Черногузка, Полонка, Канал Лаврівський, Злодійка, Сорока, а також джерелами і штучними ставками. Водойми придатні для купання, риболовлі, водного туризму. Вздовж берегів річок на окремих ділянках обладнані пляжі та зони відпочинку. На території Боратинської громади налічується 42 ставки загальною площею водного дзеркала 174,579 га.

Територія Боратинської громади, як і Волинської області в цілому, розташована в межах Волино-Подільського артезіанського басейну, особливістю якого є наявність потужної зони прісних вод. У межах басейну найсприятливіші умови для формування ресурсів підземних вод існують на Волинській височині (в межах якої розташована територія Боратинської громади).

Кліматичні умови. Клімат на території Боратинської громади, як і Волині загалом, помірно-континентальний з м'якою зимою і теплим літом. Температура середня – плюс 7,2°C,

² За даними Боратинської сільської ради

абсолютний мінімум - мінус 34°C, максимум – плюс 38°C. Кількість опадів - 553 мм (у т. ч. 403 мм за теплий період), добовий максимум опадів: середній - 40 мм, спостережений - 114 мм. Швидкість вітру - 4,0 м/с, найбільші швидкості вітру, можливі: щорічно - 24 м/с, 1 раз за 5 років - 28 м/с, 1 раз на 10-20 років - 31-33 м/с, середнє число днів з сильним вітром – 21.

3.2. Екологічна ситуація

Поточний стан атмосферного повітря. Боратинська територіальна громада, маючи спільну межу із м. Луцьком та численні підприємства на власній території, характеризується порівняно вищим рівнем забруднення атмосферного повітря у регіоні. На її території розміщені підприємства, які, відповідно до даних Екологічного паспорту Волинської області за 2020 рік, входять до переліку основних забруднювачів атмосферного повітря, – ПАТ «Гнідавський цукровий завод» та ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» (табл. 1.3.1).

Таблиця. 1.3.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з підприємств, що є основними забруднювачами атмосферного повітря, на території Боратинської громади, 2020 рік³

Показник	Тверді речовини	Сполуки азоту	Оксид вуглецю	НМЛОС	Аміак	Діоксид сірки	Метан	Залізо
ПАТ «Гнідавський цукровий завод»								
Викиди, т/рік	19,144	19,268	128,245	1,064	5,237	2,027	0,194	0,010
ТзОВ «Волинь-зерно-продукт»								
Викиди, т/рік	191,507	5,796	5,254	0,554	-	0,011	0,529	-

Поточний стан води. Згідно з інформацією Державного агентства водних ресурсів України, на території громади встановлено ліміт для використання води обсягом 5,788 млн м³. Фактичний показник використання води у 2022 році становив 1,011 млн м³, що у п'ятеро менше лімітного обсягу. Водокористувачами на території громади визначено дев'ять суб'єктів господарювання: ПАТ «Гнідавський цукровий завод», Виробничо-комунальне підприємство «Грань» Боратинської сільської ради, ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ», садівничі товариства «Промінь», «Калина», «Лаврів», ТзОВ «Біопаливно-енергетична компанія», ТзОВ «Наш гриб». Воду використовують як із поверхневих водних об'єктів, так і підземних джерел. У складі зворотних (стічних) вод ці підприємства забруднюючих речовин не скидають.

За даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області, на території Боратинської громади моніторинг якості води у річках та площинних об'єктах не проводився. Водночас, інструментально-лабораторний контроль якості поверхневих вод річок Черногузка і Стир, які протікають на території регіону, та в межах Боратинської громади у т. ч., дав змогу констатувати забруднення вод цих річок нітритами, залізом, фосфатами тощо. Води річок забруднюються добривами та хімічними засобами захисту рослин, які виносяться поверхневим стоком з городів садибного сектору, що спричиняє замулення річки. Негативний вплив на якість річкових вод мають і промислові та аварійні стоки каналізаційної мережі. Таким чином в річку попадають нафтопродукти, побутове сміття. Ситуація ускладнюється і неканалізованими стоками околиць міста.

Потребує вирішення також проблема зі станом каналізаційно-очисних споруд на території с. Боратина. Це очисні споруди ПАТ «Гнідавський цукровий завод», яке після попереднього очищення промислових вод скидає стічні води на поля фільтрації площею 95,83 га. На ці очисні споруди потрапляють також господарсько-побутові стічні води від адміністративних та виробничих приміщень заводу.

³ Екологічний паспорт Волинської області 2020. URL:

https://mepr.gov.ua/files/docs/eco_passport/2021/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB.pdf

Водночас, зважаючи на те, що система водовідведення охоплює невелику частину домогосподарств у громаді, для ТГ актуальна проблема відсутності очисних споруд потрібної потужності на її території. Внаслідок цього стічні води потрапляють у річки або ґрунтові води. Тому основним джерелом забруднення водного басейну громади є недостатньо очищені стічні води та неканалізована житлова забудова.

Окрім того, На екологічну ситуацію у Боратинській територіальній громаді суттєвий вплив має близькість до м. Луцька. Зокрема, основними забруднювачами водних об'єктів області є підприємства житлово-комунального господарства, найближче до Боратинської громади – КП «Луцькводоканал», яке за об'ємом скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод займає першу позицію серед підприємств у регіоні.

Поточний стан ґрунтів. Землі Боратинської громади – це території, що інтенсивно використовуються у господарстві. Забруднення ґрунтів тут зумовлене передовсім викидами в атмосферне повітря від промислових підприємств і пилу з доріг та прилеглих сільгоспугідь, які, в підсумку, осідають на поверхню ґрунту. У цілому стан ґрунтового середовища громади на селітебних територіях є задовільним, за винятком потенційних локальних осередків забруднення, які можливі в місцях накопичення комунально-побутових відходів та викидів транспорту, виробничих майданчиків, які потребують санітарного благоустрою. На сучасному етапі на території громади немає санкціонованих сміттєзвалищ, а ті, що були тут (5 звалищ), - закриті. Водночас, тут зафіксовані випадки несанкціонованого вивезення сміття.

Поточний стан біорізноманіття та рекреаційних зон. На території Боратинської територіальної громади розташовані три об'єкти природно-заповідного фонду Волинської області: заповідне урочище «Радомишль», гідрологічний заказник «Чорногузка», загальнозоологічний заказник «Гнідавське болото». Тут розташовані також три парки – у селах Баківці (0,6 га), Баїв (0,3 га) та Боратин (0,4 га).

Крім того, територія громади (долини річок Чорногузка та Стир належать до об'єктів Смарагдової мережі, мережі природоохоронних територій, створеної задля збереження видів та оселищ, які потребують охорони на загальноєвропейському рівні.

Поводження з відходами. Боратинська сільська рада комплексно підходить до вирішення проблеми поводження з ТПВ. У 2021 році у громаді розроблено *Схему санітарного очищення населених пунктів*. Розрахункові річні об'єми утворення побутових відходів у населених пунктах Боратинської громади у 2021 році становили 203,0 тис. м³, крім того, очікується їх збільшення з часом (таблиця 1.3.2). За категоріями утворювачів відходів та розрахунком річних об'ємів утворення ТПВ основним суб'єктом створення відходів є населення громади (загалом 83,4%).

Таблиця 1.3.2. Розрахункові річні об'єми утворення побутових відходів у населених пунктах Боратинської громади⁴

Рік	Утворені відходи, тис. м ³	Тверді побутові відходи, тис. м ³	Великогабаритні відходи, тис. м ³	Ремонтні відходи, тис. м ³	Небезпечні відходи, тис. м ³	Рідкі відходи, тис. м ³
2021	203,00	32,72	1,75	2,14	0,19	166,2
2026	213,08	36,60	1,96	2,40	0,22	171,9
2041	250,24	48,65	2,61	3,19	0,29	195,5

Рівень охоплення планово-регулярною системою санітарного очищення у Боратинській громаді є невисоким і різниться у різних населених пунктах (таблиця 1.3.3). Найвищим він є у Боратині, Рованцях, Полонці – найбільших населених пунктах громади, а загалом коливається в межах 50%. На території Боратинської громади станом на 2022 рік відсутні обладнані згідно зі стандартами полігони / сміттєзвалища ТПВ. Основним способом поводження з ТПВ у громаді є їх вивезення та захоронення на полігонах і сміттєзвалищах.

⁴ Схеми санітарного очищення населених пунктів Боратинської територіальної громади. 2021. 147 с.

Знешкодження ТПВ на території населених пунктів Боратинської ТГ не здійснюється. Сортунання і захоронення ТПВ з території населених пунктів громади проводиться ЛСКАП «Спецкомунтранс» (м. Луцьк) на діючому полігоні ТПВ, який розташований на території с. Брище Луцького району.

Таблиця 1.3.3. Рівень охоплення централізованим вивозом ТПВ домогосподарств у Боратинській громаді⁵

Село	Кількість дворів	Село	Кількість дворів
Боратин	606	Мстишин	4
Баїв	46	Новостав	84
Баківці	39	Оздів	68
Вербаїв	27	Озеряни	29
Вікторяни	4	Полонка	188
Гірка Полонка	534	Промінь	21
Голишів	68	Радомишль	63
Городище	58	Ратнів	78
Коршів	47	Рованці	505
Коршовець	29	Романівка	2
Лаврів	112	Суховоля	3
Лучиці	9	Цеперів	18
Загальна кількість дворів у Боратинській ТГ		2642	

Висновки

1. Територія Боратинської громади характеризується значними обсягами сільськогосподарських земель (81,1% території громади), що дає їй, за умови раціонального використання, потужний сільськогосподарський потенціал.
2. Громада розташована в одному з найменш заліснених регіонів Волині. Лісистість її території становить лише 5,9% і є однією з найнижчих в області. На території громади розташоване заповідне урочище «Радомишль», створене для збереження єдиної на Волині ділянки буково-дубового насадження віком понад 60 років.
3. Однією з основних переваг Боратинської громади є її водні ресурси: через територію протікають, серед інших, річки Черногузка та Стир, на території є багато ставків. Саме наявність тут долин річок стала причиною розміщення у громаді об'єктів природно-заповідного фонду гідрологічного заказника «Черногузка» та загальнозоологічного заказника «Гнідавське болото», якими охороняється заплава річки Черногузки та частина заболоченої заплави річки Стир. Водні ресурси поверхневих вод можуть використовуватися у рекреаційних і господарських цілях.
4. Боратинська територіальна громада, маючи спільну межу із м. Луцьком та численні підприємства на власній території, характеризується порівняно вищим рівнем забруднення атмосферного повітря у регіоні. Вплив на екологічну ситуацію у громаді мають чинники, які лежать в основі її економічного розвитку: розміщення на території громади промислових, сільськогосподарських та інших підприємств (зокрема, два підприємства, які входять до переліку найбільших забруднювачів у регіоні), проходження по території важливого транспортного коридору. Для громади характерна проблема з обмеженням екологічних спостережень на власній території та недостатністю моніторингу якості поверхневих вод, атмосферних викидів, стану ґрунтів.
5. Проблемою для громади є відсутність очисних споруд та періодичне виникнення на її території несанкціонованих сміттєзвалищ. Серед причин, які зумовлюють їх появу, низький рівень охоплення жителів громади послугами збору і вивезення ТПВ (він не перевищує

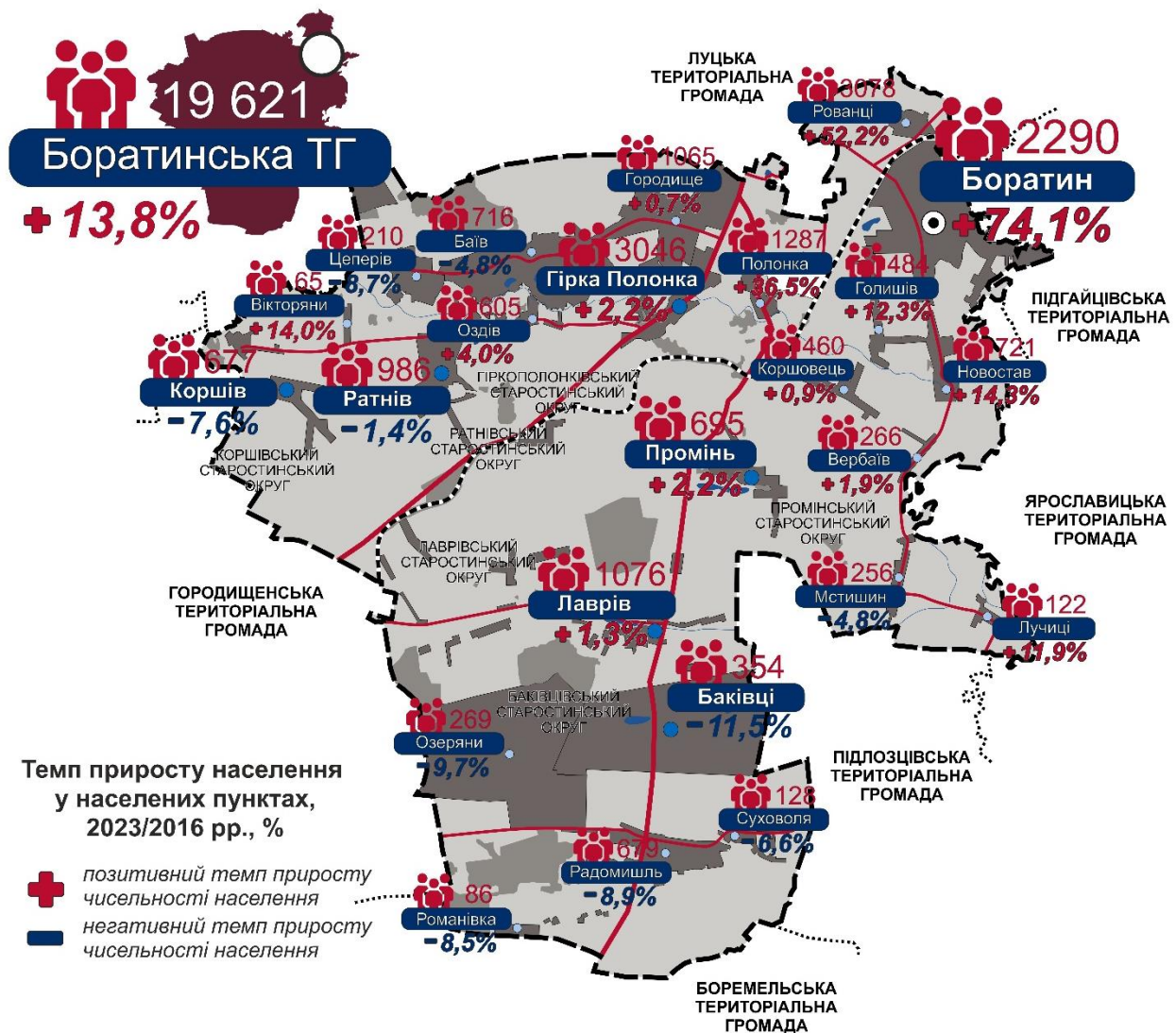
⁵ Реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів. Волинська обласна державна адміністрація. URL: <https://voladm.gov.ua/article/reyestr-obyektiv-utvorennya-obroblennya-ta-utilizaciyi-vidhodiv/>

48,3%) в окремих населених пунктах. Послуги збору і транспортування відходів надає КП «Боратин». Сільська рада комплексно підходить до вирішення проблеми поводження з ТПВ. У 2021 році у громаді розроблено Схему санітарного очищення населених пунктів, якою визначено черговість здійснення заходів із санітарного очищення території.

IV. ДЕМОГРАФІЯ ТА РИНОК ПРАЦІ

4.1. Чисельність населення і демографічна ситуація

Боратинська територіальна громада, межуючи із Луцьком, концентрує на своїй території значний людський ресурс і характеризується щільністю населення, яка перевищує середнє по регіону, проте є нижчою, ніж середнє по району– 69,0 осіб/км². Чисельність населення Боратинської сільської територіальної громади станом на 1 січня 2023 року становить 19621 особу (рис. 1.4.1, табл. 1.4.1).

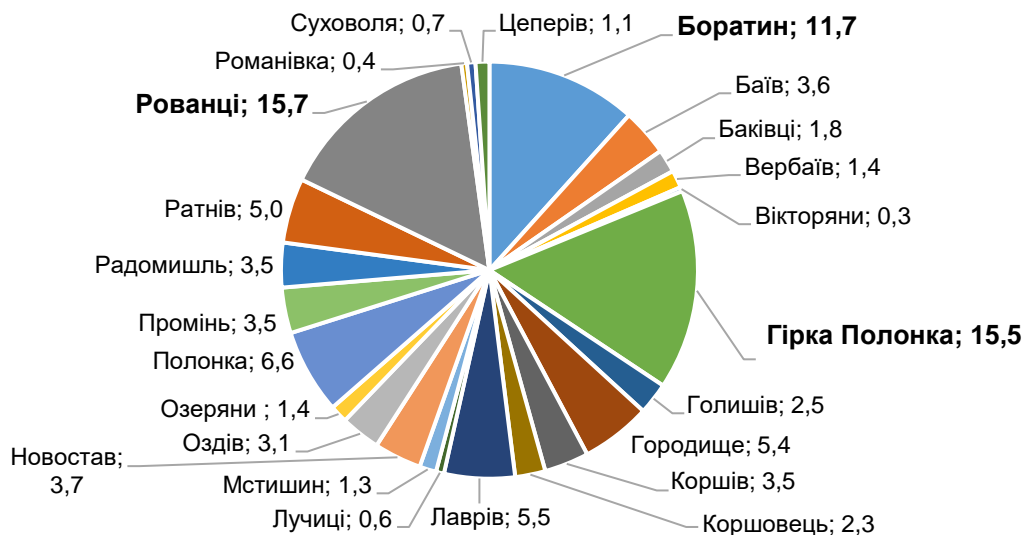
Таблиця 1.4.1. Чисельність населення Боратинської територіальної громади⁶

Населений пункт	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Боратин	1315	1407	1510	1695	1899	2124	2285	2290
Баїв	752	788	782	789	754	752	716	716
Баківці	400	393	395	394	397	405	353	354
Вербаїв	261	264	267	268	264	265	266	266
Вікторяни	57	60	59	62	62	63	63	65
Гірка Полонка	2980	2880	3009	3033	3042	3050	3047	3046
Голошів	431	445	458	464	468	484	483	484
Городище	1058	1047	1022	1012	1042	1062	1067	1065
Коршів	733	705	696	686	688	690	677	677

⁶ За даними Боратинської сільської ради

Коршовець	456	458	461	463	457	469	461	460
Лаврів	1062	1055	1053	1048	1071	1065	1078	1076
Лучиці	109	110	112	116	121	120	122	122
Мстишин	269	270	275	270	254	261	256	256
Новостав	631	658	680	684	701	718	720	721
Оздів	582	579	589	592	592	603	603	605
Озеряни	298	296	297	297	299	298	268	269
Полонка	943	1180	1182	1191	1254	1280	1287	1287
Промінь	680	681	683	686	667	687	696	695
Радомишль	745	741	733	719	702	670	679	679
Ратнів	1000	980	995	978	965	984	985	986
Рованці	2023	2147	2286	2529	2737	2957	3065	3078
Романівка	94	92	91	87	85	85	86	86
Суховоля	137	136	135	135	131	133	129	128
Цеперів	230	231	215	210	205	204	210	210
Боратинська ТГ	17246	17603	17985	18408	18857	19429	19602	19621
<i>Сердньорічний темп приросту населення, %</i>	-	102,1	102,2	102,4	102,4	103,0	100,9	100,1

В розрізі адміністративно-територіального поділу Боратинської територіальної громади, на відміну від більшості територіальних громад України, відсутня концентрація населення в адміністративному центрі громади. Навпаки, у громаді є три населені пункти, де порівняно більша кількість жителів (загалом тут проживає 42,9% населення): Гірка Полонка (15,5% жителів громади), Рованці (15,7%) та Боратин (11,7%). У решті населених пунктів мешкає 0,3-6,6% населення у кожному (рис. 1.4.2).

Рисунок 1.4.2. Структура населення Боратинської громади в розрізі населених пунктів, 2023 рік⁷

Аналізуючи динаміку зміни чисельності жителів впродовж останніх років, помітна тенденція до зростання цього показника – у середньому кількість зареєстрованого на території громади населення щорічно зростає на 1,8 в. п. Водночас, темп приросту різниться в розрізі населених пунктів. Найвищим він є у селах Боратин (174,1%), Рованці (152,2%), Полонка (136,%), тобто поселеннях, які безпосередньо межують із обласним центром м. Луцьком. У десяти населених пунктах спостерігається від’ємний темп приросту населення (Баїв, Баківці, Коршів, Мстишин, Озеряни, Радомишль, Ратнів, Романівка, Суховоля, Цеперів).

Позитивною стороною громади є зростання чисельності жителів за останнє двадцятиріччя (2021/2001 рр.) – на 27,9 в.п., що порівняно із зменшенням кількості жителів у регіоні (на 3,1 в.п.) свідчить про значний людський ресурс та потенціал на майбутнє (рис. 1.4.3).

⁷ За даними Боратинської сільської ради

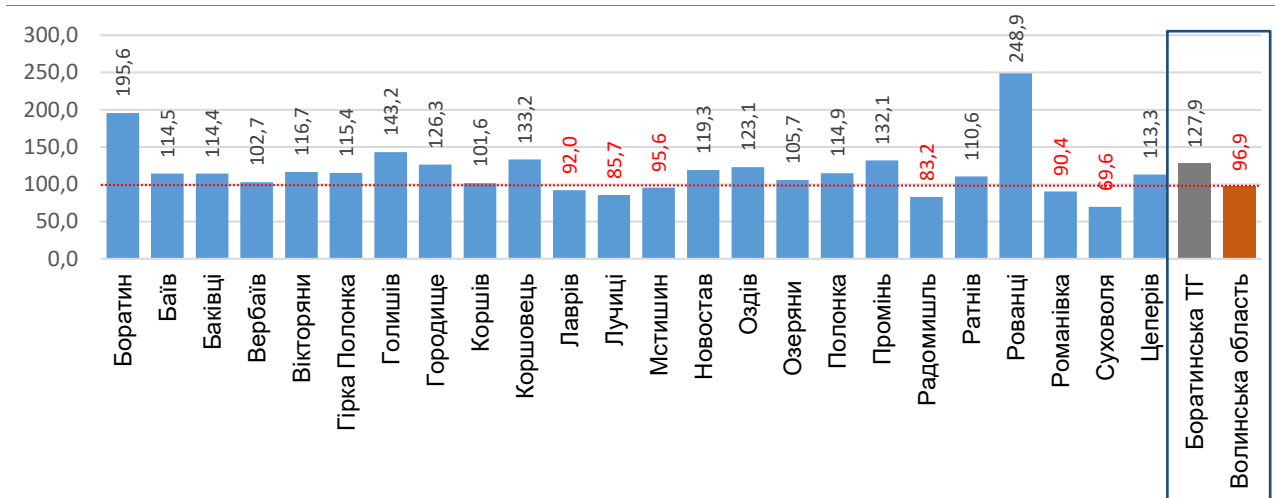

Рис. 1.4.3. Темп приросту населення у Боратинській громаді за останнє двадцятиріччя, 2021/2001 рр., %

Аналіз динаміки чисельності населення Боратинської громади свідчить про стабільне зростання кількості жителів, які реєструються на її території. Це позитивний аспект, адже темп приросту по громаді становить 101,8%, а його причиною є передовсім позитивне сальдо міграції – у громаду прибуває значно більше осіб, ніж вибуває. Зважаючи на те, що чітко прослідковується залежність темпу приросту населення у населених пунктах від близькості такого пункту до м. Луцька, можна констатувати: причиною переселення у громаду є її вигідне географічне розташування. З другого боку, для Боратинської громади, як і для більшості територіальних громад навколо великих міст, характерне фактичне збільшення кількості населення без їх юридичної реєстрації у громаді. Такі громади часто є так званими «спальними районами» для жителів великих міст.

У віковій структурі населення частка дітей (0-17 років) становить 26,8%, осіб у працездатному віці (16-59 років) – 56,2%, осіб у віці 60 і більше років – 17,1%. За статеву структуру населення у громаді переважають жінки – 52%, частка чоловіків становить 48% (рис. 1.4.4).

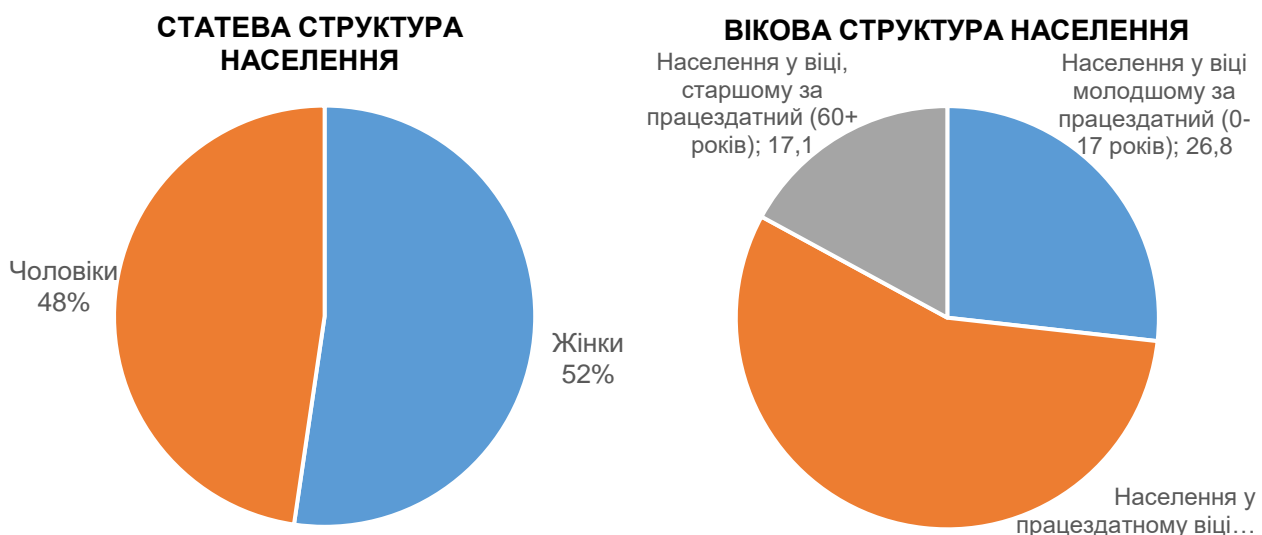

Рис. 1.4.4. Статеві-вікова структура населення, 2023⁸

Внутрішньо переміщені особи. За період з 24 лютого 2022 року у громаді загалом зареєструвалися 1596 осіб⁹, з них 636 чоловіків та 960 жінок, тобто спостерігалось переважання кількості жінок у 1,5 рази. Більше ніж ½ ВПО – це молодь віком 14-35 років.

⁸ За даними Боратинської сільської ради

⁹ За даними Боратинської сільської ради

Станом на 1 лютого 2023 року тут залишаються 600 осіб¹⁰, з них 203 дитини. Тобто на території громади з моменту переміщення залишилися тимчасово проживати 37,6% ВПО, що є доволі високою часткою. Переважно люди проживають у приватних будинках, проте є і місця масового проживання – шелтер у селі Гірка Полонка, створений на базі адмінбудівлі місцевого підприємства, а також принаймні 2 багатосімейні будинки у селі Рованці.

4.2. Зайнятість населення

Ситуація на ринку праці у Волинській області в останні роки характеризувалася деякими негативними тенденціями. Зокрема, чисельність зайнятого населення у регіоні у 2021 році порівняно з попереднім скоротилася на 3,9 тис. осіб і становила 360,2 тис. осіб, а рівень зайнятості населення у віці 15-70 років скоротився з 48,9% до 48,5%. Відбулося також зростання чисельності безробітного населення – на 0,5 тис. осіб. Рівень безробіття у регіоні зріс за цей період з 12,5% до 12,7% і суттєво (2,8 в. п.) перевищує середньоукраїнське значення (9,9%). Понад 1/4 вільної робочої сили у регіоні припадає на обласний центр та навколишні громади. Серед них – Боратинська громада, де налічується 54 офіційно зареєстрованих безробітних (рис. 1.4.4).

Рисунок 1.4.4. Кількість зареєстрованих безробітних у Боратинській громаді¹¹

Економіко-географічне розташування Боратинської громади відіграє вагомий роль у ситуації із зайнятістю серед її мешканців. Жителі громади мають доступ до найбільш розвинутого ринку праці у регіоні і у контексті пропонованих вакансій, і в розрізі їх диверсифікованості, адже мають можливість працевлаштування у великому місті. Саме на Луцьк припадає більше 1/3 вакансій у регіоні, а середній розмір заробітної плати у цих вакансіях співвіднесений з середнім по регіону та становить 8764 грн. З-поміж роботодавців на території Луцького району впродовж 2022 року було заявлено 6046 вакансій.

Боратинська територіальна громада і сама характеризується розвинутою економікою, тому жителі громади і мешканці навколишніх територій мають змогу працевлаштуватися на одному з підприємств, розташованих на її території. Серед основних роботодавців у громаді: ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ», ТзОВ «Волинь-зерно-продукт», ПП «Фабрика солодоців Ласка», ПрАТ «Гнідавський цукровий завод», СГПП «Рать» (табл. 1.4.2). Зокрема, лише на ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ» заявлено 5000 робочих місць¹². Важливо зауважити, що серед найбільших платників ПДФО немає суб'єктів бюджетної сфери, що свідчить: в основі економічного розвитку Боратинської громади – потужні підприємницькі структури.

¹⁰ За даними Боратинської сільської ради

¹¹ За даними Боратинської селищної ради

¹² KROMBERG & SCHUBERT ЛУ. URL: <https://kroschu.com.ua/lutsk/>

Таблиця 1.4.2. Найбільші роботодавці у Боратинській громаді¹³

Роботодавець	Вид діяльності (основний)
ТзОВ «КРОМБЕРГ ЕНД ШУБЕРТ УКРАЇНА ЛУ» (близько 5 тис. робочих місць)	Виробництво електричного й електронного устаткування для автотранспортних засобів
ТзОВ «Волинь-зерно-продукт»	Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин
ПП «Фабрика солодоців Ласка»	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
ПрАТ «Гнідавський цукровий завод»	Виробництво цукру
СГПП «Рать»	Змішане сільське господарство

У громаді високий рівень самозайнятості жителів – 867 ФОПів. Зважаючи на їх кількість, ФОПи забезпечують значну частину надходження від ПДФО (адже цей податок до місцевого бюджету сплачує 221 ФОП) та займають чільне місце у формуванні робочих місць.

Висновки

1. Боратинська територіальна громада є сільською. Для неї характерна відсутність вираженого адміністративного центру та концентрація населення у трьох населених пунктах, які знаходяться поблизу Луцька – Рованцях, Гіркій Полонці та адміністративному центрі громади с. Боратині (42,9% жителів). Щільність населення у громаді є вищою ніж в середньому по області, однак нижчою ніж у районі і становить 69,0 осіб/км².
2. Для громади як приміської характерна позитивна динаміка приросту населення для більшості населених пунктів (127,9% в середньому за останнє двадцятиріччя на фоні зменшення чисельності населення в регіоні) внаслідок міграції людей у громаду, в той час, як проблема депопуляції актуальна для переважної кількості громад в Україні. Основною причиною міграційного руху у громаду є її вигідне економіко-географічне розташування поблизу м. Луцька, що забезпечує доступ жителям до розвинутого ринку праці, товарного і ринку послуг, розвинутої диверсифікованої системи соціальних послуг.
3. Позитивним є зростання чисельності жителів впродовж останнього двадцятиріччя (2001-2021) майже в усіх населених пунктах громади (у 18 з 24). Це свідчить про існуючий потенціал для розвитку усієї громади, а не лише її адміністративного центру і населених пунктів біля великого міста.
4. У громаді доволі висока частка осіб молодше працездатного віку (0-15 років, 26,8%), що є перевагою для розвитку громади на довгострокову перспективу і вказує на потенціал для розвитку людського капіталу.
5. В умовах повномасштабного вторгнення в Україну з лютого 2022 року у громаді зареєстровано 1596 ВПО, з яких більше 50% були особами молодше працездатного віку. Станом на початок 2023 року тут і досі проживає 600 осіб (з них 203 діти). Тобто з моменту переміщення на території громади залишилися проживати 37,6% ВПО, що є доволі високим показником.
6. Мешканці Боратинської громади мають доступ до найбільш розвинутого ринку праці у регіоні – у контексті пропонування вакансій і їх диверсифікованості, бо мають можливість працевлаштуватися у Луцьку і навколишніх селах. Важливо, що і сама громада характеризується розвинутою економікою та можливістю працевлаштування людей на одному з підприємств, розташованих на її території. У громаді високий рівень самозайнятості жителів (867 ФОПів), відповідно ФОПи займають чільне місце у формуванні робочих місць.

¹³ За даними Боратинської селищної ради

V. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

5.1. Транспортна інфраструктура

Боратинська територіальна громада займає доволі вигідну географічну «точку» на карті Волинської області (рис. 1.5.1).

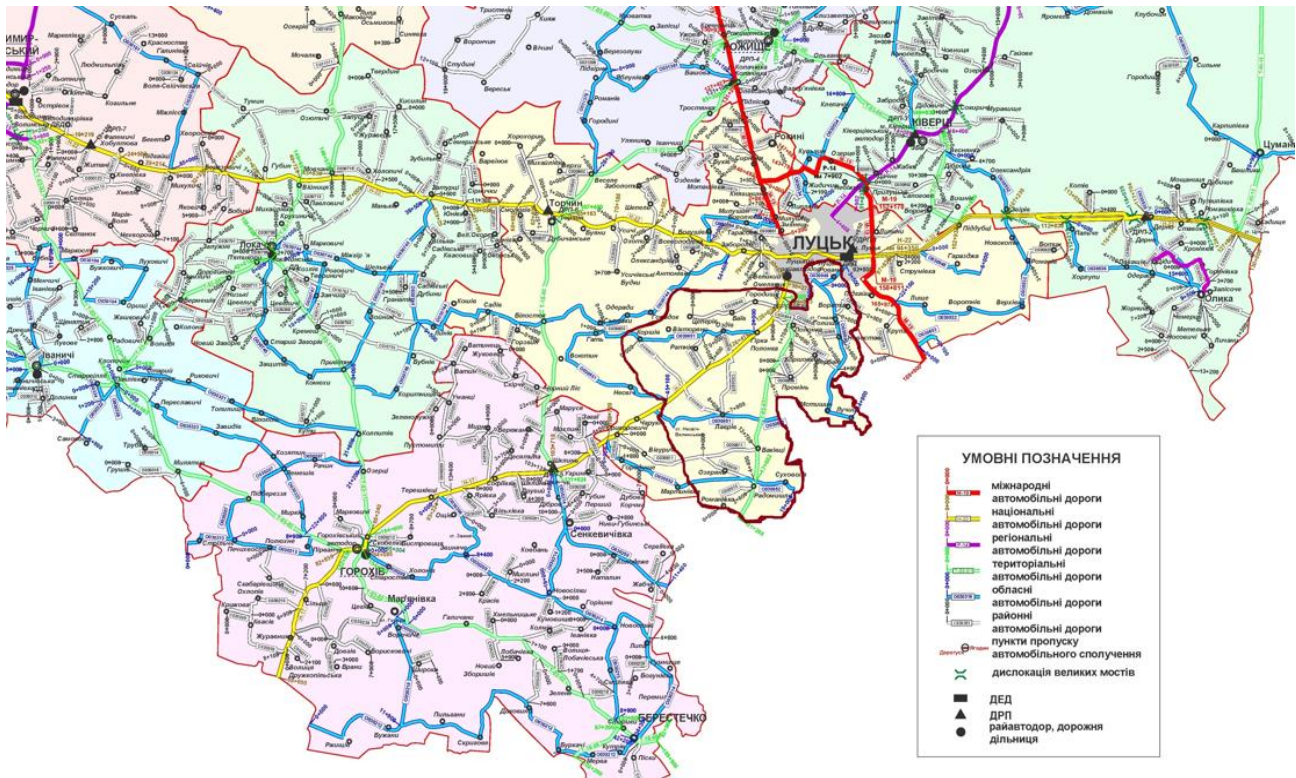

Рисунок 1.5.1. Боратинська громада у системі транспортних шляхів Волинської області

Протяжність доріг на території Боратинської територіальної громади становить 343 км. Через територію громади проходять такі важливі транспортні шляхи: автомобільний шлях національного значення *N 17*, який сполучає Луцьк з Радеховом та Львовом; автомобільний шлях територіального значення *T 0303*, який простягається територією Луцького та Дубенського районів через Луцьк – Радомишль – Демидівку – Дубно. Боратинська громада характеризується також близькістю до: автомобільного шляху міжнародного значення *M 19*, що сполучає прикордонний перехід Доманове (Волинська область) та автомобільний прикордонний перехід Порубне (Чернівецька область) та є частиною європейський маршрут *E85* (Литва – Білорусь – Україна – Болгарія – Греція); автошляху національного значення *N 22* Устилуг (пункт пропуску на кордоні з Польщею) – Луцьк – Рівне; автомобільна дорога регіонального значення *R 14* Луцьк - Дольськ.

Характеристика місця розташування та відстані від адміністративного центру Боратинської територіальної громади до обласного центру та інших географічних пунктів подана у табл. 1.5.1. Суттєвою перевагою розташування територіальної громади є відносна близькість до об'єктів інфраструктури залізничного транспорту – залізничний вокзал у м. Луцьку знаходиться на відстані 10,6 км.

За видами покриття більше ½ доріг є покриті асфальтом (172 км) та бруківкою (20 км); решта – чорнощобенові – 57 км, білощобенові – 34 км, ґрунтові – 60 км. Технічний стан доріг державного значення є задовільним, частина доріг місцевого значення потребують ремонту.

Транспортне сполучення. На території громади здійснюють пасажирські перевезення та функціонують 12 маршрутів. Їх протяжність, час перебування у дорозі, регулярність суттєво різняться. Найкраще організоване транспортне сполучення з населеними пунктами Боратин,

Баїв, Гірка Полонка, Промінь. Значно нижча логістична доступність до сіл Коршів, Баківці, Романівка, Суховоля. Окрім того, через громаду курсують маршрутні таксі, які сполучають обласний центр із населеними пунктами в сусідніх із Боратинською та інших територіальних громадах.

Таблиця 1.5.1. Відстань від адміністративного центру Боратинської територіальної громади до обласного центру та інших географічних пунктів¹⁴

Показники	Відстань по автомобільних дорогах, км
Боратин – Луцьк (центр міста)	9,0
Боратин - Київ	405,0
Боратин – автомобільний/залізничний пункт пропуску на Державному кордоні «Ягодин – Дорогуск»	149,0
Боратин – автомобільний пункт пропуску на Державному кордоні «Устилуг – Зосін»	94,6
Боратин – залізничний пункт пропуску на Державному кордоні «Володимир-Волинський – Хрубешув»	80,7
Боратин – залізничний вокзал м. Луцька	10,6

5.2. Житлово-комунальна інфраструктура

Житловий фонд. Станом на 2023 рік у громаді налічується 6690 будинків (табл. 1.5.2), відповідно в середньому в одному домогосподарстві 2,9 осіб.

Таблиця 1.5.2. Кількість домогосподарств у Боратинській громаді, 2023 рік¹⁵

Населений пункт	Площа населеного пункту, км ²	Кількість будинків	Кількість домогосподарств на 1 км ²	Середня кількість осіб у домогосподарстві
Боратин	7,2	775	107,6	3,0
Баїв	5,6	224	40,0	3,2
Баківці	11,1	158	14,2	2,2
Вербаїв	2,4	95	39,6	2,8
Вікторяни	0,32	42	131,3	1,5
Гірка Полонка	20	925	46,3	3,3
Голишів	3,4	169	49,7	2,9
Городище	4,7	304	64,7	3,5
Коршів	3,3	255	77,3	2,7
Коршовець	3,3	160	48,5	2,9
Лаврів	40,5	514	12,7	2,1
Лучиці	1,5	68	45,3	1,8
Мстишин	3,8	84	22,1	3,0
Новостав	5,7	238	41,8	3,0
Оздів	5,5	272	49,5	2,2
Озеряни	11,8	109	9,2	2,5
Полонка	7	396	56,6	3,3
Промінь	9,2	237	25,8	2,9
Радомишль	20	295	14,8	2,3
Ратнів	2,8	289	103,2	3,4
Рованці	9,8	890	90,8	3,5
Романівка	2	51	25,5	1,7
Суховоля	1,5	78	52,0	1,6
Цеперів	2,1	62	29,5	3,4
Боратинська ТГ	282,65	6690	23,7	2,9

¹⁴ За даними Google maps. URL: <https://www.google.com.ua> > maps

¹⁵ За даними Боратинської сільської ради

Багатоквартирний житловий фонд наявний лише у шести населених пунктах Боратинської громади. Станом на 2021 рік він налічував 57 будинків з загальною кількістю квартир 397 об'єктів, у яких проживала 1291 особа (табл. 1.5.3). У Боратинській територіальній громаді немає зареєстрованих ОСББ, мешканці громади не об'єднуються для спільного управління багатоквартирними будинками. Одноквартирних (садибних) будинків у 2021 році налічувалося 6036.

Таблиця 1.5.3. Багатоквартирний житловий фонд Боратинської громади¹⁶

Населений пункт	Кількість будинків	Кількість квартир	Чисельність жителів
Баківці	1	6	15
Боратин	6	33	101
Гірка Полонка	17	265	865
Ратнів	12	62	196
Рованці	6	21	51
Коршовець	15	16	63
Боратинська ТГ	57	397	1291

Комунальна інфраструктура. На території Боратинської громади функціонує *комунальне підприємство «Боратин»*, унітарне комунальне підприємство Боратинської сільської ради, на яке, серед іншого, покладено такі завдання: санітарне очищення зон багатоповерхових забудов, зон приватного сектору, інших об'єктів; механізоване вуличне прибирання; збирання, транспортування відходів, ліквідація несанкціонованих звалищ, утримання та експлуатація парків, скверів, площ. Для їх виконання КП використовує спеціально обладнані транспортні засоби (два сіміттевози СБМ-304/1).

Територія громади частково охоплена *вуличним освітленням*. Загальна протяжність мереж становить 185 км.

Порівняно з територіальними громадами Волинської області (через наближеність до обласного центру) Боратинська територіальна громада характеризується кращим рівнем забезпечення інженерних мереж, хоча, як і у більшості громад, ця сфера є однією з найменше сучасно оснащених та потребує оновлення та розбудови.

Системою централізованого *водопостачання* Боратинська громада забезпечена частково. Мережі водопостачання наявні у 11-ти населених пунктах (Баїв, Боратин, Голишів, Коршів, Лаврів, Новостав, Радомишль, Ратнів, Рованці, Гірка Полонка, Полонка). Водопровідні споруди потребують реконструкції. Значна частина мережі водопроводу знаходиться в аварійному стані та потребує заміни. Існуюча система водопостачання потребує значних капітальних вкладень для її реконструкції.

Проектами генеральних планів населених пунктів передбачається будівництво нових водоводів, насосних станцій, а також резервуарів чистої води для забезпечення розрахункових витрат води населених пунктів у повній мірі.

Централізоване водовідведення наявне лише у незначній частині громади: у селах Ратнів (загальна протяжність мережі, яка обслуговує 30 будинків, становить 3 км), Гірка Полонка (загальна протяжність мережі становить 3,3 км), Рованці. Водовідведення здійснюється на каналізаційні очисні споруди м. Луцька. Потужність існуючих каналізаційних споруд м. Луцька забезпечує розрахунковий прийом стічної води в повному об'ємі.

Системи водовідведення потребують реконструкції. Значна частина мережі водовідведення знаходиться в аварійному стані та потребує заміни. Домогосподарства, які не мають доступу до існуючої системи каналізування, використовують дворові каналізаційні системи, які зазвичай є малоефективними та наносять шкоду природному середовищу. Водночас, проблемою, попри часткову наявність систем централізованого каналізування у громаді, є відсутність очисних споруд.

¹⁶ За даними Боратинської сільської ради

Система поверхневого водовідведення (зливова каналізація) облаштована відкритого типу, локальні очисні споруди відсутні, випуски зливової води відбуваються в долини річок або за межі населених пунктів. Оскільки обсяги зливових вод незначні по причині малої щільності забудови за незначної кількості твердого покриття вулично-дорожньої мережі сільських населених пунктів, питання будівництва систем зливової каналізації у громаді не є актуальним.

Теплопостачання житлових будинків здійснюється від систем поквартирного опалення (багатоквартирні будинки) та автономних систем в одноквартирних будинках із присадибною ділянкою. Теплопостачання будівель бюджетної сфери та комерційних будівель здійснюється від автономних систем теплопостачання.

Основним паливом є природний газ. Частково використовується тверде деревне паливо.

Села Боратинської громади повністю *електрифіковані*.

5.3. Пошта і зв'язок

Послуги поштового зв'язку у Боратинській територіальній громаді надає сільське відділення поштового зв'язку №45605 ПАТ «Укрпошта», розташоване у адміністративному центрі громади с. Боратин. В усіх інших населених пунктах організоване переувне відділення поштового зв'язку ПАТ «Укрпошта». На території громади також функціонує мережа кур'єрських служб доставки пошти «Нова Пошта» (вантажні відділення у селах Гірка Полонка та Рованці та 14 поштових відділень).

Послугами мережі Інтернет, які надаються приватними провайдером, охоплено практично усю територію громади. Окрім того, за даними Міністерства цифрової трансформації, дев'ять з десяти закладів ЗСО у Боратинській громаді підключені оптоволоконними лініями зв'язку. Винятком є лише Лаврівський лицей¹⁷.

5.4. Фінансова інфраструктура

На території громади немає банківських установ, зважаючи на наближеність до обласного центру, жителі громади користуються послугами об'єктів фінансової інфраструктури міста Луцька.

5.5. Соціальна інфраструктура

Освіта. Система освіти у Боратинській громаді представлена розгалуженою мережею закладів освіти – 19-ма об'єктами (включуючи заклад позашкільної освіти) (табл. 1.5.4). Аналізуючи динаміку зміни кількості освітніх закладів у селах, які на різних етапах (у 2017 та 2020 роках) увійшли до складу громади, варто зауважити: кількість таких закладів не змінилася, процесу оптимізації розгалуженої мережі не відбулося.

Таблиця 1.5.4. Заклади освіти Боратинської територіальної громади¹⁸

Показники	2017	2018	2019	2020	2021
Кількість дошкільних закладів, одиниць	8	8	8	8	8
Кількість дітей в дошкільних закладах, тис. осіб	512	527	531	501	536
Завантаженість дошкільних закладів (дітей на 100 місць)	100	103	104	98	105
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	10	10	10	10	10
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	2049	2213	2306	2385	2507
Кількість вчителів у загальноосвітніх навч. закладах, осіб	236	253	254	256	271

Дошкільна освіта. Доступність до якісної освіти починається з дошкільної. Вона є базисом системного розвитку дитини, фундаментом творення якісно нового освітнього процесу. У

¹⁷ Оптика в школах. Міністерство цифрової трансформації України. URL: https://thedigital.gov.ua/bb_schools

¹⁸ За даними Боратинської сільської ради

Боратинській територіальній громаді налічується вісім закладів дошкільної освіти (табл. 1.5.5).

Таблиця 1.5.5. Заклади дошкільної освіти Боратинської громади¹⁹

Назва та місце розміщення	Рік побудови / капремонту ЗДО	Проектна потужність ЗДО	Фактична наповненість ЗДО	Рівень наповнення закладу, %
Баївський ЗДО (ясла-садок) «Золота рибка» <i>Боратин, вул.Перемоги, 5а</i>	1988	70	69	98,6
Боратинський ЗДО (ясла-садок) «Сонечко» <i>Боратин, вул.Центральна, 20</i>	1988	139	170	130,8
Гіркополонківський ЗДО №1 «Ромашка» <i>Гірка Полонка, вул. Шкільна, 19</i>	1979	53	60	113,2
Гіркополонківський ЗДО №2 «Калинка» <i>Гірка Полонка, вул.Горохівська, 63г</i>	1990-1993	80	48	60,0
Коршівський ЗДО «Ромашка» <i>Коршів вул.Лесі Українки, 43</i>	1994	50	27	54,0
Коршовецький ЗДО (ясла-садок) «Сонечко» <i>Коршовець, вул. Квітнева, 47</i>	2011 (капремонт)	23	22	95,6
ЗДО «Казка» <i>Лаврів, вул.Шкільна, 1</i>	2017	50	33	66,0
Ратнівський ЗДО (ясла-садок) «Барвінок» <i>Ратнів, вул. Шевченка, 2</i>	1973	43	41	95,3

З 24 населених пунктів дитячі садочки є у семи селах, тобто у третині поселень (Боратин, Баїв, Гірка Полонка, Коршів, Коршовець, Лаврів, Ратнів). За рівнем наповнення закладів (співвіднесення фактичної наповненості ЗДО та його проектної потужності) два ЗДО є переповненими. Суттєво переповненим є ЗДО в адміністративному центрі громади с. Боратині – заклад відвідує на 41 дитину більше, ніж визначено відповідно до проектної потужності. Деяко більша кількість дітей навчається також у Гіркополонківському ЗДО «Ромашка», але в селі є два дошкільних заклади (рівень наповненості яких дуже відрізняється). Натомість у невеликих селах (Коршів, Лаврів) ЗДО наповнені на 50-66%.

З огляду на те, що у 2021 році у громаді загалом налічувалося 1538 дітей віком 0-5 років, можна зауважити, дошкільною освітою у громаді забезпечено близько 40-50% дітей.

Більшість будівель ЗДО побудовані у 1980-1990-ті роки, тобто є відносно новими. Основні проблеми та потреби ремонту не мають комплексного характеру, а є, радше, «точковими».

Середня освіта. Мережа закладів загальної середньої освіти Боратинської територіальної громади представлена десятьма навчальними закладами (табл. 1.5.6). У школах громади станом на 2022 рік навчається 2450 учнів (відповідно до даних Міністерства освіти і науки України).

Згідно з Інформаційною довідкою щодо розрахунку обсягу освітньої субвенції на 2022 рік у Боратинській громаді, щільність учнів тут становить 8,5 учнів на км², розрахункова наповнюваність класу становить 16,0, а фактична наповнюваність класів (ФНК) – 18,28. Половина закладів освіти характеризується вищою ФНК, ніж РНК по громаді (Баївський, Рованцівський і Боратинський ліцеї, КЗЗСО Гіркої Полонки і Радомишля) – тут навчається 77,8% учнів. Школи у Лаврові, Ратнові, Коршові, Проміні, Мстишині – нижчим (у цих закладах навчається 22,2% учнів) – нижчим.

Загалом у трьох найбільших за чисельністю населення населених пунктах (які, при цьому, межують з м. Луцьком) – Боратині, Рованцях та Гіркій Полонці – навчається 64,2% учнів.

Системою загальної середньої освіти у Боратинській громаді охоплено понад 60% дітей шкільного віку. Зважаючи на сусідство громади з містом-обласним центром та постійну міграцію людей у громаду, очевидно є ситуація, коли частина жителів громади, які живуть поблизу міста, обирають для навчання дітей заклади освіти у Луцьку (де є можливість, для

¹⁹ За даними Боратинської сільської ради

прикладу, навчатися у спеціалізованих школах). Це звична ситуація для приміських громад. Водночас, ситуація у громаді із системою освіти не є критичною, адже тут не спостерігається «відтоку» учнів.

Таблиця 1.5.6. Заклади загальної середньої освіти Боратинської громади

Назва ЗЗСО	Ступінь	Проектна потужність, осіб**	Кількість учнів, осіб*	Рівень наповнення закладу, %	Кількість класів, од.*	ФНК*	Кількість учителів (+інших працівників), осіб**
Баївський ліцей	I – III	198	201	101,5	11	18,3	22 (+13)
Боратинський ліцей	I – III	450	577	128,2	24	24,0	44 (+18)
КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей»	I – III	320	522	163,1	23	22,7	44 (+21)
КЗЗСО Лаврівський ліцей»	I – III	144	143	99,3	11	13,0	22 (+12)
КЗЗСО «Радомишльський ліцей»	I – III	320	188	58,7	11	17,1	25 (+13)
КЗЗСО «Ратнівський ліцей»		300	145	48,3	10	14,5	21 (+12)
Рованцівський ліцей	I – III	180	475	263,9	20	23,8	42 (+17)
КЗЗСО «Коршівська гімназія»	I – II	115	76	66,1	9	8,4	15 (+4)
Мстишинська гімназія	I – II	100	84	84,0	9	9,3	16 (+5)
Промінська гімназія	I – II	100	96	96,0	9	10,7	16 (+5)

*Інформація щодо кількості учнів, класів та ФНК станом на січень 2022 рік наведена на основі: Інформаційної довідки щодо розрахунку обсягу освітньої субвенції на 2022 рік. Боратинська ТГ. Міністерство освіти і науки України

**Інформація надана Боратинською сільською радою

У рейтингу шкіл за результатами ЗНО у 2021 та 2020 роках школи у с. Гірка Полонка та с. Баїв займають доволі високі позиції серед 355-ти закладів освіти у регіоні (60-ту і 90-ту відповідно, тобто входять у сотню кращих закладів Волині) та в Україні загалом (серед 11143 шкіл вони займають відповідно 1518 та 2387 позиції). Інші заклади освіти за успішністю учнів займають місця між 100 та 200²⁰.

У більшості освітніх закладів є достатньо площі для забезпечення навчання учнів. Більшість приміщень освітніх закладів перебувають у задовільному або доброму стані, частково потребує оновлення матеріально-технічна база навчальних закладів.

Система позашкільної освіти у громаді представлена Дитячою школою мистецтв, яка розташована у с. Гіркій Полонці. Школу відвідує 85 учнів. З 2021 року у громаді відкрито філію музичної школи у селі Новостав, на базі якої діти навчаються грі на музичних інструментах за класами фортепіано та скрипки.

Охорона здоров'я. Система охорони здоров'я у Боратинській територіальній громаді представлена чотирма амбулаторіями загальної практики сімейної медицини (Боратин, Баїв, Гірка Полонка, Лаврів) (табл. 1.5.7). У медичних закладах є денні стаціонари, операційні блоки, окремі приміщення для щеплень, приміщення для аптечних пунктів. У селах Ратнові, Полонці, Оздові, Рованцях, Проміні, Мстишині, Радомишлі розташовані сім ФАПів. За даними Національної служби здоров'я України з лікарями у громаді декларації на отримання медичних послуг підписали 10991 особа, тобто рівень охоплення населення становить 56,0%.

Адміністративні послуги. Центр надання адміністративних послуг є структурним підрозділом Боратинської сільської ради. Це відділ, в якому надаються адміністративні послуги через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг. ЦНАП

²⁰ Рейтинг шкіл за результатами ЗНО: віджет за шість років. DUO. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/zno-widget-2021/>

забезпечує організаційну єдність фронт-офісу (власне ЦНАП) та бек-офісу (суб'єктів надання адміністративних послуг) в межах Боратинської сільської ради.

Таблиця 1.5.7. Заклади охорони здоров'я Боратинської територіальної громади²¹

Назва	Рік побудови / капремонту	Фактична наповненість	Кількість активних декларацій*	Кількість лікарів, яким подано декларації*	Основна потреба
Боратинська АЗПСМ	2010	130	4261	4	Капітальний ремонт
Гіркополонківська АЗПСМ	1999	110	3718	3	Потребує будівництва
Лаврівська АЗПСМ	2021	64	1810	1	Ремонт системи вентиляції та опалення, потребує будівництва гаража
Баївська АЗПСМ	2021	40	1202	1	Ремонт системи каналізації

*Згідно з даними Національної служби здоров'я України. URL: <https://edata.e-health.gov.ua/e-data>

Структура ЦНАП включає центральний офіс в адміністративному центрі громади, територіальний підрозділ у другому найбільшому населеному пункті громади та сім віддалених робочих місця у старостинських округах.

Соціальний захист населення. Надання послуг соціального захисту населення у Боратинській територіальній громаді здійснює Служба у справах дітей, сім'ї та соціального захисту населення (фактично працює – 3 особи). Серед мешканців, які потребують соціальної підтримки, станом на 2023 рік у громаді налічувалося: 476 багатодітних сімей, 144 сім'ї, яким призначена державна допомога при народженні дитини, 217 сімей учасників АТО, 551 учасник бойових дій (служать станом на 1 січня 2023 року) та інші.

Сільська рада активно приймає та реалізовує численні програми в сфері соціального захисту населення та підтримки незахищених верств населення (соціального захисту дітей, профілактики бездоглядності та правопорушень у дитячому середовищі; забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; соціального захисту населення, тощо). З моменту прибуття у громаду у 2023 році ВПО громада взаємодіє з організаціями та міжнародними партнерами для надання соціально-психологічної та фінансової (програми грошової допомоги ВПО від міжнародних організацій) допомоги ВПО (у т. ч. проведено заходи за підтримки USAID «ГОВЕРЛА»).

Культура. Заклади культури, бібліотеки, музеї у Боратинській громаді відіграють основну роль у контексті збереження національної культурної спадщини, традицій, звичаїв та є осередками активного відпочинку жителів громади, їх культурного і духовного розвитку, розвитку творчості та організації дозвілля дітей.

У громаді збережено базову мережу закладів культури, до якої входять 10 будинків культури / народних домів; 10 бібліотек та два музеї. Бібліотеки є у таких населених пунктах: Баківці, Гірка Полонка, Городище, Коршів, Коршовець, Лаврів, Промінь, Радомишль, Ратнів.

На території с. Гірка Полонка функціонує Музей-скансен «Чорна Рада» - історичний музей козаччини під відкритим небом, на території якого є, зокрема, вартова вежа, козацький курінь та бандерівська криївка-сховок. У с. Баїв – клуб-музей історії села та волинського бджільництва, де зібрано понад 2,5 тис. експонатів.

Громада щорічно організовує **Фестиваль Боратинської громади**. Фестиваль – щорічна подія, яка об'єднує навколо себе жителів та гостей громади для культурного спілкування, розваг і відпочинку. Тематика проведених фестивалів у попередні роки така: 2018 рік – перший об'єднавчий фестиваль нової громади, рекорд України з набивання м'яча, гурт «Цвіт Кульбаби»; 2019 рік – еко-фестиваль з гутірками та майстер-класами, рекорд України з

²¹ За даними Боратинської сільської ради

викладання найбільшої карти з вишитих рушників, гурт «Лісапетний батальйон»; 2020 рік – авто-фестиваль, зйомка і показ унікального фільму про людей громади, відео-привітання від Олега Винника; 2021 рік – етно-фестиваль, виступ Руслани, рекорд – символ 30-ї річниці Незалежності України у вигляді айдентики з квітковими орнаментами усіх регіонів України; 2022 рік – онлайн-фестиваль, кількогодинний марафон до дня Незалежності України на YouTube-каналі громади.

Спорт. Боратинська громада – одна з найспортивніших в Україні з огляду на визнання цього факту: по-перше, Міністерством молоді та спорту, яким Боратин визнано «найспортивнішим селом в Україні»; по-друге, Соціальним проектом «Сільський ревізор», яким Боратин названо спортивним селом 2018 року; по-третє, спортивний комплекс села став переможцем X Міжнародного конкурсу «Кришталева цеглина» у Любліні.

Мережа об'єктів спортивної інфраструктури громади включає 2 спорткомплекси, волейбольні, баскетбольні майданчики та футбольні поля, шість спортивних залів, три майданчики з тренажерним обладнанням тощо. Боратинський спорткомплекс розкинувся на площі 4,9 га. Тут розміщені кілька структурних зон: футбольні поля, бігові доріжки, метання списа, легка атлетика, туризм, недобудовані тенісні корти, ставок, волейбольна та баскетбольна площадки, недобудоване міні-поле зі штучним покриттям.

На території громади здійснюють діяльність понад 10 спортивних секцій та гуртків – туризм, спортивне орієнтування, футбол, легка атлетика, волейбол, фітнес, карате кіокушинкай, біатлон, лижний спорт. В останні роки набирає обертів розвиток веслування на байдарках та каное річками Черногузка і Стир.

Молодіжний центр. У селі Ратнів створено молодіжний центр. Сучасний простір для молоді облаштували у приміщенні колишньої гардеробної кімнати місцевого Народного дому «Просвіта». Проєкт щодо створення молодіжного осередку тривав майже три місяці. До впровадження ініціативи долучилися місцева молодь, ГО «Думай і дій для України», Боратинська сільська рада, місцевий бізнес.

5.6. Торгівля і послуги

У Боратинській територіальній громаді функціонує 93 заклади торгівлі, які реалізують різні групи товарів, у т. ч. продукти харчування і непродовольчі товари. Наявність таких закладів в розрізі населених пунктів громади дає змогу виявити: у трьох населених пунктах – Рованцях, Боратині і Гіркій Полонці (розташовані біля Луцька) – мережа закладів торгівлі є розгалуженою та представлена понад 10-ма магазинами. В інших поселеннях кількість магазинів значно менша, а в Вікторянах, Озерянах та Романівці закладів торгівлі немає.

У сфері громадського харчування в громаді функціонує 15 закладів, з яких 6 – у Рованцях, 4 – у Гіркій Полонці, 2 – у Полонці та по одному закладі у Боратині, Лаврові, Радомишлі. Мережа закладів побутового обслуговування складається з 16-ти суб'єктів господарської діяльності, серед яких: чотири суб'єкти, які надають перукарські послуги; дві автомийки; три автосервіси; чотири суб'єкти, які надають послуги заправлення паливом автотранспортних засобів; швейні та косметологічні послуги.

5.7. Туризм

Боратинська громада має потенціал для розвитку короткочасного туризму – туризму вихідного дня. Розвиток туризму у громаді на даний час представлений **фестивальним туризмом**. Завдяки вигоді географічного розташування на території села Рованці та міста Луцька щорічно проводиться **всеукраїнський фестиваль «Бандерштат»** - «фестиваль українського духу», який в середньому відвідує близько 10 тис. гостей з різних регіонів України та з-за кордону. Територіальна громада щороку, починаючи з 2018 року, проводить також **Фестиваль Боратинської громади**.

Мешканці громади активно пропагують вивчення історії рідного краю. За їх ініціативи у громаді створені єдиний на Волині музей бджільництва у с. Баїв, музей-скансен «Козацька Січ» та криївка УПА «Блок». Крім того, на території громади є цікаві туристичні об'єкти.

Боратинська сільська рада активно працює в напрямі розвитку власного туристичного потенціалу. Зокрема, у 2022 році розроблено **новий туристичний маршрут** в межах проекту за підтримки USAID «ГОВЕРЛА», який вміщує три екскурсії: «Боратин – три села об'єднані історією» («Великий Боратин», «Малий Боратин», «Чеський Боратин» – зразки чеської архітектури, колишній костел, Боратинський форт); «Баїв – земля, де тече вода і мед» (клуб-музей історії села Баїв та Волинського бджільництва, перший пам'ятник бджолі на Волині, пасіка, джерело «Криниця»); «Гірка Полонка – стежками козацької і повстанської слави» (музей-скансен під відкритим небом «Козацька Січ», криївка-музей УПА «Блок»).

Висновки

1. Боратинська територіальна громада займає вигідну географічну позицію у контексті транзитного потенціалу Волинської області. Через територію громади проходять важливі транспортні шляхи (національного значення Н 17 Луцьк – Львів, територіального значення Луцьк – Дубно), вона розташована близько до автошляху, що є частиною європейського маршруту. Перевагою розташування територіальної громади є відносна близькість до об'єктів інфраструктури залізничного транспорту, автостанцій у м. Луцьк.

Технічний стан частина доріг місцевого значення є незадовільним, окремі ділянки потребують ремонту та підвищення транспортно-експлуатаційних якостей. Перелік таких доріг чітко визначений Боратинською сільською радою та включає 87 об'єктів.

Система транспортного сполучення у громаді розвинена на різному рівні та залежить від віддаленості від обласного центру і адміністративного центру громади.

2. Житловий фонд громади налічує більше 6,5 тисяч будинків, з яких 99% - це індивідуальні будинки. Для обслуговування житлового фонду та інших об'єктів, благоустрою населених пунктів громади створено комунальне підприємство «Боратин».

Громада у невеликій мірі забезпечена централізованим водопостачанням і водовідведенням, усі будинки електрифіковані. Рівень забезпечення інженерних мереж у Боратинській громаді співвідносний із ситуацією у більшості громад регіону – ця сфера є однією з найменше сучасно оснащених, а наявні мережі (зокрема, водовідведення та водопостачання) знаходяться в аварійному стані і потребують реконструкції.

Обслуговування житлового фонду та вивіз ТПВ здійснює КП «Боратин», проте частка охоплення господарств централізованим вивезенням відходів низька (48%) через низьке охоплення окремих населених пунктів.

3. Громада охоплена країномовним інформаційним покриттям, інтернет-покриттям. На її території на задовільному рівні розвинена мережа поштових відділень Укрпошти (відділення є у центрі громади, в інших населених пунктах організовані пересувні відділення) та добре – Нової пошти (відділення у 15-ти населених пунктах з 24-ох).

4. На території громади немає банківських установ. Зважаючи на наближеність до обласного центру, жителі користуються послугами об'єктів фінансової інфраструктури міста.

5. У Боратинській громаді широко розвинена соціальна інфраструктура: тут налічується 19 закладів освіти, 11 закладів охорони здоров'я, 10 клубів та 10 бібліотек, два музеї. Процесу оптимізації мереж соціальних закладів практично не відбулося.

6. Сфера освіти у громаді представлена закладами дошкільної, середньої та позашкільної освіти.

На території громади є вісім закладів дошкільної освіти у семи населених пунктах з 24-ох. Системою дошкільної освіти охоплено приблизно 40-50% дітей відповідного віку, при чому, впродовж останніх років кількість дошкільнят у відповідних закладах постійно збільшується. Проблемою є територіальна нерівномірність охоплення населення послугами дошкільної освіти. Заклади дошкільної освіти у найбільших населених пунктах громади (Боратині та Гіркій

Полонці) є переповненими, у невеликих селах заповненість дитсадків значно нижча (50-66%). Важливо зауважити, що більше ніж ½ зайнятих у ЗДО є технічним персоналом.

Хоча у громаді спостерігається позитивна динаміка кількості учнів у місцевих школах, мережа закладів шкільної освіти характеризується нерівномірністю завантаженості шкіл (у чотирьох закладах в найбільших населених пунктах навчається 77,8% учнів). Системою загальної середньої освіти у Боратинській громаді охоплено понад 60% дітей шкільного віку, що очікувано через близькість громади до обласного центру та його розвинутої освітньої мережі. Однак проблеми «масового відтоку» учнів у громаді немає. Серед причин – високі показники шкіл громади у рейтингу за результатами ЗНО.

Система позашкільної освіти у Боратинській громаді представлена школою мистецтв, яку відвідує 85 учнів.

7. У громаді розвинена система охорони здоров'я (чотири амбулаторії та сім ФАПів), нею охоплено 56,0% зареєстрованих жителів. У медичних закладах є денні стаціонари, операційні блоки, окремі приміщення для щеплень, приміщення для аптечних пунктів.

8. У громаді створено відділ ЦНАП. Його структура включає центральний офіс в адміністративному центрі громади, територіальний підрозділ у другому найбільшому населеному пункті громади та сім віддалених робочих місць у старостинських округах. З метою розвитку системи надання адміністративних послуг сільська рада прийняла і впроваджує Концепцію розвитку ЦНАП Боратинської сільської ради на 2021-2023 роки, яка спрямована на втілення у практику нових підходів у взаємовідносинах органів виконавчої влади та громадян за принципом «єдиного вікна».

9. Надання послуг соціального характеру (послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, сім'ям, дітям, молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги за місцем проживання) у громаді здійснює Служба у справах дітей, сім'ї та соціального захисту населення.

10. У громаді розгалужена мережа закладів культури – 10 народних домів, 10 бібліотек та два музеї.

11. Боратинська громада – одна з найспортивніших в Україні (титул «найспортивнішого села в Україні»), тут розвинена мережа об'єктів спортивної інфраструктури (1 спорткомплекс, 11 волейбольних майданчиків та футбольних полів, 31 дитячий спортивно-ігровий майданчик).

12. Громада активно розвиває різні види туризму. Тут проводиться два фестивалі («Бандерштадт» та фестиваль громади), розроблено новий туристичний маршрут. Кредом Боратинської громади у контексті розвитку туристичного потенціалу є: «давня історія – мальовнича природа – багатівікові традиції – унікальні ремесла».

VI. АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ

6.1. Містобудівна документація

Основним інструментом регулювання планування, забудови та іншого використання територій територіальної громади є містобудівна документація, розроблення якої спрямоване на створення і підтримання повноцінного життєвого середовища. Містобудівна документація є основою для вирішення питань раціонального використання територій, регулювання розселення, встановлення та зміни меж населених пунктів тощо.

До компетенції місцевої ради у сфері містобудування належить затвердження відповідно до законодавства місцевих програм, генеральних планів відповідних населених пунктів, планів зонування територій, а за відсутності затверджених в установленому законом порядку планів зонування території - детальних планів територій.

Основним документом, який визначає напрями і межі територіального розвитку населеного пункту, є його генеральний план як основа для розробки зонування території та подальшого її розвитку. Генеральний план населеного пункту - одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та землевпорядна документація, що визначає принципи вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту

Відповідно до Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» забудова територій має здійснюватись виключно на підставі затвердженої містобудівної документації. Зокрема, реалізація інвестиційних проектів потребує наявності планів зонування території або детальних планів територій для видачі забудовникам містобудівних умов та обмежень. Детальний план території – одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та землевпорядна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території;

Наявність та доступність містобудівної документації значно спрощує та зменшує тривалість процедури оформлення документів на землю, отримання техумов та вихідних даних на проектування, будівництво та прийняття в експлуатацію об'єкту. Старі генеральні плани ускладнюють процедуру інвестування у розвиток територій, адже такий генплан може не відповідати реальній ситуації.

Боратинська територіальна громада складається з 24 населених пунктів. З них лише сім мають генеральні плани: Рованці, Вербаїв, Коршовець, Лучиці, Мстишин, Промінь – плани розроблені у 2014 році, Коршів – план розроблений у 2015 році.

Сім населених пунктів (Боратин, Новостав, Голишів, Баїв, Городище, Цеперів, Оздів) мають розроблені генеральні плани, проте вони не затверджені на даний час.

Десять населених пунктів не мають розроблених генеральних планів, це такі поселення: Радомишль, Романівка, Суховоля, Баківці, Озеряни, Гірка Полонка, Полонка, Лаврів, Ратнів, Вікторяни.

Висновки

1. 7 з 24 населених пунктів громади мають розроблені генеральні плани. Більшість з них затверджені у 2014-2015 роках. У семи населених пунктів генеральні плани є розробленими, проте не затвердженими.

2. Відсутність генеральних планів у десяти населених пунктів створює перепони для економічного розвитку громади, ускладнюючи процедуру інвестування у розвиток території.

VII. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

7.1. Галузевий розподіл економіки

Роль економіко-географічного розташування Боратинської територіальної громади прослідковується у контексті зростання кількості населення, розвитку ринку праці, доступу до ринків товарів і послуг, можливостях отримати диверсифіковані якісні соціальні послуги, потенціалу громади як місця інвестування та розвитку підприємництва тощо.

Станом на 1 січня 2023 року у територіальній громаді зареєстровано, функціонують і є платниками податків до місцевого бюджету 1351 суб'єкт господарювання. З них 490 є юридичними особами (36,3% від загальної кількості суб'єктів господарювання у громаді) та 861 фізична особа-підприємець (63,7%) (рис. 1.7.1).

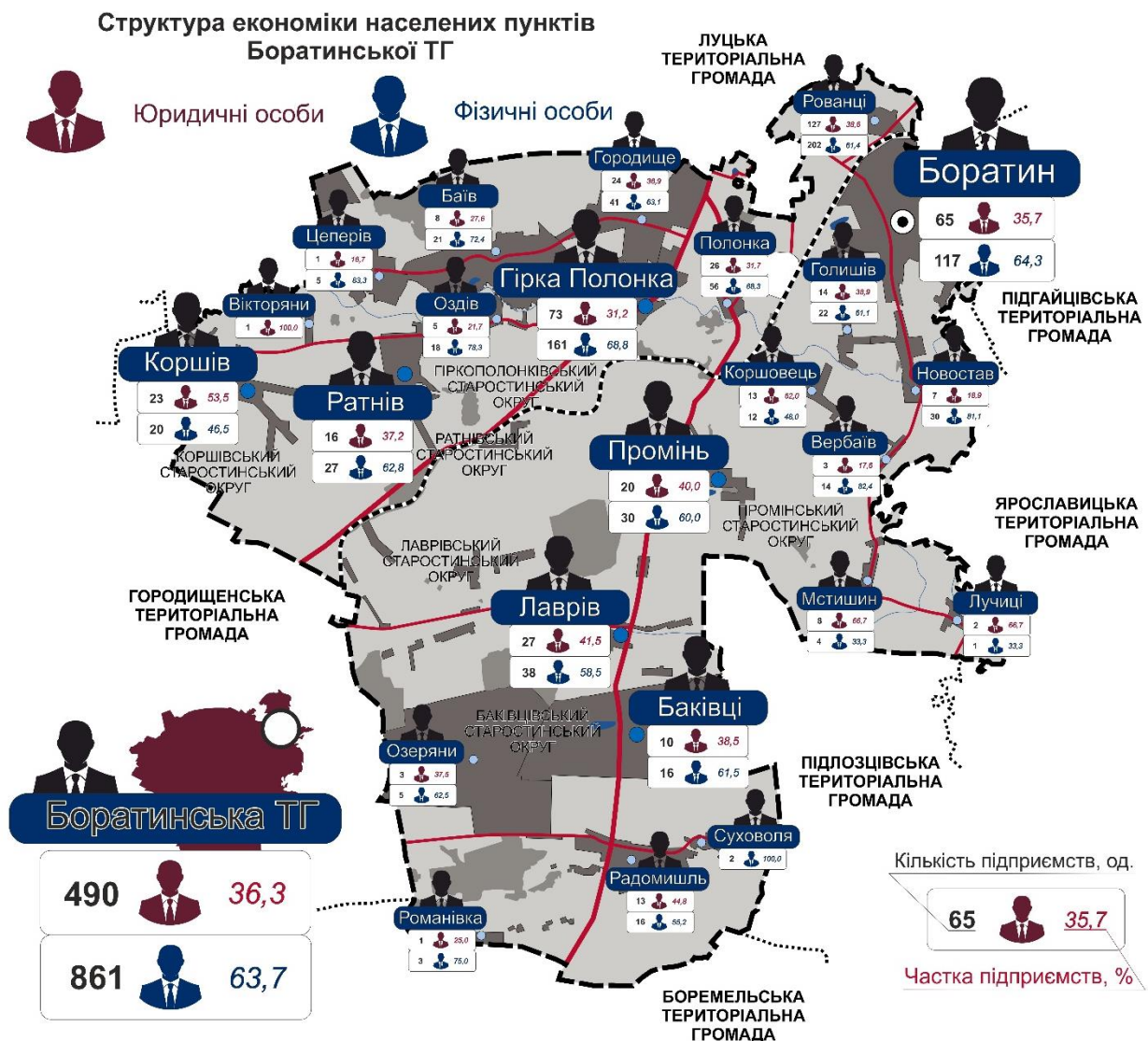

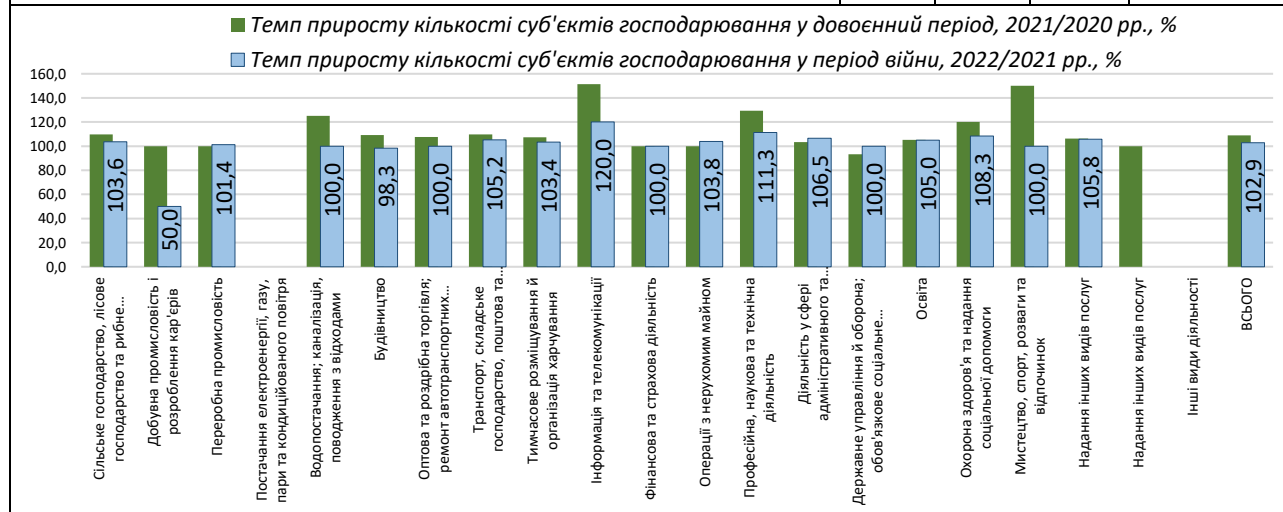
Рис. 1.7.1. Структура економіки населених пунктів Боратинської громади²²

Аналізуючи кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання у громаді за 2020-2022 роки, видно: війна мала стримуючий вплив на динаміку «запуску» бізнесу. Якщо у 2021 році було зареєструвано на 104 суб'єкти господарювання ФОП, в умовах війни – тільки 32, тобто втричі мене (табл. 1.7.1).

²² За даними Боратинської сільської ради

Таблиця 1.7.1. Динаміка кількості суб'єктів господарювання у Боратинській територіальній громаді у довоєнний період та в умовах війни²³

Вид економічної діяльності	2020	2021	2022	Станом на 20.01.2023
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	51	56	58	58
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2	2	1	1
Переробна промисловість	74	74	75	75
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	-	-	-	-
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	4	5	5	5
Будівництво	54	59	58	58
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	523	563	563	567
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	123	135	142	143
Тимчасове розміщування й організація харчування	27	29	30	30
Інформація та телекомунікації	33	50	60	60
Фінансова та страхова діяльність	4	4	4	4
Операції з нерухомим майном	26	26	27	27
Професійна, наукова та технічна діяльність	41	53	59	60
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	60	62	66	66
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	15	14	14	14
Освіта	19	20	21	22
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	10	12	13	13
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2	3	3	3
Надання інших видів послуг	97	103	109	110
Надання інших видів послуг	1	1	-	-
Інші види діяльності	1	-	-	-
ВСЬОГО	1167	1271	1308	1316

Аналізуючи структуру економіки Боратинської територіальної громади в розрізі суб'єктів господарювання з числа юридичних осіб, прослідковується залежність їх розміщення у населених пунктах від близькості до міста Луцька. Четверть усіх підприємств зареєстровано у с. Рованцях – 127 юридичних осіб, у Боратині та Гіркій Полонці – 65 та 73 суб'єкти відповідно (разом 28%) (рис. 1.7.2).

²³ За даними Боратинської сільської ради

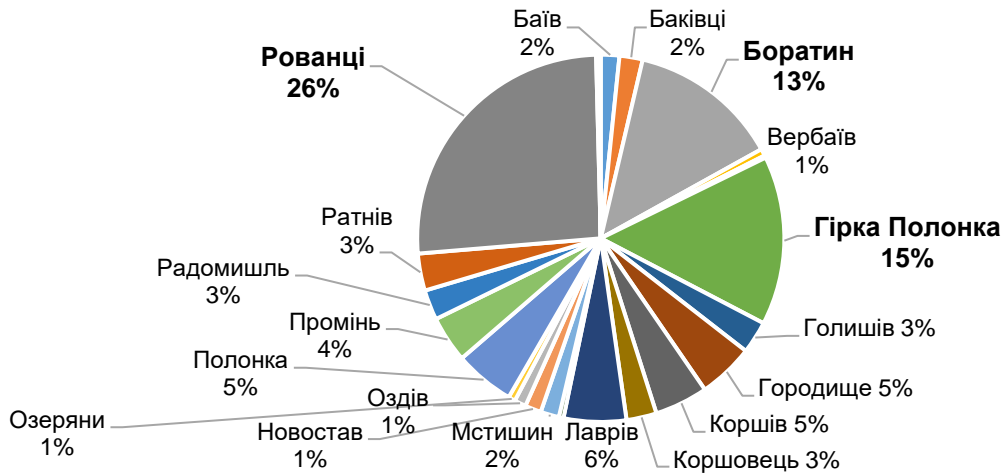

Рис. 1.7.2. Структура підприємств, які функціонують на території Боратинської громади, в розрізі населених пунктів²⁴

Аналіз структури суб'єктів господарювання юридичних осіб дав змогу констатувати (рис. 1.7.3): практично кожне третє підприємство (27,7%) функціонує у сфері оптової і роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (83 суб'єкти, зокрема, ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» та ТзОВ «Вілія-Трейд», Волинське регіональне торговельне представництво ТзОВ «Укравіт Сайенс Парк», ТзОВ «Волиньфарм», ТзОВ «Автоцентр Захід» тощо); серед підприємств цього напрямку економічної діяльності є також найбільші платники податків до бюджету громади; сільського господарства, лісового та рибного господарства – 45 суб'єктів (14,9%). Серед суб'єктів господарювання у сфері сільського господарства функціонують найбільші платники податків до місцевого бюджету – ДП ДГ «Перемога» Волинської ДСГДС НААН України, ТзОВ «Україна-Баїв», СПП «Рать»; сферу переробної промисловості представляє 41 суб'єкт господарювання (13,5% усіх суб'єктів бізнесу юридичних осіб (найбільші – ТзОВ «Kromberg & Schubert Ukraine», ПАТ «Гнідавський цукровий завод», ПП «Фабрика солодошів «Ласка», ТзОВ «Укравіт Сайенс Парк», ДП «Завод якісних металів»); транспорту і складського господарства – 34 суб'єкти (11,2%), які теж належать до найбільших платників податків до місцевого бюджету (ТзОВ «Трансденіром», ПП «Транс-Експрес», ТзОВ «Легіт Транс»); сферу будівництва – 28 компаній (9,2%), хоча компаній цього виду економічної діяльності немає серед найбільших платників податків до місцевого бюджету.

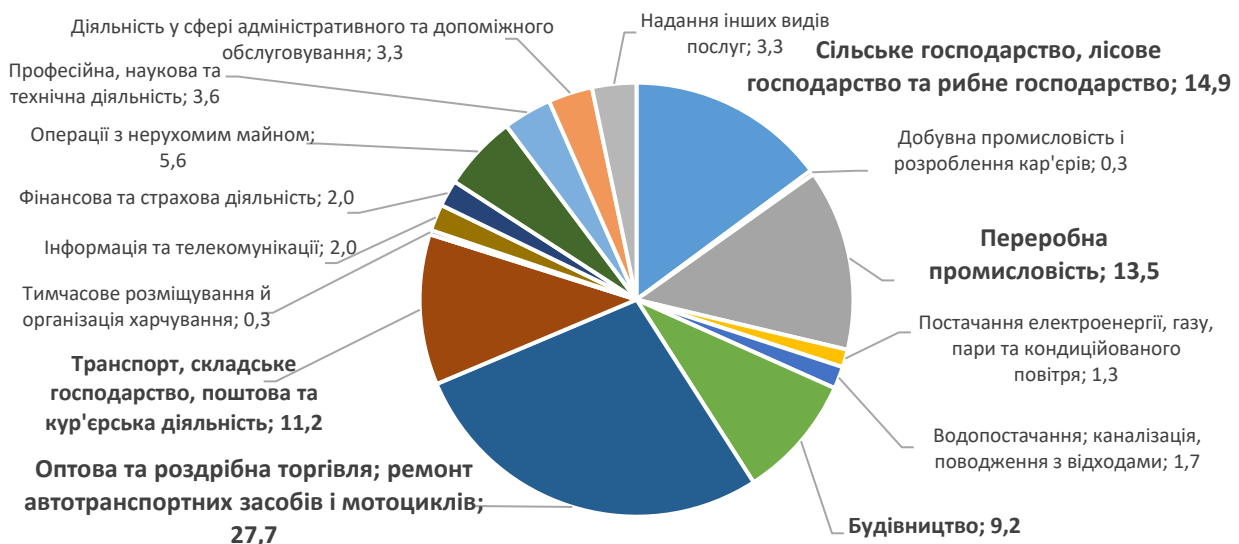

Рис. 1.7.3. Структура економіки Боратинської територіальної громади в розрізі суб'єктів підприємництва з числа юридичних осіб²⁵

²⁴ За даними Боратинської сільської ради

²⁵ За даними Боратинської сільської ради

Населення Боратинської територіальної громади має можливість працевлаштування на території своєї громади. Серед основних роботодавців у громаді: ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ», ТзОВ «Волинь-зерно-продукт», ПП «Фабрика солодоців Ласка», ПрАТ «Унідавський цукровий завод», СГПП «Рать». Зокрема, лише на ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ» заявлено 5000 робочих місць Ці підприємства – серед основних платників податків до місцевого бюджету (табл. 1.7.2).

Таблиця 1.7.2. Найбільші платники податків до бюджету Боратинської територіальної громади (заПДФО та майновими податками), січень-жовтень 2021 та 2022 років²⁶

Вид економічної діяльності	Суб'єкт господарювання	2021		2022	
		Сума сплачених податків, тис. грн	Часка сплачених суб'єктом податків, %	Сума сплачених податків, тис. грн	Часка сплачених суб'єктом податків, %
Переробна промисловість	Разом	62136,6	53,0	54205,9	40,2
	ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна»	55926,5	47,7	46786,7	34,7
	ПАТ «Гнідавський цукровий завод»	2572,9	2,2	4171,8	3,1
	ПП «Фабрика солодоців «ЛАСКА»	886,5	0,8	760,5	0,6
	ПП «Мідас-Трейд»	518,8	0,4	50,0	0,0
	ПП «Прагматек»	369,0	0,3	0,0	0,0
	ТзОВ «Укравіт Сайенс Парк»	607,0	0,5	0,0	0,0
	ТзОВ «Біо Пек»	0,0	0,0	957,6	0,7
	ТзОВ «Фондтранс»	565,0	0,5	467,2	0,3
	ДП «Завод якісних бетонів»	690,8	0,6	1012,1	0,8
Оптова і роздрібна торгівля	Разом	9976,8	8,5	8069,8	6,0
	ТзОВ «Волинь-зерно-продукт»	9449,3	8,1	8025,2	5,9
	ТзОВ фірма «Волиньфарм»	527,4	0,4	44,6	0,0
Сільське господарство, лісове та рибне госп-во	Разом	2972,8	2,5	2804,3	2,1
	СПП «Рать»	2406,2	2,1	2041,7	1,5
Постачання електроенергії, газу, пари	Разом	548,2	0,5	338,3	0,3
	НЕК «Укренерго»	548,2	0,5	338,3	0,3
Операції з нерухомим майном	Разом	1767,0	1,5	1037,6	0,8
	ТзОВ «Панхім-Інвест»	892,4	0,8	547,4	0,4
	ТзОВ «Україна-Баїв»	459,7	0,4	306,2	0,2
	ТзОВ «Геліос-Капітал»	414,9	0,4	184,0	0,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Разом	1201,7	1,0	780,7	0,6
	ТОВ «Легіт Транс»	484,8	0,4	437,4	0,3
	ТОВ «Трансденіром»	378,7	0,3	32,2	0,0
	ПП «Транс-Експрес»	338,3	0,3	311,1	0,2
20 найбільших платників податків		78603,1	67,0	67236,7	49,8
Загалом сплачених податків до місцевого бюджету		117329,1	100,0	134908,2	100,0

Аналізуючи сплату ПДФО та майнових податків до бюджету громади, видно, що 20 найбільших платників податків у 2021 році сплатили до бюджету 67,0%, а у 2022 році – 49,8% податків. З них, у розрізі видів економічної діяльності найбільшими платниками податків є суб'єкти господарювання у сфері переробної промисловості (40,2% надходжень у 2022 році), адже серед 20-ти найбільших платників дев'ять суб'єктів функціонують саме у цій сфері. Найбільш представлені в економіці громади види діяльності – оптова і роздрібна торгівля та сільське господарство – забезпечують лише відповідно 6,0% та 2,1% надходжень.

²⁶ За даними Боратинської сільської ради

Водночас за результатами проведеного аналізу чітко прослідковується залежність бюджету Боратинської громади від сплати податків одного суб'єкта – ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна». Це підприємство у 2021 році забезпечило 47,7% надходжень ПДФО та майнових податків, у 2022 році – 34,7%. Залежність місцевого бюджету від одного платника супроводжується зростанням ризику втрати важливого джерела податків та зниження рівня фінансової спроможності громади.

Релокація бізнесу. На територію Боратинської громади офіційно не перереєстровано жодного підприємства, яке релокувалося з окупованих чи територій, де ведуться активні бойові дії. Однак, фактично на територію громади переїхало два суб'єкти господарювання. Серед них фермерське господарство з розведення овець з Донеччини та ГО «Територія життя – Україна».

7.2. Сфера торгівлі

Вигідне географічне розташування і близькість до м. Луцька позитивно впливають на розвиток сфери торгівлі і послуг на території Боратинської територіальної громади. Оптова і роздрібна торгівля займають найбільшу частку (майже 1/3) у структурі економіки громади. Серед суб'єктів господарювання, які працюють у цих сферах – як юридичні, так і фізичні особи-підприємці. Юридичних осіб у сфері оптової і роздрібною торгівлі налічується 83 суб'єкти (табл. 1.7.3).

Таблиця 1.7.3. Підприємства у сфері оптової і роздрібною торгівлі, які функціонують на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності²⁷

КВЕД		Кількість підприємств, од.	Частка серед підприємств галузі, %
45	Оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт	10	12,0
45.11	Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами	4	4,8
45.20	Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів	1	1,2
45.31	Оптова торгівля деталями та приладами для автотранспортних засобів	5	6,0
46	Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	54	65,1
46.12	Діяльність посередників у торгівлі паливом, рудами, металами та промисловими хімічними речовинами	1	1,2
46.19	Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту	1	1,2
46.21	Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин	6	7,2
46.32	Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами	1	1,2
46.34	Оптова торгівля напоями	1	1,2
46.36	Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами	2	2,4
46.38	Оптова торгівля іншими продуктами харчування, у тому числі рибою, ракоподібними та молюсками	1	1,2
46.39	Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	3	3,6
46.49	Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення	3	3,6
46.61	Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням	6	7,2
46.69	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	1	1,2
46.71	Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами	11	13,3

²⁷ За даними Боратинської сільської ради

46.73	Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням	8	9,6
46.75	Оптова торгівля хімічними продуктами	5	6,0
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля	4	4,8
47	Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	19	22,9
47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	8	9,6
47.19	Інші види роздрібно торгівлі в неспеціалізованих магазинах	1	1,2
47.30	Роздрібна торгівля пальним	5	6,0
47.41	Роздрібна торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням у спеціалізованих магазинах	1	1,2
47.52	Роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах	1	1,2
47.54	Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах	1	1,2
47.73	Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах	1	1,2
47.91	Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет	1	1,2
Загальна кількість суб'єктів господарювання в сфері оптової і роздрібно торгівлі		83	100,0

Важливо зауважити, що у громаді велика кількість підприємств, які спеціалізуються на оптовій торгівлі (без врахування торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами). – 65,1% від усіх суб'єктів у цій сфері. Серед них, зокрема, шість підприємств, які здійснюють оптову торгівлю зерном. Серед найбільших підприємств у цій сфері – дві компанії ТМ «Вілія»: торговельні підприємства ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» та «Вілія-Трейд». Компанії ТМ «Вілія» входить до рейтингу 100 найбільших агрохолдингів України. У громаді також широко представлена сфера оптової торгівлі деревиною, будівельними матеріалами і санітарно-технічним обладнанням – тут функціонує шість підприємств.

Сфера роздрібно торгівлі представлена 19-ма підприємствами. Добре представлена у громаді оптова і роздрібна торгівля автотранспортними засобами і мотоциклами, їх ремонту – 10 підприємств.

7.3. Промисловий потенціал

Промисловий потенціал Боратинської територіальної громади представлений підприємствами переробної промисловості. У структурі економіки громади сфера переробної промисловості займає 13,5% та представлена 41 підприємством (табл. 1.7.4). Важливо зауважити, що промислові підприємства на території громади мають тривалу історію розвитку.

Коротка характеристика найбільших підприємств промисловості у громаді. Найбільшим бюджетноформуєчим підприємством, яке, при цьому, є основним роботодавцем у громаді, є ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ». Це підприємство забезпечує 30% податкових надходжень до бюджету територіальної громади.

ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ» є одним з двох підприємств в Україні та належить до групи компаній Kromberg & Schubert, що є провідним міжнародним виробником електричних систем, кабелів та пластмасових компонентів. Підприємство виготовляє електричні бортові кабельні системи для автомобілів світового класу (Mercedes, Volkswagen, BMW, Audi). Це підприємство з 100% іноземними інвестиціями, яке функціонує з 2005 року та створило близько 5 тис. робочих місць.

Таблиця 1.7.4. Підприємства переробної промисловості, які функціонують на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності²⁸

КВЕД		Кількість підприємств, од.	Частка серед підприємств галузі, %
10	Виробництво харчових продуктів	9	22,0
13	Текстильне виробництво	3	7,3
16	Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	3	7,3
17	Виробництво паперу та паперових виробів	1	2,4
20	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	3	7,3
22	Виробництво гумових і пластмасових виробів	7	17,1
23	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	6	14,6
25	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1	2,4
28	Виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	5	12,2
29	Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	2	4,9
33	Ремонт і монтаж машин і устаткування	1	2,4
Загальна кількість суб'єктів у сфері переробної промисловості		38	100,0

ПАТ «Гнідавський цукровий завод» знаходиться на території Боратинської сільської ради: на землях Баївського старостинського округу (розміщені поля фільтрації вод III категорії), адміністративного центру громади (розміщені основні виробничі потужності: бурякопункт, головний корпус, ТЕЦ, адмінкорпус) та Гірко-Полонківського округу (розміщений комплекс очисних споруд I та II категорії, станція перекачування вод, радіальні відстійники, градирні). Підприємство побудовано у 1955 році, У ПАТ «Гнідавський цукровий завод» перетворено в процесі приватизації в 1996 році.

Основною продукцією цукрового заводу є цукор, отриманий в результаті переробки цукрових буряків. За призначенням готової продукції цукровий завод відноситься як до групи «А», так як виробляє продукцію що постачається як сировина для інших галузей харчової промисловості, так і до групи «Б», продукція якого безпосередньо надходить до споживача.

Приватне підприємство «Фабрика солодошів Ласка» - виробник кондитерської продукції, що спеціалізується на виготовленні різноманітних видів печива. Підприємство створено у 1999 році. На виробництві впроваджена система HACCP 22000: 2007, яка забезпечує повний контроль якості на всіх етапах виробництва, зберігання та реалізації продукції.

ПП «Мідас-Трейд» займає гідне місце на ринку поліпропіленової тари в Україні. Підприємство оснащено сучасним обладнанням від кращих європейських виробників для виготовлення транспортної упаковки. Основний напрям діяльності компанії: виробництво і продаж м'яких поліпропіленових контейнерів вантажопідйомністю до 2000 кг, що використовуються для фасування, зберігання та транспортування сипучих харчових і нехарчових вантажів.

Окрім ПП «Мідас-Трейд» у громаді в сфері виробництва гумових і пластмасових виробів функціонують підприємства «Волинь Трейд-Пак», ТзОВ «ВКП «Теплий Дім», ТзОВ «ІКТеплотехніка», ТзОВ «Квадро-Пласт», ТзОВ «Укравіт Сайенс Парк».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Біопаливно-енергетична компанія» здійснює виробництво та реалізацію продукції на основі відновлюваних органічних біокомпонентів. Товариство спільно з ПАТ «Гнідавський цукровий завод» втілили в життя інвестиційний проєкт по будівництву та введенню в експлуатацію сучасного виробничого комплексу по виготовленню біотехнічних компонентів.

²⁸ За даними Боратинської сільської ради

Для розробки технології виробництва використаний досвід європейських виробників біоетанолу та біотехнічних компонентів, враховано результати новітніх наукових досліджень та застосовано перевірені часом аспекти практичного впровадження результатів таких досліджень. Збудований у 2016 році виробничий комплекс біотехнічних компонентів є взірцем впровадження на території України новітніх інноваційних технологій в галузі виробництва біотехнічної продукції на основі екологічно чистих складників.

7.4. Сільське господарство

У структурі економіки громади сфера сільського господарства займає 14,9% та представлена 45-ма суб'єктами господарювання (табл. 1.7.5), переважна кількість яких займається вирощуванням однорічних і дворічних культур (29 суб'єктів). 20 суб'єктів господарювання зареєстровані у формі ТзОВ, 14 – фермерські господарства. Цей вид економічної діяльності у громаді розвинений. Два суб'єкти сільського господарства є у переліку 20-ти найбільших платників податків.

Таблиця 1.7.5. Суб'єкти господарювання у сфері сільського господарства, які зареєстровані на території Боратинської територіальної громади, у розрізі видів економічної діяльності²⁹

КВЕД		Кількість підприємств, од.	Частка серед підприємств галузі, %
01.1	Вирощування однорічних і дворічних культур	29	64,4
01.2	Вирощування багаторічних культур	3	6,7
01.4	Тваринництво	3	6,7
01.5	Змішане сільське господарство	8	17,8
01.7	Мисливство, відловлювання тварин і надання пов'язаних послуг	2	4,4
Загальна кількість суб'єктів господарювання в сфері сільського, лісового та рибного господарства		45	100,0

Коротка характеристика найбільших підприємств галузі у громаді. СГПП «РАТЬ» спеціалізується на вирощуванні зернових культур, цукрового буряка, ріпаку, овочівництві, садівництві, молочному та м'ясному скотарстві. Має статус: насінневого господарства, якому надане право на виробництво та реалізацію елітного насіння та садивного матеріалу; племзаводу з вирощування корів української чорно-рябої молочної породи; племрепродуктора з вирощування свиней великої білої породи. Зараз на підприємстві є 3000 голів ВРХ та 1500 свиней. У своїй діяльності працівники застосовують найновітнішу техніку та технології, засіваючи елітний посівний матеріал на території 3,6 тис га. На СГПП «Рать» щороку збільшуються потужності, що дає змогу заготовляти 6 тис тонн молока та 500 тонн м'яса.

Підприємство орендує землю у близько півтори тисячі пайовиків з восьми сіл. Входить до п'яти найбільших роботодавців у Боратинській громаді.

На території громади є також дві торговельні підприємства **групи компаній ТМ «Вілія»** (ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» та «Вілія-Трейд»). Компанії ТМ «Вілія» входить до рейтингу 100 найбільших агрохолдингів України. Ця група компаній на території с. Рованці представлена також елеватором з елементами класичних технологій збереження, який є найпотужнішим та найбільшим за основними характеристиками з-поміж елеваторів компанії у Волинській області.

7.5. Підприємництво

Вагому роль у наповненні місцевого бюджету та формуванні робочих місць у громаді займають ФОПи. Порівнюючи із середньообласним рівнем чисельності ФОПів на 10 тис. населення (270,0 осіб – ФОПів), Боратинська сільська громада значно випереджає регіон в

²⁹ За даними Боратинської сільської ради

цілому – у 1,6 разів. Кількість ФОПів на 10 тис. населення у громаді становить 441,1 особи. Це свідчить про високий рівень підприємницької активності мешканців громади. Станом на 1 січня 2023 року у громаді налічувався 861 ФОП. ФОПи є активними платниками податків до місцевого бюджету (табл. 1.7.6).

Таблиця 1.7.6. Сплата ФОПами податків до місцевого бюджету Боратинської громади, 2022 рік³⁰

Податок	Кількість ФОП, що сплачують податок
Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати	203
Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата	18
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	63
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	23
Туристичний збір, сплачений фізичними особами	1
Єдиний податок з фізичних осіб	645
Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків	2
Орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди	1
Інші надходження	4

7.6. Потенційні інвестиційні майданчики

У громаді сформовано 12 інвестиційних пропозицій (земельні ділянки тощо) (табл. 1.7.7) різні за видом майданчика.

Таблиця 1.7.7. Наявні на території Боратинської громади потенційних інвестиційних майданчиків, призначені для ведення господарської діяльності (крім с/г призначення)³¹

Вид майданчика (земельна ділянка, приміщення)	Адреса розміщення	Площа	Наявні комунікації				Інфраструктура		
			Електророзподіл	Газопостачання	Водопостачання	Водовідведення	Автомобільні шляхи (так/ні)	Залізнична гілка (так/ні)	Відстань (км)
Господарські двори	Лаврів	12 га	так	ні	так	ні	так (комунальна)	ст.Несвіч	3 км
-	-	12 га	так	ні	так	ні	так	ні	
-	-	22 га	так	ні	так	ні	так	ні	
Тракторний двір	Лаврів	2га	так	ні	так	ні	так	ні	
Новий ринок, приватна власність	Рованці, вул.Європейська	3 га	так	ні	так	так	Луцьк-Львів	ні	5 км. від центру Луцька
Земельна ділянка під будівництво об'єкта	Баківці, вул.Заводська	210 м ²	так	так	ні	ні	Луцьк-Демидівка	-	15 км від обласного центру
Приміщення контори (ДП ДГ Перемога)	Баківці, вул.Перемоги	500 м ²	так	так	так	так	комунальні дороги, Луцьк-Баківці		

³⁰ За даними Боратинської сільської ради

³¹ За даними Боратинської сільської ради

державна власність									
Приміщення	Промінь, вул.Ветеранів	площа ділянки 500 м ²	так	-	так	ні	комунальні дороги	ні	
Земельна ділянка	Рованці, вул.Промислова	6 га (приватна власність)	так	так	так	так	дороги обласного значення	так	5 км. від центру Луцька
Земельні ділянки	Коршовець	5 га (приватна власність)	так	ні	ні	ні	комунальні дороги	Ні	15 км від обласного центру
Господарське приміщення (приватна власність)	Баїв	1200 м ²	так	ні	ні	ні	комунальні дороги	Ні	10 км.від обласного центру
Господарське приміщення (приватна власність)	Баїв	1200 м ²	так	ні	ні	ні	комунальні дороги	ні	10 км.від обласного центру

Перевагою потенційних інвестиційних майданчиків у громад є те, що до усіх забезпечено підведення електромережі, до більшості – водопостачання. Є об'єкти, до яких забезпечено підведення усіх наявних у громаді комунікацій: приміщення контори ДП ДГ «Перемога» та земельна ділянка площею 6 га у с. Рованцях. Крім того, перевагою більшості об'єктів у громаді є їх близькість до обласного центру м. Луцька (до 10-ти км).

Висновки

1. У контексті розвитку економіки Боратинська територіальна громада характеризується одними з найвищих показників концентрації економічної діяльності серед громад у Луцькій області, що прослідковується за показником фіскальної віддачі території – громада випереджає усі сусідні громади та займає четверту позицію в рейтингу ТГ Волинської області); на її території зареєстровано 490 суб'єктів господарювання з числа юридичних осіб.

i. У громаді диверсифікована структура економіки за показником кількості підприємств (переважають підприємства оптової і роздрібної торгівлі, проте багато суб'єктів господарювання функціонують у сфері сільського господарства, переробної промисловості та транспорту і складського господарства); багато з них мають тривалу історію розвитку на цій території (зокрема, ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ», ПАТ «Гнідавський цукровий завод» тощо). Однак, чітко прослідковується залежність бюджету Боратинської громади від сплати податків ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна», яке є бюджетоутворюючим для громади. Залежність місцевого бюджету від одного платника супроводжується зростанням ризику втрати важливого джерела податків та зниження рівня фінансової спроможності громади.

2. Боратинська громада характеризується високою підприємницькою активністю мешканців (у громаді один з найвищих у регіоні показників кількості ФОПів на 10 тис. населення).

3. Зважаючи на кількість підприємств та різносторонність сфер їх функціонування, можна констатувати наявність широкого спектру пропозицій робочих місць. Можливості для працевлаштування у громаді є, і ними користуються не лише жителі самої громади, а й Луцька і навколишніх сіл.

4. У громаді сформовано 12 інвестиційних пропозицій різні за видом майданчика. Перевагою потенційних інвестиційних майданчиків у громад є те, що до усіх забезпечено підведення електромережі, до більшості – водопостачання. Є об'єкти, до яких забезпечено підведення усіх наявних у громаді комунікацій.

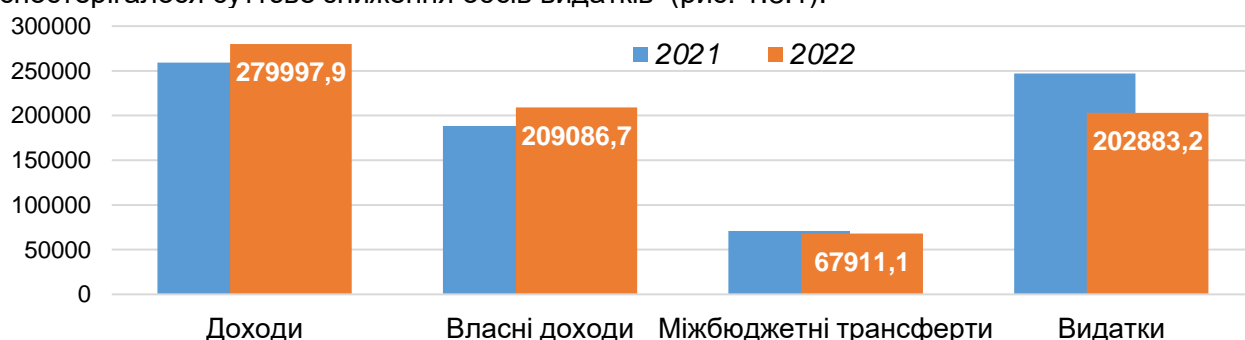
VIII. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОГО СТАНУ ТА БЮДЖЕТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

За показниками фінансового стану Боратинська територіальна громада у 2022 році займала передові позиції у рейтингу громад Волинської області: одна з трьох громад регіону з реверсною дотацією, і, при цьому, громада з найбільшим обсягом реверсу на одного мешканця; обсяг доходів загального фонду – 13801 грн на особу (третя серед громад регіону); видатки на 1 мешканця – 12817 грн на особу (третя в рейтингу); надходження місцевих податків і зборів – 2548 грн (друге місце); фіскальна віддача території – 48,0 грн (четверта позиція) (табл. 1.8.1).

Таблиця 1.8.1. Місце Боратинської громади в регіоні за показниками фінансової спроможності за 2022 рік³²

Показник	Боратинська громада	У середньому у громади Волинської області	Місце Боратинської громади в рейтингу громад регіону
Доходи загального фонду бюджету на 1 мешканця, тис. грн	13801	5218	3
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до площі території громади), тис. грн	2,757	1,954	15
Надходження місцевих податків і зборів на 1 мешканця, грн	2548	1183	2
Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %	18,5	22,7	-
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до площі території громади), тис. грн/км ²	48,0	22,5	4
Видатки на 1-го жителя, тис. грн	12817	8998	3
Капітальні видатки на 1-го жителя, грн	337	467	27
Видатки на утримання апарату управління на 1-го мешканця, грн	1673	1101	2
Базова/реверсна (+/-) дотація на 1 мешканця, грн	-204,9	+402,0	1

В умовах війни, за період 2021-2022 років, спостерігалось зростання доходів бюджету Боратинської громади внаслідок збільшення надходжень власних доходів; водночас, у громаді спостерігалось суттєве зниження обсягів видатків (рис. 1.8.1).

Рис. 1.8.1. Динаміка доходів та видатків бюджету Боратинської територіальної громади у 2021-2022 роках³³

Доходи бюджету. Доходи бюджету Боратинської територіальної громади на 73,7% формуються завдяки сплаченим податкам (рис. 1.8.2). Частка податкових надходжень у доходах місцевого бюджету громади порівняно з часткою цього типу доходів по громадах

³² За даними інформаційного дашборду. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/13835>

³³ За даними Боратинської сільської ради та державного веб-порталу бюджету для громадян Open Budget, (URL: <https://openbudget.gov.ua>)

Волинської області (60,2%) суттєво вища – на 13,1 в.п. Бюджет громади характеризується значно нижчим рівнем залежності від державного бюджету: частка міжбюджетних трансфертів у доходах становить 24,5%; по громадах Волинської області у середньому – 35,5%. Досліджуючи структуру податкових надходжень (рис. 1.8.3, табл. 1.8.2) та аналізуючи, які податки відіграють основну роль у наповненні бюджету громади, можна констатувати таке.

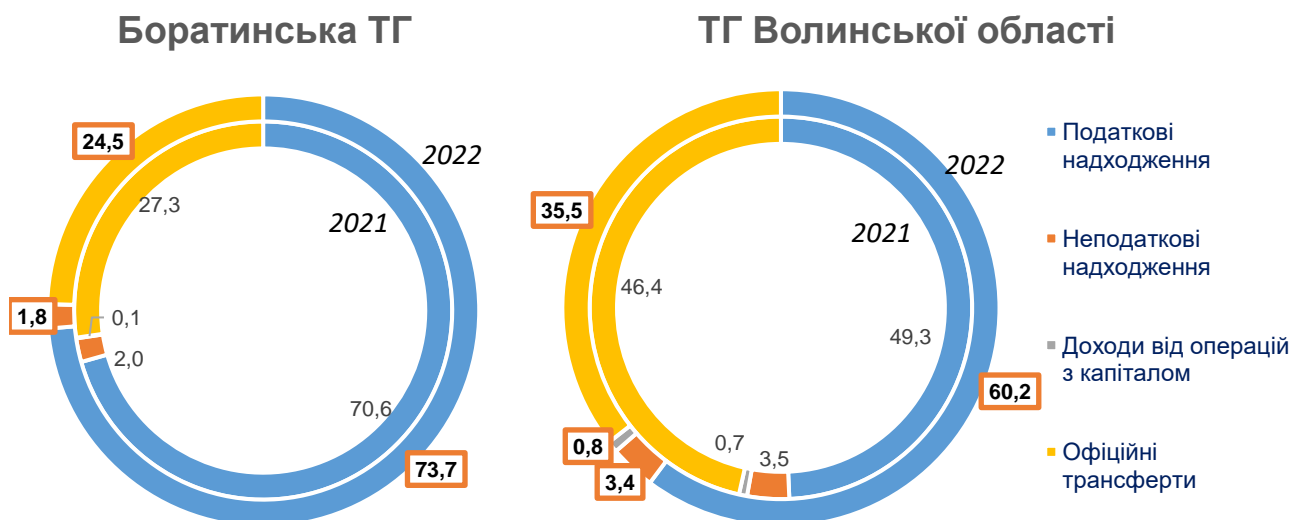

Рис. 1.8.2. Порівняння структури доходів бюджету Боратинської громади та територіальних громад Волинської області у 2021 і 2022 роках³⁴

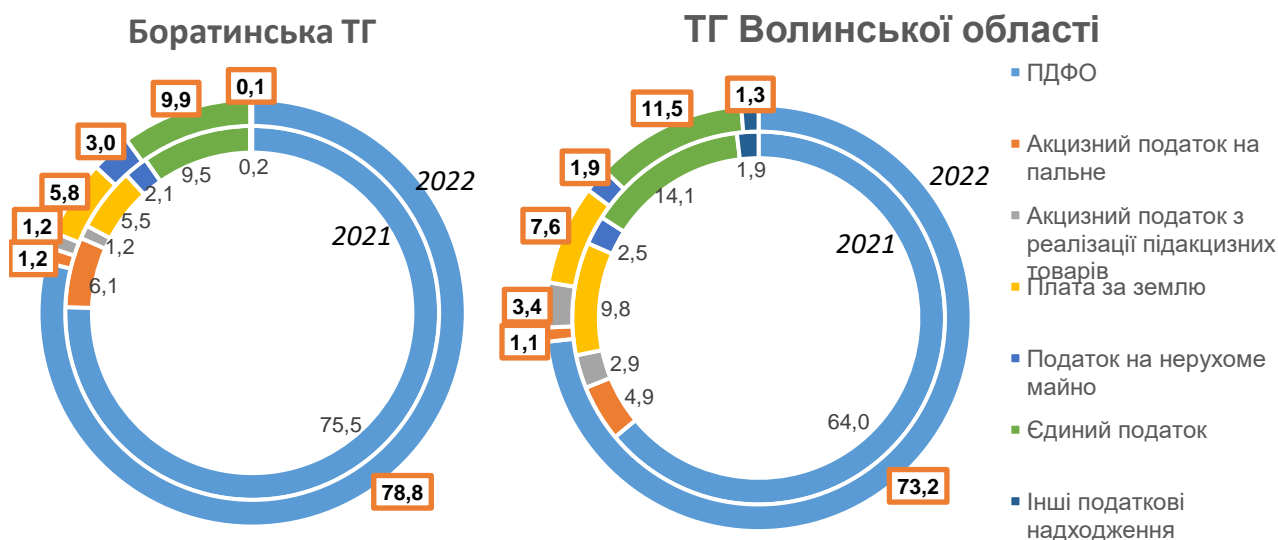

Рис. 1.8.3. Порівняння структури податкових доходів бюджету Боратинської територіальної громади та територіальних громад Волинської області у 2021 і 2022 роках³⁵

Надходження від ПДФО становлять 78,8% податкових доходів – частка податку дещо вища, ніж в середньому по регіону (73,2%). При цьому, 20 найбільших підприємств за 10 місяців 2022 року забезпечили 62,2% надходжень податку до бюджету громади.

У довоєнний період (2021) вищою була частка акцизу на пальне у структурі податкових доходів бюджету громади (6,1%) порівняно з середнім значенням по області (4,9%). Суттєве зниження частки акцизу на пальне у 2022 році (Боратинська ТГ – 1,2%; ТГ Волинської області – 1,1%)

³⁴ За даними Open Budget. URL: <https://openbudget.gov.ua>

³⁵ За даними Open Budget, державного веб-порталу бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>

порівняно з 2021 роком (Боратинська ТГ – 6,1%; ТГ Волинської області – 4,9%) пов'язано зі скасуванням податку у березні 2022 року для стабілізації цін на пальне в країні та його «поверненням» лише у вересні.

Таблиця 1.8.2. Порівняння надходжень на одну особу до бюджету Боратинської громади та бюджетів територіальних громад Волинської області у 2021 та 2022 роках, грн³⁶

Податки	Боратинська ТГ		ТГ Волинської області		Боратинська ТГ / ТГ Волинської області, %, 2022
	2021	2022	2021	2022	
ПДФО	7085,7	8247,5	3320,1	5206,3	158,4
Акцизний податок на пальне	569,0	120,4	254,9	75,9	158,7
Акцизний податок з реалізації підакцизних товарів	108,5	123,9	150,1	241,3	51,3
Плата за землю	518,4	608,9	508,0	538,7	113,0
Податок на нерухоме майно	194,8	318,1	129,6	135,5	234,7
Єдиний податок	891,4	1031,2	729,4	819,6	125,8
Інші податкові надходження	17,9	14,9	97,0	93,1	16,0

Значно нижчою, ніж у середньому по області, є частка надходжень до бюджету від акцизного податку з реалізації підакцизних товарів на території громади: 1,2% порівняно з 3,4% в середньому по громадах Волинської області. Це пов'язано зі специфікою діяльності великих суб'єктів підприємництва у сфері торгівлі на території громади: тут розвинена оптова і роздрібна торгівля будівельними матеріалами, автотранспортними засобами, продуктами харчування. Система торгівлі для населення громади у громаді розвинена і представлена суб'єктами господарювання ФОПами. Відповідно, низькі обсяги надходження акцизного податку з реалізації підакцизних товарів може бути наслідком перебування цього сектору у тіні.

У Боратинській громаді вдвічі вищий показник кількості ФОПів на 10 тис. населення ніж у середньому по громадах регіону. Попри це, частка єдиного податку у структурі податкових надходжень суттєво нижча і становить 9,9% на противагу 11,5% у громадах Волинської області. Водночас, при порівнянні надходжень єдиного податку на одну особу у громаді та регіоні, Боратинська громада характеризується вищим обсягом – 1031,1 грн; у регіоні – 819,6 грн.

Частка надходжень до бюджету громади плати за землю є нижчою, ніж в середньому по громадах області (5,8% порівняно з 7,6%), хоча обсяг надходження податку на одну особу становить 113,0% середньорегіонального значення.

Частка податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у порівнянні із середнім по громадах Волині значенням, вища – 3,0% проти 1,9%, що обумовлене високими обсягами надходження податку, сплаченого юридичними особами, які є власниками нежитлових приміщень. При порівнянні обсягів надходження податку на одну особу видно, що сума надходження на особу у громаді становить 234,7% значення по регіону.

Ставки місцевих податків і зборів. В умовах воєнного стану зміни до нормативно-правової бази про встановлення місцевих податків і зборів у Боратинській громаді були внесені. Рішення № 7/3 «Про встановлення місцевих податків та зборів на території Боратинської територіальної громади на 2022 рік» від 30.06.2021 р. втратило чинність 31.12.2022 р. З 1 січня 2023 року на території громади діють ставки місцевих податків згідно з рішеннями № 13/3, 13/4, 13/5, 13/6, 13/7 13 сесії Боратинської сільської ради 8 скликання від 14 липня 2022 року (табл. 1.8.3).

Податок на нерухому майно, відмінне від земельної ділянки. Органом місцевого самоврядування не здійснено зонування території громади, відповідно податок на усій

³⁶ За даними Open Budget, державного веб-порталу бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>

території справляється за однаковими ставками залежно від типу нерухомого майна, його призначення і особливостей використання.

Таблиця 1.8.3. Податкове середовище Боратинської територіальної громади (2023)³⁷

Вид податку	Об'єкт оподаткування	Ставки оподаткування	Граничні ставки оподаткування згідно чинного законодавства		
Єдиний податок	I група	10% від прожиткового мінімуму	10% від прожиткового мінімуму		
	II група	20% від мінімальної заробітної плати	20% від мінімальної заробітної плати		
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Житлова нерухомість	0,3% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з ФО 0,0% - гуртожитки	1,5% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної особи		
		0,3% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з ЮО 0,0% - гуртожитки	1,5% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з юридичної особи		
	Не житлова нерухомість	0,0-0,5% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної особи	1,5% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з фізичної особи		
		0,0-1,0% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з юридичної особи	1,5% від мінімальної заробітної плати за 1 м.кв. з юридичної особи		
Земельний податок	Вид цільового призначення земель	Ставки оподаткування: % НГО (НГО проведено), % НГО ріллі (НГО не проведено)	Земельні ділянки, в т.ч. у власності: % НГО (НГО проведено), % НГО ріллі (НГО не проведено)	Земельні ділянки в у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім держ. і комунал. власн.): % НГО (НГО проведено)	
	с/г	1,0-3,0% 1,0-5,0%	0,3-1,0% 0,3-5,0%	До 12%	
	житлової забудови	1,0-3,0% 0,1-5,0%	До 3% До 5%		
	громадської забудови	0,5-3,0% 3,0-4,0%	До 3% До 5%		
	природно-заповідного фонду	1,0-3,0% 3,0-5,0%	До 3% До 5%		
	оздоровчого	1,0% 3,0%	До 3% До 5%		
	рекреаційного	3,0% 5,0%	До 3% До 5%		
	історико-культурного	1,0-3,0% 3,0-5,0%	До 3% До 5%		
	лісогосподарського	0,1% 0,1%	До 0,1% До 0,1%		
	водного фонду	1,0-3,0% 1,0-5,0%	До 3% До 5%		
	промисловості (для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд)	підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами	3,0% 5,0%		До 3% До 5%
		підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості	1,0% 1,0%		
будівельних організацій та підприємств		1,0% 5,0%			

³⁷ За даними Боратинської сільської ради

		технічної інфраструктури 3,0% 5,0%	
	транспорту	3,0% 5,0%	До 3% До 5%
	зв'язку	1,0-3,0% 1,0-5,0%	До 3% До 5%
	енергетики	3,0% 3,0%	До 3% До 5%
	запасу, резервного фонду, загального користування	3,0% 5,0%	До 3% До 5%
Туристичний збір	Кожна доба тимчасового розміщення у місцях проживання (ночівлі)	0,5% – для внутрішнього туризму та 1,0% – для в'їзного туризму від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року	<i>внутрішній туризм (громадяни України) – до 0,5% (до 30 грн); в'їзний туризм (іноземці) - до 5,0% (до 300 грн)</i>

*Ставки податку на нерухомість у громаді встановлено на рівні суттєво нижчому ніж максимально можлива згідно норм Податкового кодексу (1,5% розміру мінімальної заробітної плати за кв. м. бази оподаткування), а саме: для житлових будівель у громаді податок справляється за ставкою 0,3% (крім гуртожитків); для нежитлових будівель для: юридичних осіб – 1,0%, фізичних осіб – 0,5%. Деякі нежитлові будівлі – 0,0% (будівлі для культурної і релігійної діяльності, історичні пам'ятки, будівлі сільськогосподарського призначення, лісництва та рибного господарства, будівлі лікарень та оздоровчих закладів, навчальних і дослідних закладів, музеї і бібліотеки. Пільги щодо сплати податку встановлено відповідно до визначених норм Податкового кодексу. *Додаткових видів пільг не встановлено.**

Плата за землю. На території громади по багатьох видах цільового призначення землі *плату за землю справляють за ставками, максимально допустимими* відповідно до Податкового кодексу (зокрема, щодо земель промисловості, транспорту). Для підприємств, установ та організацій комунальної та державної форми власності, застосовується ставка податку у розмірі 1,0% від нормативної грошової оцінки землі, незалежно від видів цільового призначення земельної ділянки. Для власників вбудовано-прибудованих нежитлових приміщень, розташованих в житлових будинках, які використовують дані приміщення для ведення підприємницької діяльності, застосовується ставка податку у розмірі 3,0% від нормативної грошової оцінки землі.

Єдиний податок. На території Боратинської сільської ради *встановлено максимально допустимі (згідно норм Податкового кодексу) розміри ставок єдиного податку* для платників податків першої групи – 10% до розміру прожиткового мінімуму, та другої групи – 20% до розміру мінімальної заробітної плати. Податкового послаблення для ФОПів на 2023 рік у зв'язку з введенням воєнного стану не відбулося.

Транспортний податок. Транспортний податок у Боратинській громаді встановлений відповідно до норм Податкового кодексу – у розмірі 25 тис. грн за кожен легковий автомобіль - об'єкт оподаткування.

Туристичний збір. Визначаючи розміри ставок туристичного збору, Боратинська сільська рада скористалася можливістю, яку мала відповідно до норм Податкового кодексу, – встановлення різних розмірів ставок для внутрішнього і в'їзного туризму. Відповідно, для платників представників внутрішнього туризму у громаді встановлено максимально можливу відповідно до Податкового кодексу ставку (0,5%), для в'їзного туризму – значно нижчу ніж допустима Кодексом 1,0% при максимально можливій 5%.

Видатки бюджету. У 2022 році обсяги видатків з бюджету Боратинської територіальної громади склали 82,1% обсягу видатків, які були проведені у 2021 році, та становили 202883,2 тис. грн. Аналіз структури здійснених видатків дав змогу констатувати зміну напрямів фінансування (рис. 1.8.4).

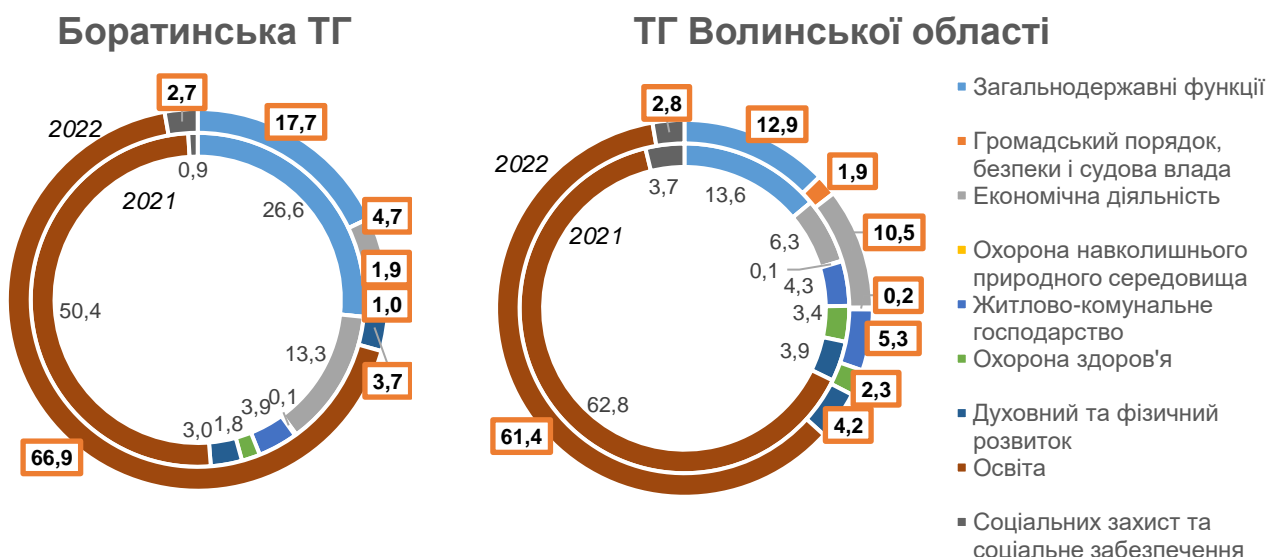

Рис. 1.8.4. Порівняння структури видатків бюджету Боратинської територіальної громади та територіальних громад Волинської області за 2021 і 2022 роки³⁸

Аналіз структури видатків з бюджету Боратинської територіальної громади свідчить про дещо вищу частку фінансування загальнодержавних функцій ніж в середньому по області: частка видатків цього напрямку становить 17,7% на противагу 12,9% по регіону.

У довоєнний період громада спрямовувала значні кошти на економічну діяльність (у 2021 році – 13,3% фінансових ресурсів). Проте в умовах воєнного стану структура видатків бюджету боратинської територіальної громади зазнала суттєвих змін передовсім внаслідок зменшення частки видатків економічного спрямування: у 2022 році порівняно з 2021 роком – на 8,6 в.п.

Щодо соціальної сфери, частка видатків з бюджету громади суттєво зросла у 2022 році порівняно з попереднім – з 56,1% до 74,3%. Середній рівень видатків на соціальну сферу серед громад Волинської області за аналізований період становив майже 70-74%. Відповідно, якщо у довоєнний період Боратинська сільська рада спрямовувала на соціальну сферу значно меншу питому вагу видатків, ніж в середньому по регіону, то у 2022 році – співмірну частку.

Залучення фінансування з державного бюджету. Важливою та ефективною є робота, яку провадить сільська рада в напрямі залучення фінансування з державного бюджету. Зокрема, у 2020-2022 роках Боратинська сільська рада отримала державну фінансову підтримку загальним обсягом понад 6 млн грн (табл. 1.8.4).

Таблиця 1.8.4. Перелік та вартість реалізованих в межах території Боратинської громади проєктів за кошти, залучені з державного бюджету у 2020-2022 роках³⁹

Назва	Коментар(що досягнуто завдяки проєкту)
2020	
Субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	Капітальний ремонт вулиці Шевченка в селі Рованці Луцького району Волинської області – 1000000,00 грн
2021	
Субвенція на фінансове забезпечення будівництва,	Нове будівництво мосту через річку Чорногузку між населеними пунктами Голишів-Коршовець - 598367,00грн.

³⁸ За даними Open Budget, державного веб-порталу бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>

³⁹ За даними Боратинської сільської ради

<p>реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету</p>	<p>Капітальний ремонт вул.Спортивна с.Боратин Луцького району Волинської області - 1250000,00 грн. Капітальний ремонт підїзду до амбулаторії загальної практики сімейної медицини в с Лаврів Луцького району Волинської області - 285000,00 грн. Капітальний ремонт вул.Перемоги с.Гірка Полонка Луцького району Волинської області- 1311000,00 грн.</p>
<p>Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (в т.ч. залишки, що утворились на 01.01.2019 року)</p>	<p>Придбання комп'ютерної техніки та оргтехніки для закладів освіти Боратинської сільської ради Волинської області - 500000,00 грн. Реконструкція дитячого садка (добудова двох груп) на вул. Центральній, 20 в с.Боратин Луцького району Волинської області - 1626020,34 грн. Капітальний ремонт частини приміщень I-го поверху загальноосвітньої школи I-III ст. на вул Шевченка, 16 села Рованці Луцького району Волинської області - 300000,00 грн.</p>
<p>2022</p>	
<p>Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (в т.ч. залишки, що утворились на 01.01.2019 року)</p>	<p>Капітальний ремонт частини приміщень I-го поверху загальноосвітньої школи I-III ст. на вул Шевченка, 16 села Рованці Луцького району Волинської області - 274969,84 грн.</p>

Міжнародне співробітництво та реалізовані проєкти. Боратинська громада активно реалізовує численні міжнародні та вітчизняні проєкти, зокрема із залученням МТД та фінансових ресурсів численних організацій. За період з моменту створення реалізовано 17 проєктів, а саме: **«Brandville»** - створення бренду громади Покращення візуального іміджу громади, створення офіційного логотипу, 2018, *студія дизайну Logogo*; **«Покращення якості надання адміністративних послуг»** - інституційна та фізична підтримка у створенні ЦНАП (реконструкція приміщення, закупівля меблів та обладнання, навчання персоналу), 2018-2020 роки, *U-LEAD з Європою*; **«Сортую сміття, бо ціную громаду»** - підвищення рівня екологічної свідомості жителів громади, впровадження сортування сміття і компостування, проведення еко-фестивалю, 2019-2021 рік, *міжнародний фонд GIZ*; **«Створення шкільних служб порозуміння»** - обладнання центрів вирішення конфліктів на базі трьох шкіл громади, 2019 рік, *благодійна організація «Партнерство кожній дитині»*; **«Розвиток громад»** - залучення двох волонтерів до роботи над розвитком громади, 2019 рік, *Американське урядове агентство «Корпус миру США в Україні»*; **Створення логопедичного пункту громади** - створення логопедичного пункту, де фахівці безкоштовно надають допомогу у виправленні вад мовлення, 2019 рік, *Фонд родини Богдана Гаврилишина*; **«Громада спільних дій»** - покращення системи управління, шляхом використання ґрунтовної аналітики та залучення громадян до ухвалення рішень, 2020 рік, *компанія MLS group*; **«Діалог поколінь – створення простору для міжкультурного обміну»** - проведення навчань, тренінгів для жителів громади різних вікових і соціальних груп, 2021 рік, *Британська рада в Україні*; **«Підтримка сільського населення в умовах COVID-19»** - надання спеціалізованої допомоги та здійснення правового просвітництва з метою зменшення негативного впливу пандемії COVID-19, 2021 рік, *U-LEAD з Європою, міжнародний фонд GIZ*; **Інтернет-субвенція** – забезпечення доступу до широкопasmового Інтернету об'єктів соціальної інфраструктури села Романівка, 2021 рік, *Міністерство цифрової трансформації України*; **«Муніципальні партнерства з Україною»** - сприяння німецько-українським партнерським зв'язкам, започаткування співпраці з німецьким муніципалітетом Шпрендлінген-Генсінген, 2021 рік; **«КРОК – реінтеграція ветеранів задля згуртованої громади»** - підвищення рівня соціальної згуртованості громади, створення можливостей для самореалізації та підтримка ветеранів і їх сімей, внутрішньо переміщених осіб, людей з інвалідністю, молоді, інших вразливих груп, 2021 рік, *Європейський Союз, Міжнародна організація з міграції*; **«Швидке покращення публічних послуг»: ініціативи «Підвищення доступності медичних послуг у Боратинській громаді», «Безпечна громада – автоматизована система управління мережами зовнішнього освітлення»** - швидке та наочне покращення публічних послуг, які на території громади, 2021 рік, *Агентство*

США з міжнародного розвитку USAID; «Соціальна інтеграція ВПО через розвиток громад у партнерських громадах Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» у Волинській області» - сприяння соціальній інтеграції ВПО до життя у новій територіальній громаді, запобігання та сприяння вирішенню конфліктів, які можуть виникати / виникають навколо / за участі ВПО, 2022 рік, Агентство США з міжнародного розвитку USAID; «Цивільний захист з добровільними пожежними командами для громад-партнерок Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» - інституційна підтримка та проведення спеціалізованого навчання добровільної пожежної команди громади, 2022 рік, Агентство США з міжнародного розвитку USAID; Проєкт «Офіс впровадження цифрових рішень «Digital Volyn» - експертна підтримка, спільна взаємодія та обмін досвідом для зміцнення спроможності органу місцевого самоврядування в напрямі цифровізації, 2022 рік, Міністерство цифрової трансформації України, Програма EGAP, що впроваджується Фондом Східна Європа за підтримки Швейцарії; «Забезпечення безперебійного теплопостачання комунальних закладів Боратинської громади» - модернізація систем теплопостачання закладів соціальної інфраструктури громади, підвищення економічної ефективності та екологічності систем теплопостачання, проведення навчання щодо безпечної експлуатації обладнання, поводження у разі НС, надання домедичної допомоги, 2022 рік, у співпраці з муніципалітетом Шпрендлінген-Генсінген, Engagement Global.

Висновки

- 1. За рівнем фінансової спроможності Боратинська територіальна громада займає передові позиції серед громад Волинської області. Завдяки розвиненій економіці, підприємницькій активності місцевих мешканців та вигоді місця розташування громада є фінансово забезпеченою, має значний бюджетний потенціал. Однак місцевий бюджет характеризується суттєвою залежністю від діяльності одного бюджетоформуючого підприємства, яке забезпечує велику частину податкових надходжень.*
- 2. Доходи бюджету громади на 73% формуються завдяки сплоченням до місцевого бюджету податкам. Структура податкових доходів загалом відповідає структурі доходів територіальних громад регіону. Громада характеризується значно вищими надходженнями податків на одного жителя ніж в середньому по регіону. Винятком є лише акцизний податок з реалізації підакцизних товарів (51,3%), що пов'язане із мінімізацією продажу підакцизних товарів у роздрібних магазинах.*
- 3. У сфері місцевого оподаткування громада веде активну політику, спрямовану на максимізацію надходжень податків і зборів. Відповідно за багатьма видами майна встановлено максимально допустимі Податковим кодексом ставки.*
- 4. У структурі видатків місцевого бюджету громади переважають соціальні видатки (66,4%), високою є частка видатків на загальнодержавні функції (17,7%). У довоєнний період громада спрямовувала значні кошти на економічну діяльність (у 2021 році – 13,3% фінансових ресурсів). Проте в умовах воєнного стану структура видатків бюджету боратинської територіальної громади зазнала суттєвих змін передовсім внаслідок зменшення частки видатків економічного спрямування.*
- 5. Сільська рада також активно використовує усі можливості для залучення додаткового фінансування. Громада реалізує численні міжнародні та вітчизняні проєкти із залученням МТД та фінансових ресурсів численних організацій. За період з моменту створення реалізовано 17 проєктів.*

ІХ. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ

У Боратинській територіальній громаді зареєстровано 7 благодійних фондів та громадських організацій, взаємодія органу самоврядування з якими відбувається на різному рівні (табл. 1.9.1.).

Таблиця 1.9.1. Інститути громадянського суспільства/ініціативні групи, що працюють на території Боратинської громади⁴⁰

Назва ІГС/ініціативної групи	Цільова група
Благодійний фонд «Дитяча місія. Україна»	Діти та молодь
Громадська організація «Фундація розвитку сільської молоді»	Діти та молодь
Громадська організація «Асоціація громадських радників України»	Різні категорії населення, в тому числі молодь і ВПО
Громадська організація «Європейський вектор Волині»	Різні категорії населення, в тому числі молодь і ВПО
Всеукраїнська спілка учасників бойових дій в АТО «Побратими України»	Учасники АТО/ООС, ветерани російсько-української війни
Національна спілка краєзнавців України	Різні категорії населення, в тому числі молодь і ВПО
Громадська організація «Думає і Дій для України»	Діти та молодь

Спільно з громадськими організаціями Боратинська сільська рада реалізувала не один проєкт та забезпечила виконання не одного важливого завдання. Ці ГО або зареєстровані/мають представництва у громаді, або жителі громади є їх активними членами.

Взаємодія з релокованими громадськими організаціями. В умовах війни на територію громади з Харкова переїхали представники ГО «Територія життя – Україна», які спеціалізуються на підтримці та допомозі людям у скрутних обставинах. Ця громадська організація активно взаємодіє з місцевим самоврядуванням у контексті організації гуманітарної допомоги. Ще однією ГО, з якою налагоджено контакти, та яка релокувалася з Луганщини, є ГО «Сучасні жінки Луганщини». З ними Боратинська сільська рада спільно реалізувала проєкт на тематику домашнього насилля.

Засоби масової інформації, з якими співпрацює Боратинська сільська рада. Інформаційний простір Боратинської громади формують численні ЗМІ, серед яких: друковані ЗМІ («Волинь-нова», «Волинська газета», «Волинські новини»), телеканали (ПАТ «НСТУ Волинська регіональна дирекція» ТВО Телебачення, ТРК «Аверс», 12 канал, ГО «Громадське інтерактивне телебачення», КонкурентTV), радіо (Волинська регіональна дирекція НТКУ, ТВО «Радіомовлення», Аверс FM) та численні інтернет-видання. Спектр ЗМІ, з якими взаємодіє сільська рада, доволі широкий та охоплює не лише місцеві, а й регіональні інформаційні канали. Інформування мешканців громади також здійснюється з використанням інтернет ресурсів – створено офіційний сайт Горохівської міської ради та сторінки територіальної громади в соціальних мережах.

Висновки

1. У Боратинській територіальній громаді зареєстровано 7 благодійних фондів та громадських організацій, взаємодія органу самоврядування з якими відбувається на різному рівні.

2. Інформаційний простір Боратинської громади формують численні ЗМІ (друковані ЗМІ, телеканали, радіо та інтернет-видання), а їх спектр доволі широкий та охоплює не лише місцеві, а й регіональні інформаційні канали.

⁴⁰ За даними Боратинської сільської ради

X. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Результати анкетування мешканців. Методом онлайн-анкетування через платформу Google Forms було анкетовано загалом 451 респондент. Опитування проводилось з жовтня 2022 року до лютого 2023 року. При проведенні опитування було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також (за бажанням) можливість додати власну відповідь на питання. *Анкетування не є репрезентативним за віком, статтю, місцем проживання, відтак його результати не є точними. Також під час оцінювання результатів анкетування слід зважати на обмеження методу поширення анкетування – воно не охоплює осіб, які не відвідують сайт громади чи сторінки громади у соціальних мережах.*

На основі результатів анкетування мешканців громади можна зробити такі висновки:

- 67% респондентів на запитання «Яким із нижче запропонованих тверджень Ви б охарактеризували Вашу громаду?» дали позитивну відповідь, зазначаючи, що хочуть, щоб тут жили їхні діти / пишуться своєю громадою / їм приємно повертатися у громаду. Це свідчення того, що ці особи ідентифікують себе із громадою, сприймають її як свій дім. ¼ опитаних визначили громаду як таку, у якій вони просто живуть. Отримані результати опитування, серед іншого, є наслідком постійного і значного міграційного приросту населення у громаду в останні роки. 5% опитаних дали відповіді з деяким негативним контекстом («мені важко себе тут реалізувати», «громада на узбіччі прогресу»). Перевагою громади є те, що 84% опитаних планують залишитися жити у громаді, і лише 3% - ні.
- Найбільш проблемними сферами мешканці громади визначили стан тротуарів (281 особа рівень нинішнього стану тротуарів у громаді оцінили як незадовільний) і стан доріг (187 осіб), дещо менше – інфраструктуру дозвілля та відпочинку (170 осіб), можливості працевлаштування (174 особи).
- Розвиткові громади заважають: 1) недостатня громадська ініціативність та активність мешканців (61,2% опитаних); 2) відсутність зовнішніх інвестицій (37,5%); 3) однакова частка опитаних назвали відсутність можливості для самореалізації, недостатню підприємливість мешканців та зношеність інженерних мереж (більше 20%).
- Основними завданнями, які респонденти виокремили як ключові для забезпечення розвитку громади, є: ремонт доріг і благоустрій громади, розвиток сфери дозвілля, розвиток малого і середнього бізнесу. А потенціал для розвитку громади опитані вбачають у двох чинниках: місцевих мешканцях і місцевих підприємствах та підприємцях. Такі результати свідчать про усвідомлення мешканцями основних переваг та сильних сторін громади, а також про розуміння власної ролі у її розвитку на довгострокову перспективу.

Аналогічне опитування мешканців було проведено у 2018 році, назадовго після створення Боратинської ОТГ. Методом анкетування було опитано загалом 865 респондентів. При порівнянні результатів опитування, проведеного у 2018 та 2022-2023 роках можна зробити деякі висновки.

- Перважна кількість опитаних у 2018 році позитивно охарактеризували свою громаду (82%), у 2022-2023 роках частка таких осіб дещо зменшилася (67%), однак зросла питома вага тих, хто відповів «громада, у якій я просто живу» (1/4 респондентів). Зважаючи на те, що наприкінці 2020 року до Боратинської громади доєдналося багато населених пунктів, така ситуація є очікуваною і пов'язана з тим, що жителі цих сіл ще не ідентифікують себе із громадою.
- Впродовж п'яти років однією з ключових проблем у громаді є незадовільний стан доріг, а також низька ініціативна активність мешканців та відсутність зовнішніх інвестицій у громаду. Ремонт доріг залишається вже понад п'ять років серед основних завдань для місцевої влади.
- У 2018 році основним ресурсом громади люди називали прогресивну владу та вигідне розташування біля Луцька. Примітно, що у 2022-2023 році відповіді дещо змінилися: розташування опитані більше не вважають серед ключових ресурсів, натомість акцентують увагу на людському ресурсі та підприємницькому потенціалі.

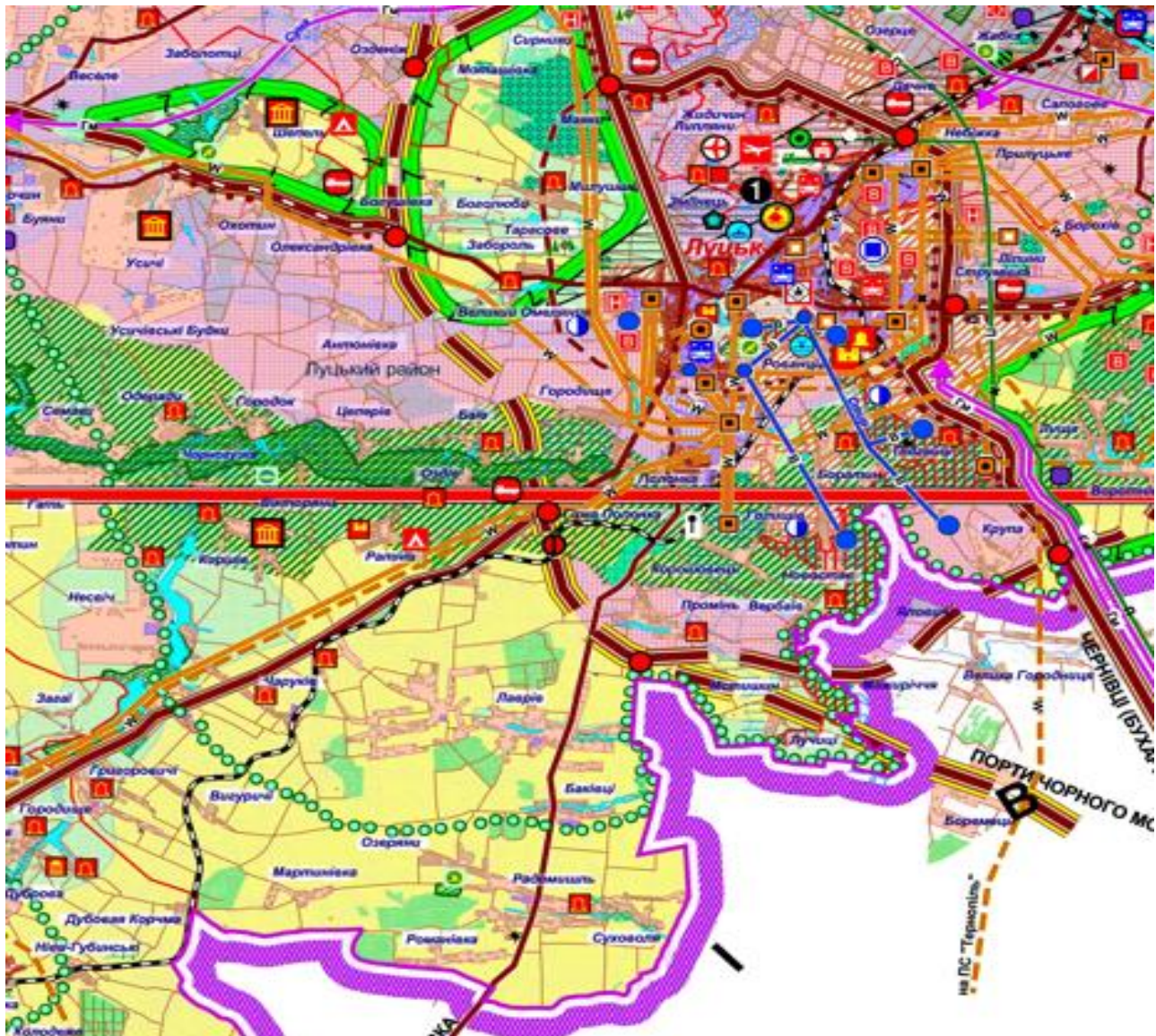
Результати анкетування бізнесу. Шляхом анкетування було опитано 19 респондентів. Опитування проводилось з жовтня 2022 року до лютого 2023 року. *Анкетування не є репрезентативним, відтак його результати не є точними.*

Серед опитаних: 85% - ФОПи, 5% - українські юридичні особи, 5% - спільні підприємства та 5% - підприємство, власником якого є держава; більшість респондентів є представниками бізнесу, що утворений після 2014 року (68%). Більшість респондентів є представниками бізнес-структур, які розміщуються у Боратинській старостинському окрузі (79%), 11% - Баївського, та по 5% - Лаврівського і Промінського округів. Переважна кількість опитаних працюють у сфері роздрібної торгівлі (9 опитаних) та надання послуг, які не увійшли до визначеного переліку (5 осіб). На основі опитування можна зробити такі висновки:

- **Загалом половина бізнесу мають позитивні очікування щодо змін у збуті продукції у 2023 році (53%).** Проте 32% опитаних вказують на зменшення діяльності у 2022 році в умовах війни та її впливів, а 5% заявляють про припинення діяльності, що є негативним аспектом. Водночас, відповідаючи на питання «Скільки працівників з повним робочим днем, за Вашою оцінкою, працюватимуть на Вашому підприємстві в зазначені нижче періоди?», респонденти зазвичай очікують на зменшення кількості працівників у 2023 році порівняно з 2022 роком.
- Більшість опитаних відмічають наявність у регіоні двох основних елементів для забезпечення розвитку їх підприємств: **робочої сили; ринку (покупців продукції).** При цьому, багато опитаних відзначають також наявність підприємств чи їх груп, споріднених за профілем виробництва та постачальників сировини.
- Відповідаючи на питання, чи відчувають респонденти нестачу певних спеціалістів специфічних професій, навичок персоналу, які є важливими для розвитку підприємства, **більше половини опитаних дали ствердну відповідь, а ще 10% очікують цю ситуацію в майбутньому.** 1/3 респондентів такої проблеми не відзначають. Ті, хто дав на це питання ствердну відповідь, серед затребуваних називають технічні спеціальності, а також спеціальності логопеда, лікарів-ветеринарів, косметолога, перукаря тощо.
- На питання «**Ви плануєте інвестувати у збільшення виробництва продукції (послуг) у громаді?**» більшість опитаних дали відповідь «**можливо у майбутньому**» (47%) та «**так, у 2023 році**» (32%), «**так, у поточному році**» (5%), що вказує на впевненість у «завтрашньому дні» або сподівання на нього. При цьому, 79% респондентів не мають намірів перенести свою діяльність в інші громади.
- На думку представників бізнесу, **розвиткові громади заважають такі чинники: 1) недостатня громадська ініціативність та активність мешканців; 2) недостатня підприємливість мешканців громади. Зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення) і низька якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади поступаються цим чинникам.** Відповідно і першочерговими для розвитку Боратинської громади завданнями визначено розвиток малого і середнього бізнесу, зменшення рівня безробіття, а також ремонт доріг між поселеннями громади і ремонт вулиць. 84% опитаних вірять у реалізацію цих завдань.
- На запитання «Які види економічної діяльності є, на вашу думку, пріоритетними для майбутнього розвитку громади?» представники місцевого бізнесу обрали такі види діяльності: **сільське господарство/тваринництво, харчова промисловість** (8 голосів), **сільське господарство/ рослинництво** (7 голосів) і **переробку сільськогосподарської продукції** (6 голосів).
- Переважна кількість опитаних роботу голови сільської ради оцінили як відмінну та добру (89,5%). Аналогічно і щодо ради громади і виконкому. **Жоден не визначив діяльності місцевого самоврядування на рівні «погано».** У контексті *співпраці підприємств та ФОПів із місцевою владою*, респонденти оцінили діяльність голови сільської ради як задовільну (68,4%) та частково задовільну (5,3%). На задовільному та частково задовільному рівні оцінено також діяльність інших органів.
- **Загалом більшість опитаних розглядають Боратинську громаду як відмінне (50%) та добре (35%) та задовільне (5%) місце для ведення бізнесу.** Лише 5% дали оцінку «погано».

ХІ. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ РЕГІОНАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ, ОГЛЯД ДІЮЧИХ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ

Базовим документом просторового планування Волинської області є Схема планування території Волинської області (розроблена у 2012 році ДП Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білоконя і затверджена рішенням обласної ради від 07.11.2012 року № 13/21 із змінами від 2020 року). У цій схемі здійснено функціональне зонування територій області (рис. 1.11.1).

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ	
	ТЕРИТОРІЇ ПЕРЕВАЖНО МІСТОБУДІВНОГО ОСВОЄННЯ (ЗОНА УРБАНІЗАЦІЇ)
1	ТЕРИТОРІЇ З ПРІОРИТЕТНИМ РОЗВИТКОМ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВостІ ТА ОКРЕМИХ МЕТОПОЛІТАРНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ (ФІНАНСИ, НАУКА, ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ТОЩО)
2	ТЕРИТОРІЇ З ПРІОРИТЕТНИМ РОЗВИТКОМ ПРИРОДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВостІ ТА ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВостІ
3	ТЕРИТОРІЇ З ПРІОРИТЕТНИМ РОЗВИТКОМ ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ СКЛАДУВАННЯ, ДОРОЖКИ ТА СОРТУВАННЯ ВАНТАЖІВ
4	ТЕРИТОРІЇ З ПРІОРИТЕТНИМ РОЗВИТКОМ ЦЕНТРІВ СКЛАДУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ СИРОВИНИ
7	ТЕРИТОРІЇ ПЕРЕВАЖНО РЕКРЕАЦІЙНОГО, ОЗДОРОВЧОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ
	ТЕРИТОРІЇ ПЕРЕВАЖНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ТА ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ
	ТЕРИТОРІЇ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ ЕЛЕМЕНТІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ (ЕКОЛОГІЧНОГО КАРКАСУ) ОБЛАСТІ
	ЗОНА ВПЛИВУ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ
	ЗОНА ВПЛИВУ МІЖДЕРЖАВНИХ ПРИКОРДОННИХ ПЕРЕХОДІВ
	ЗОНА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
	ЗОНА РАДІАЦІЙНОГО ЗАБРУДНЕННЯ
	САНИТАРНО-ЗАХИСНА ЗОНА РАЕС
	ЗОНА СПОСТЕРЕЖЕННЯ РАЕС
	ЗОНА ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

Рис. 1.11.1. Територія Боратинської ТГ на Схемі планування території Волинської області

Відповідно до Схеми планування території Волинської області на території громади передбачено розвиток таких функціональних зон: **зона пріоритетного розвитку у регіоні** – зона охоплює території Гіркополонківського (Полонка, Оздів) та Баївського (Баїв, Цеперів, Городище), Боратинського (Рованці) старостинського округів та територію адміністративного центру громади с. Боратин; **зона впливу транспортних коридорів** – зона охоплює територію Боратинської громади повністю; **території переважно містобудівного освоєння** – зона охоплює громаду частково, а саме території, які межують з містом Луцьк (Рованці, Городище, Цеперів), а також Промінь і Вербаїв; **території переважно сільськогосподарського та лісгосподарського використання** – ця зона простягається на південно-західні території громади, охоплюючи Романівку, Суховолю, Радомишль, Озеряни, Баківці, Лаврів; **території пріоритетного розвитку елементів екологічної мережі (екологічного каркасу) області** – сюди відносяться території в басейні річок Черногузка та Стиру.

Таким чином, економічне зростання Боратинської територіальної громади у перспективі визначатиметься передовсім умовами та особливостями розвитку Луцька як обласного центру регіону, оскільки значна територія громади сукупно з містом відноситься до зони пріоритетного розвитку у регіоні. Водночас, зважаючи на наявність на території громади інших зон (сільськогосподарського та лісгосподарського використання, розвитку елементів екологічної мережі та впливу транспортних коридорів), розвиток віддалених від великого міста населених пунктів громади визначатиметься також рівнем розвитку сільського господарства з елементами переробки сільськогосподарської продукції, територій у басейні річок Черногузка і Стир – туристичної сфери, і всієї громади – транспортно-логістичної сфери.

Діючі програмні документи. У Боратинській територіальній громаді у 2022 році реалізовувалося 23 місцеві цільові програми (табл. 1.11.1), з них більшість є середньостроковими, терміном 3-4 роки.

Таблиця 1.11.1. Перелік діючих у 2022 році галузевих програм, які фінансуються за кошти місцевого бюджету Боратинської територіальної громади⁴¹

Назва програми	Передбачено у бюджеті на рік, тис. грн	Фактичне фінансування, тис. грн
Програма розвитку та підтримки обдарованих і талановитих учнів Боратинської сільської ради на 2022 рік	59,1	25,0
Програма надання одноразової допомоги дітям сиротам і дітям позбавлених батьківського піклування, яким виповнилося 18 років на 2022 рік	10,9	10,9
Програма надання фінансової підтримки комунальному некомерційному підприємству «Центр первинної медико-санітарної допомоги Боратинської сільської ради» на 2022 рік	1971,1	1971,1
Програма оздоровлення та відпочинку дітей Боратинської сільської ради	0,0	0,0
Програма «Ініціативна молодь» на 2020-2022 роки	50,0	0,0
Програма соціального захисту на 2021-2023 роки	6186,7	6082,6
Програма забезпечення громадян Боратинської сільської ради, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання, лікарськими засобами на 2021-2023 роки	150,1	150,1
Програма розвитку культури Боратинської сільської ради на 2021-2023 роки	150,0	79,1
Програма розвитку фізичної культури і спорту громади на 2021-2023 роки	100,0	93,1
Програма благоустрою населених пунктів Боратинської сільської ради на 2021-2023 роки	6950,7	3166,1
Програма відшкодування різниці в тарифах по ВКП «Грань»	700,0	700,0
Програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім»	173,0	110,0

⁴¹ За даними Боратинської сільської ради

Назва програми	Передбачено у бюджеті на рік, тис. грн	Фактичне фінансування, тис. грн
Програма розвитку та підтримки обдарованих і талановитих учнів Боратинської сільської ради на 2022 рік	59,1	25,0
Програма надання одноразової допомоги дітям сиротам і дітям позбавлених батьківського піклування, яким виповнилося 18 років на 2022 рік	10,9	10,9
Програма надання фінансової підтримки комунальному некомерційному підприємству «Центр первинної медико-санітарної допомоги Боратинської сільської ради» на 2022 рік	1971,1	1971,1
Програма оздоровлення та відпочинку дітей Боратинської сільської ради	0,0	0,0
Програма «Ініціативна молодь» на 2020-2022 роки	50,0	0,0
Комплексна програма розвитку галузі агропромислового комплексу громади на 2021-2023 роки	606,0	15,0
Програма фінансової підтримки комунального підприємства «Боратин» на 2022 рік	5809,0	5803,4
Програма фінансової підтримки виробничо-комунального підприємства «Грань» на 2022-2024 роки	700,0	4263,4
Програма заходів територіальної оборони Боратинської сільської на 2022-2024 роки	5257,3	4263,4
Програма «Охорона навколишнього природного середовища на 2018-2021 роки»	188,3	149,2
Програма «Поліцейський офіцер громади» Боратинської сільської ради на 2020-2022 роки	780,0	780,0
Програма «Підтримки органів виконавчої влади Луцького району на 2022 рік»	70,0	70,0
Програма забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності на 2021-2023 роки	130,0	130,0
Програма захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру на 2019-2023 роки	100,0	100,0
Програма протидії екстремістським та терористичним проявам у Боратинській територіальній громаді на 2022 - 2024 роки	400,0	400,0
Програма «Дистанційне обслуговування місцевих бюджетів на 2022 рік»	50,0	50,0

Висновки

1. Територія Боратинської громади відноситься до таких функціональних зон: зона пріоритетного розвитку, яка збігається з територією переважно містобудівного освоєння; зона впливу транспортних коридорів; території переважно сільськогосподарського та лісгосподарського використання; території пріоритетного розвитку елементів екологічної мережі Економічне зростання Боратинської територіальної громади визначатиметься умовами та особливостями розвитку Луцька як обласного центру регіону, оскільки значна територія громади сукупно з містом відноситься до зони пріоритетного розвитку у регіоні.

2. Зважаючи на наявність на території громади інших зон, розвиток віддалених від великого міста населених пунктів громади визначатиметься також рівнем розвитку сільського господарства, а територій у басейні річок Чорногузка і Стир – туристичної сфери.

3. Місцеві програми, прийняті у громаді, є середньостроковими та переважно мають соціальний характер, спрямовані на покращення надаваних соціальних послуг населенню. Водночас реалізуються і програми економічного спрямування.

Розділ 2. SWOT-АНАЛІЗ

На основі проведеного аналізу основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку громади, оцінки природно-ресурсного, економічного, фінансового і людського потенціалу визначено сильні і слабкі сторони (внутрішні чинники), можливості і загрози (можливі зовнішні впливи).

Таблиця 2.1. SWOT-аналіз Боратинської сільської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1. Вигідне економіко-географічне розташування (сусідство з м. Луцьком; доступ до розвинутої транспортно-логістичної мережі у регіоні (автошляхи, залізниця); проходження по території автошляху національного значення Львів-Луцьк)</p> <p>2. Позитивна демографічна динаміка (завдяки міграції у громаду); висока частка молоді та дітей у структурі населення (26,8% населення у віці до 17 років)</p> <p>3. Диверсифікована структура економіки громади (490 підприємств; найбільш представлені сфери: сільське господарство, торгівля (зокрема, оптова) і переробна промисловість); наявність великих промислових підприємств</p> <p>4. Значні обсяги сільськогосподарських земель (понад 80% території), що забезпечує громаді потужний сільськогосподарський потенціал; розвинене фермерство у галузях рослинництва і тваринництва (45 суб'єктів); наявність великих сільськогосподарських підприємств - платників податків та роботодавців</p> <p>5. Розвинений ринок праці (велика кількість створених робочих місць у громаді (переважно на підприємствах переробної промисловості; понад 5 тис. місць) та близькість до підприємств у м. Луцьку)</p> <p>6. Високий рівень підприємницької активності мешканців (867 ФОПів) – у 1,5 разу вищий ніж середньообласний</p> <p>7. Високий рівень фінансової спроможності бюджету громади (за цим показником громада – серед лідерів з-поміж громад області), диверсифікованість джерел доходів (у контексті видів податків і їх платників)</p> <p>8. Налагоджена та ефективна співпраця органу місцевого самоврядування із активними мешканцями громади та громадськими організаціями (7 реалізованих спільно проєктів), міжнародними організаціями (17 реалізованих проєктів)</p>	<p>1. Нерівномірність соціально-економічного розвитку населених пунктів громади (прослідковується у контексті наближення/віддаленості населеного пункту від м. Луцька та неоднаковому доступі населення до ринку праці, освітніх закладів, місць проведення дозвілля)</p> <p>2. Велика кількість жителів, які офіційно не зареєстровані у громаді</p> <p>3. Відсутність сформованої та затвердженої містобудівної документації (генеральних планів)</p> <p>4. Необхідність модернізації комунальних мереж та зростаюче навантаження на них внаслідок збільшення кількості жителів та суб'єктів господарювання; відсутність очисних споруд у системі водовідведення</p> <p>5. Неналежна якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади (87 ділянок); рух великогабаритного транспорту по місцевих дорогах; відсутність тротуарів</p> <p>6. Недостатньо розвинене транспортне сполучення до віддалених від Луцька населених пунктів громади; низька якість надання перевізниками послуг перевезення пасажирів; утруднена транспортна доступність для населення окремих населених пунктів громади до соціально важливих об'єктів</p> <p>7. Низький рівень охоплення дітей дошкільного віку послугами ЗДО (1/3 дітей) та нерівномірність розміщення ЗДО у громаді</p> <p>8. Нерівномірність навантаження на систему середньої освіти у населених пунктах громади (перевантаження у населених пунктах поблизу Луцька (Боратин, Рованці та Гірка Полонка); недостатня наповненість закладів освіти у селах Радомишль, Ратнів, Коршів)</p> <p>9. Недостатньо розвинена система позашкільної освіти у громаді (хоча у громаді є школа мистецтв та її філія, є проблема територіальної доступності до закладу)</p> <p>10. Недостатньо розвинена система заходів для превенції захворювань</p>

<p>9. Відкритість роботи органу місцевого самоврядування (чотири веб-ресурси громади) та налагоджена взаємодія зі ЗМІ (співпраця із понад 20-ма ЗМІ)</p> <p>10. Наявність значної кількості потенційних інвестиційних майданчиків (12 об'єктів), підведення до більшості комунікаційних мереж</p> <p>11. Висока якість освітніх послуг та розгалужена мережа закладів освіти (10 закладів середньої освіти та вісім ЗДО; школа мистецтв); добрий стан більшості будівель (більшість будівель є або новими, або після капітального ремонту)</p> <p>12. Забезпечення рівного доступу населення до послуг охорони здоров'я: розгалужена мережа медичних закладів (чотири амбулаторії, сім ФАПів); добрий стан будівель (АЗПСМ побудовані / капітально відремонтовані у 2000-2020 роках); доступ до аптечних закладів</p> <p>13. Висока громадська активність жителів та молоді громади (створено молодіжний простір, відкрито два музеї; наявні активні громадські організації; можливість самореалізації неформальних лідерів)</p> <p>14. Наявність власних комунальних підприємств: КП «Боратин», яке провадить діяльність у сфері благоустрою території та вивозу ТПВ (послугою підприємство охоплює усі населені пункти громади); ВКП «Грань», яке займається водопостачанням. Високий рівень забезпеченості комунальних підприємств матеріально-технічною базою</p> <p>15. Великий спортивний комплекс зі сформованими структурними зонами (футбольне поле, бігові доріжки, легка атлетика, баскетбольна та волейбольна площадки, метання списа тощо)</p> <p>16. Наявний рекреаційний потенціал та можливості для створення відпочинкових зон (два фестивалі, історико-культурна спадщина, наявність об'єктів природно-заповідного фонду (заповідне урочище, загальнозоологічний та гідрологічний заказники), наявність великих річок (Стир, Черногузка), ставків)</p> <p>17. Наявність на території громади реабілітаційного центру</p>	<p>11. Недостатня кількість місць для проведення дозвілля (громадських просторів, мультифункціональних просторів для дорослого населення, місць сімейного відпочинку; дитячих майданчиків); нерозвиненість інфраструктури спорту та закладів психологічної підтримки населення; неефективне використання водних об'єктів та об'єктів природно-заповідного фонду на території</p> <p>12. Високий рівень забруднення атмосферного повітря внаслідок розміщення на території громади підприємств, які відносяться до основних забруднювачів атмосферного повітря у регіоні (ПАТ «Гнідавський цукровий завод»; ТзОВ «Волинь-зерно-продукт»)</p> <p>13. Низький рівень охоплення населення централізованою системою вивезення ТПВ (менше 50%)</p> <p>14. Вивезення та залишення на території громади безпритульних тварин</p>
<p style="text-align: center;">Можливості</p>	<p style="text-align: center;">Загрози</p>
<p>1. Сформоване конкурентне середовище для розвитку Боратинської громади (у контексті конкуренції з Луцькою громадою за мешканця/учня/пацієнта)</p> <p>2. Використання переваг вигідного економіко-географічного розташування біля Луцька (зокрема, у контексті логістичного хабу)</p>	<p>1. Продовження війни та імовірність наближення лінії бойових дій; ризики руйнування об'єктів критичної інфраструктури та загроза безпеці населення</p> <p>2. Продовження політичної напруги між Білоруссю та сусідніми з нею країнами, що</p>

3. Відкриття **доступу до коштів структурних й інвестиційних фондів ЄС** як для країни-кандидата на членство у ЄС та у контексті післявоєнного відновлення України; міжнародні грантові та донорські програми

4. Розвиток **програм транскордонного співробітництва** (зокрема програма Польща – Україна)

5. Використання **нових інструментів місцевого економічного розвитку**, регіональні програми стимулювання розвитку підприємств, зокрема у контексті смарт-спеціалізації

6. Можливість використання державної підтримки агропромислових виробників, єдиного цифрового хабу агровиробників – **ДАР**

7. **Продовження реформування в напрямі децентралізації**, просторового розвитку і розвитку земельних відносин в Україні (зокрема у контексті комплексного планування розвитку території)

8. **Активізація розвитку реабілітаційної медицини в Україні**

9. **Налагодження горизонтального співробітництва з сусідніми та іншими територіальними громадами** щодо реалізації інфраструктурних, соціальних та культурних проєктів

10. Створення нормативно-правової бази для забезпечення **введення в експлуатацію заселених житлових будинків** (у яких проживають люди)

11. **Залучення «зеленого» фінансування та інвестицій для заходів щодо запобігання та адаптації до зміни клімату, побудови циркулярної економіки та збереження довкілля**

12. Орієнтування на **підвищення соціальних стандартів життя в Україні** в умовах післявоєнного відновлення та реформування застарілої системи соціального забезпечення

13. **Підвищення попиту на публічні послуги**, зокрема електронні; інтеграція України в Єдиний цифровий ринок ЄС та перспективи для України від вступу до ЄС

14. Пропагування та **розвиток соціальної відповідальності бізнесу перед громадами**, на території яких вони функціонують

негативно впливає на **транзитний потенціал міжнародного автошляху М 19**

3. **Приєднання населених пунктів громади до Луцької ТГ** у контексті наступних етапів адміністративно-територіальної реформи

4. **Повний перехід системи державного бюджету на «воєнні» рейки** (супроводжується скороченням спрямування бюджетних ресурсів на соціальні цілі, інфраструктурні проєкти, підтримку місцевого самоврядування)

5. **Дефіцит енергоносіїв, сировини та паливно-мастильних матеріалів** в умовах зміни логістичних ланцюгів і загроз, зумовлених війною в Україні

6. **Високий рівень «тіньової» економіки**, посилення корупційних процесів у державі

7. **Інфляційні процеси**, що результують зниженням купівельної спроможності населення, зростанням вартості енергоносіїв, транспортування, сировини

8. **Обмежений доступ до фінансових ресурсів** (зокрема, кредитних) **для суб'єктів господарювання**, зокрема малого і середнього бізнесу; відсутність належних обсягів державної підтримки підприємництва

9. **Значний відтік капіталу з України**, різке зменшення ліквідності місцевих грошових ринків; невпевненість західного бізнесу у безпеці своїх інвестицій в Україні, особливо в умовах затяжних військових дій (у громаді спостерігається ситуація, коли одне підприємство забезпечує надходження до місцевого бюджету близько 40% податків)

10. **Централізація ресурсів і повноважень**, стримування руху в напрямі децентралізації і підтримки місцевого економічного розвитку

11. **Зростання вартості енергоносіїв** із одночасним зниженням рівня достатку населення як результат агресії проти України

12. **Особливе навантаження на систему охорони здоров'я та систему соціальної підтримки** під час війни (у громаді понад 600 ВПО). Необхідність адаптації до підходів, методів реалізації державної політики у цих сферах (зокрема, ризики, якими супроводжується реформа у сфері охорони здоров'я (оптимізація закладів вторинного рівня))

13. **Відсутність екологічного контролю** з боку державних служб, відсутність повноважень громади у цій сфері

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для розвитку Боратинської територіальної громади. Суцільна лінія символізує сильний взаємозв'язок, пунктирна – слабкий.

Порівняльні переваги

За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками в частині сильних сторін та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні аспекти, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади (рис. 2.1).

Виклики

У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони (внутрішні фактори) через використання можливостей (зовнішні фактори) (рис. 2.2).

Ризики

Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади (рис. 2.3).

Протидія

Матриця зв'язків між сильними сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш сильні місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто шляхи нівелювання загроз, які виникатимуть (рис. 2.4).

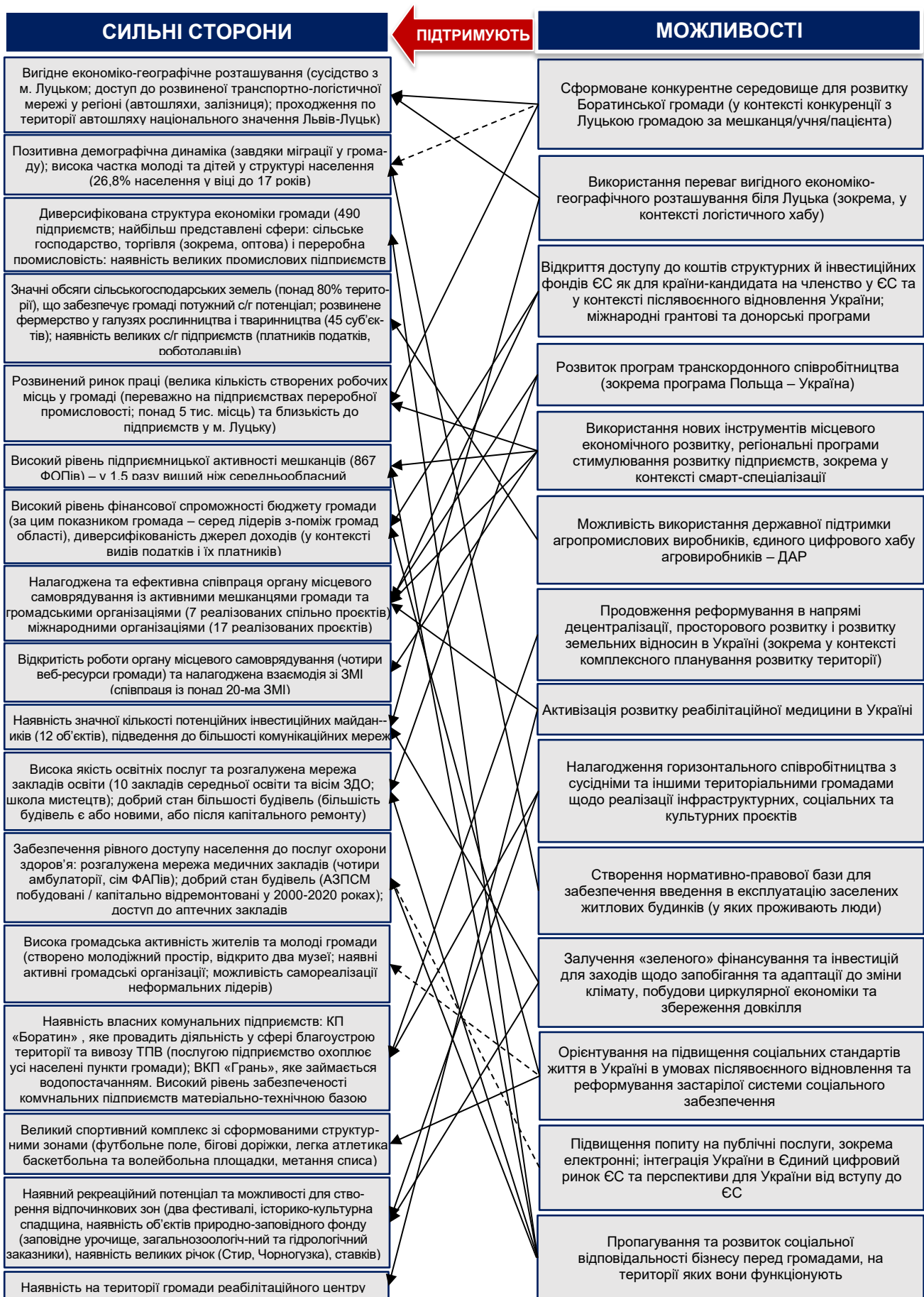

Рис. 2.1. Порівняльні переваги

Порівняльні переваги (визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

- Сильними сторонами Боратинської територіальної громади порівняно з іншими громадами є її вигідне економіко-географічне розташування, яке полягає у сусідстві з обласним центром м. Луцьком і доступі до розвиненої транспортно-логістичної мережі у регіоні (автошляхів і залізниці), що забезпечує інвестиційну привабливість громади, а також високий рівень фінансової спроможності місцевого бюджету, що дає їй можливості для розвитку інфраструктури та надання населенню соціальних послуг високої якості. У той час як більшість приміських громад розглядають близькість до великих міст як загрозу для свого розвитку (у контексті «відтоку» населення та небезпеки поглинання громади містом на наступних етапах адміністративно-територіальної реформи). Для Боратинської громади сусідство з Луцьком – це можливості та наявність конкурентного середовища, що стимулює громаду до постійного розвитку та конкуренції з Луцькою громадою за мешканця/учня/пацієнта.
- Вагомою відмінністю Боратинської громади від більшості громад Волинської області є позитивна демографічна динаміка внаслідок постійної міграції людей у громаду, а також висока частка молоді та дітей у структурі населення (близько 27% населення). Постійний міграційний приріст населення у громаді є наслідком вигідного економіко-географічного розташування поблизу обласного центру, адже люди переїжджають сюди як із віддалених громад, так і з Луцька в основному для того, щоб, мешкаючи поза великим містом, мати доступ до усіх переваг, які воно забезпечує. Націленість громади на підвищення соціальних стандартів та розвиток соціальної інфраструктури у контексті конкуренції з Луцьком передбачає надання диверсифікованих послуг високої якості, що є суттєвою перевагою і можливістю для громади у контексті не лише збільшення кількості жителів, а жителів, які, мешкаючи у громаді, отримуватимуть тут послуги освіти, охорони здоров'я, культури тощо.
- Однією з сильних сторін жителі громади вважають наявність центру реабілітаційної медицини як перспективного виду діяльності, який слід розвивати та підтримувати у громаді. В умовах військової агресії РФ в Україні розвиток реабілітаційної медицини є радше необхідністю, ніж можливістю. Питання створення сучасних регіональних центрів медичного забезпечення та психологічної реабілітації для військовослужбовців та ветеранів війни є нагальним та розглядається як першонеобхідне на рівні держави. Зважаючи на наявність такого закладу на території громади та її географічне розташування поблизу Луцька, розвиток реабілітації може бути вагомим напрямом розвитку громади та спрямовуватися на подолання бідності, вирівнювання можливостей та соціальну інтеграцію жителів.
- Перевагою громади є розвинена диверсифікована економіка. Тут зареєстровано 490 підприємств, розвиненими є сфери сільського господарства, торгівлі (зокрема, оптової) і переробна промисловість. На території громади функціонують великі промислові підприємства, серед яких підприємство «Кромберг енд Шуберт» (яким створено 5 тис. робочих місць). Концентрація на території значної кількості суб'єктів економіки забезпечує надходження до місцевого бюджету податкових платежів та лежить в основі фінансової спроможності громади. Однак в умовах сьогодення актуалізується питання соціальної відповідальності бізнесу перед громадою, на території якої він функціонує, у контексті збереження стану навколишнього природного середовища, участі у реалізації інфраструктурних проєктів, втілення освітніх проєктів тощо. Це дасть змогу налагодити взаємозв'язок між місцевим самоврядуванням, громадою і бізнесом, який тут розвивається, забезпечити довіру місцевих мешканців до підприємців.
- Боратинська громада має значні земельні ресурси с/г призначення, сприятливі для розвитку сільського господарства (на схемі планування території Волинської області значна частина території громади віднесена до територій переважно сільськогосподарського та лісгосподарського використання), тут налічується 45 суб'єктів господарювання у сфері сільського господарства, деякі з них є серед найбільших платників податків до місцевого бюджету та найбільших роботодавців у громаді. З початком війни та значних випробувань, які випали на долю суб'єктів господарювання у сільськогосподарській сфері, держава намагається активно підтримувати їх, пропонуючи різні економічні інструменти. З цією метою сформовано цифровий хаб агровиробників ДАР, запропоновано численні грантові програми у межах державної підтримки агропромислових виробників. Використання цих інструментів

сільгоспвиробниками сприятиме покращенню їх фінансового становища в кризових умовах та забезпечить покращення фінансового стану територіальної громади.

- Громада має рекреаційний потенціал та можливості для створення відпочинкових зон, адже через її території проотікають дві великі річки Стир і Черногузка, на берегах яких є об'єкти природно-заповідного фонду (заповідне урочище, загальнозоологічний та гідрологічний заказники); тут щорічно проводяться два фестивалі; а сама громада характеризується багатою історико-культурною спадщиною, яку активно популяризують активність і небайдужі жителі громади (зокрема, організували два музеї). У цьому контексті залучення грантових ресурсів та міжнародної технічної допомоги, а також «зеленого» фінансування й інвестицій для заходів щодо запобігання та адаптації до зміни клімату та впровадження інноваційних екологічних рішень у розвиток громади можуть бути вагомим чинником підвищення її туристичної привабливості у контексті агро-, вело-, фестивального туризму. Розвиток цієї сфери можливий і завдяки налагодженню міжмуніципального співробітництва з сусідніми громадами та створенню нових спільних цікавих маршрутів для подорожей.

- Боратинська громад вирізняється високою громадською активністю жителів та молоді громади та, що важливо, налагодженою ефективною співпрацею органу місцевого самоврядування з активними мешканцями і громадськими організаціями. На основі такої співпраці у громаді реалізовано сім спільних проєктів. В умовах суттєвої активізації міжнародних донорських організацій в Україні та проопозиції численних грантових конкурсів така співпраця може результуватися значними досягненнями (реалізованими численними м'якими та інфраструктурними проєктами на основі залучення МТД та фінансових ресурсів). А розвиток програми транскордонного співробітництва (зокрема програма Польща – Україна) сприятиме налагодженню взаємозв'язків між громадами у прикордонні, набуттю сільською радою досвіду взаємодії з міжнародними структурами, сприятиме участі в європейських програмах та залученню іноземних інвестицій.

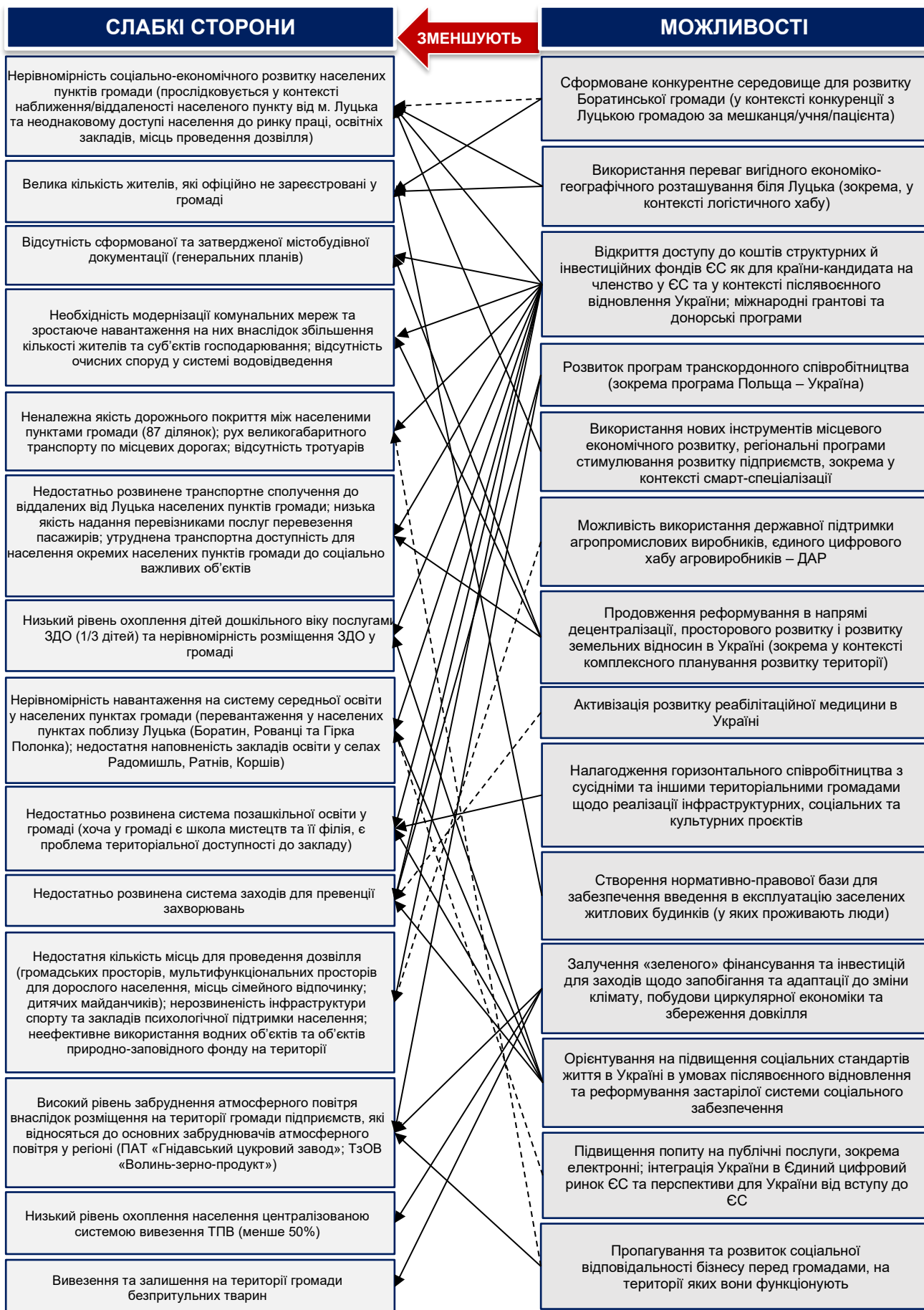

Рис. 2.2. Виклики

Виклики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

- Слабкою стороною громади, яка характеризується стримуючим впливом на її економічний розвиток, є наявність значної кількості жителів, які проживають, проте не зареєстровані у громаді, розглядаючи її як «спальний район» Луцька. Таке відношення проявляється не лише у низькому рівні реєстрації жителів, а й низькому попиту на користування соціальними послугами у громаді, проте характеризується зростаючим навантаженням на комунальну інфраструктуру і місцеві дороги та погіршенням екологічного стану території. Ця проблема є актуальною для переважної кількості приміських територіальних громад і проявляється у конкуренції з містом за учня/пацієнта/мешканця. Можливістю для часткового вирішення цієї проблеми та нівелювання її негативного впливу на громаду є формування нормативно-правової бази для забезпечення введення в експлуатацію заселених житлових будинків, що сприяло б процесу перереєстрації жителів у громаду. Актуальною у цьому контексті є також участь органу місцевого самоврядування у програмах щодо промоції громади у регіоні, покращення якості надання освітніх та послуг охорони здоров'я, програмах соціального інвестування та проектах, спрямованих на розвиток соціального капіталу у громадах.
- Слабкою стороною громади, яка характеризується стримуючим впливом на її економічний розвиток, є нерівномірність соціально-економічного розвитку населених пунктів, що прослідковується у контексті наближення/віддаленості населеного пункту від м. Луцька та проявляється у неоднаковому доступі населення до ринку праці, освітніх закладів, місць проведення дозвілля. Вирішення цієї проблеми, з одного боку, лежить у площині конкуренції громади з містом за учня/мешканця/пацієнта, що вимагає диверсифікації і поступового покращення на усій території громади якості соціальних послуг населенню; з другого боку, доступу до коштів структурних й інвестиційних фондів ЄС, міжнародних грантових і донорських програм.
- У контексті аналізу транспортної інфраструктури, попри вигідне розташування громади, її слабкою стороною є неналежна якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади (87 ділянок), зокрема через рух великогабаритного транспорту по місцевих дорогах, а також відсутність тротуарів. Проблемним для рівномірного розвитку громади є також недостатньо розвинене транспортне сполучення до віддалених від Луцька населених пунктів громади і низька якість надання перевізниками послуг перевезення пасажирів, що результується утрудненою транспортною доступністю для населення окремих пунктів громади до соціально важливих об'єктів. Вирішення цієї проблеми ускладнюється обмеженими бюджетними ресурсами, проте можливе за умов залучення коштів «ззовні» (грантових коштів, міжнародної технічної допомоги, ресурсів в межах програми трансєвропейського співробітництва).
- Зовнішнє фінансування може бути «панацеєю» не лише для вирішення проблем транспортної інфраструктури у громаді, а й питань екологічного спрямування та розвитку системи комунальних мереж. Залучення «зеленого» фінансування та інвестицій для заходів щодо запобігання та адаптації до зміни клімату, побудови циркулярної економіки та збереження довкілля, підвищення рівня екологічної свідомості населення сприятиме подоланню екологічних проблем громади (забруднення атмосферного повітря підприємствами, які відносяться до основних забруднювачів атмосферного повітря у регіоні (ПАТ «Гнідавський цукровий завод»; ТзОВ «Волинь-зерно-продукт»); вивезення та залишення на території громади безпритульних тварин; низького охоплення населення централізованою системою вивезення ТПВ, відсутність очисних споруд).

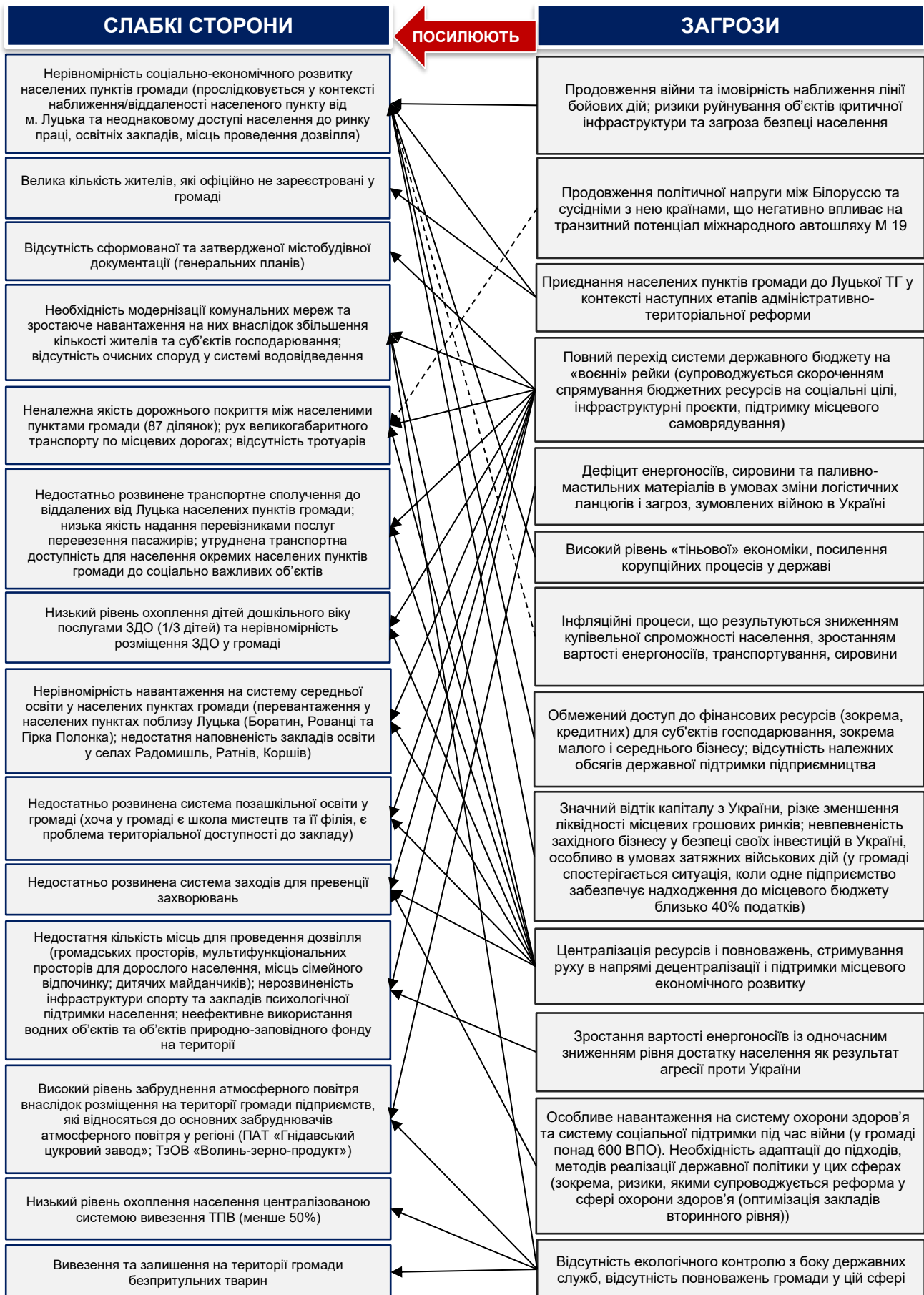

Рис. 2.3. Ризики

Ризики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

- У сучасних умовах усі загрози для економічного розвитку територіальної громади пов'язані та є похідними від воєнних дій, які тривають на території України, і їх непередбачуваності. Це і ризик підвищення податкового навантаження на бізнес та населення з метою наповнення державного і місцевих бюджетів, загроза стримуванню руху в напрямі децентралізації, низький рівень інвестування в інноваційні процеси, зниження темпів розвитку підприємництва. Ці загрози супроводжуються численними ризиками для розвитку громади, яка конкурує з Луцьком за мешканців, зокрема щодо формування на її території ефективної системи надання соціальних послуг та фінансового становища громади, і зумовлять «відкладення» у часі використання інших інструментів економічного розвитку громади, зокрема і у напрямі зменшення нерівномірності соціально-економічного розвитку населених пунктів громади.
- Проблемою для розвитку Боратинської територіальної громади, як і для усієї країни, є загроза енергетичній безпеці країни та встановлення обмежень споживання електроенергії для підприємств та населення внаслідок воєнних дій, що набуло особливої актуальності у листопаді-лютому 2022/2023 років та може стати проблемою з приходом зими 2023/2024 років. Для суб'єктів господарювання на території громади ця проблема може бути загрозливою для їх існування і, ймовірно, матиме негативні наслідки як для працівників цих підприємств і їх сімей, так і для бюджету територіальної громади. Гострою для громади є також загроза наближення лінії бойових дій та можливість вторгнення з боку Білорусі, а також воєнна загроза з повітря для об'єктів критичної інфраструктури. Загрозливим для економічного розвитку Боратинської громади в умовах війни є також обмеження транзитного потенціалу міжнародного автошляху М 19 внаслідок тривалої політичної напруги між Білоруссю та сусідніми з нею країнами.
- Стримуючий ефект для громади матимуть також загрози фінансового та економічного характеру. У період активної фази війни та поствоєнному періоду існує ризик перекладання на місцеве самоврядування державних фінансових зобов'язань щодо забезпечення соціальних стандартів, а за умови недостатності власних коштів громади (доходу) для вирішення соціальних проблем (особливо із врахуванням значної кількості внутрішньо переміщених осіб) це може мати вкрай негативні наслідки для її розвитку. З другого боку, існують фінансові ризики для розвитку суб'єктів господарювання на території Боратинської громади. Складна економічна ситуація в державі, ускладнення доступу до дешевих кредитних ресурсів, інфляційні процеси, зростання вартості енергоносіїв, логістики та сировини може результуватися банкрутством окремих суб'єктів, погіршенням фінансового стану інших та зниженням темпів появи нових підприємств. Усе це матиме негативний наслідок для громади, оскільки зменшить обсяги податкових надходжень до місцевого бюджету і стимулюватиме зростання безробіття.

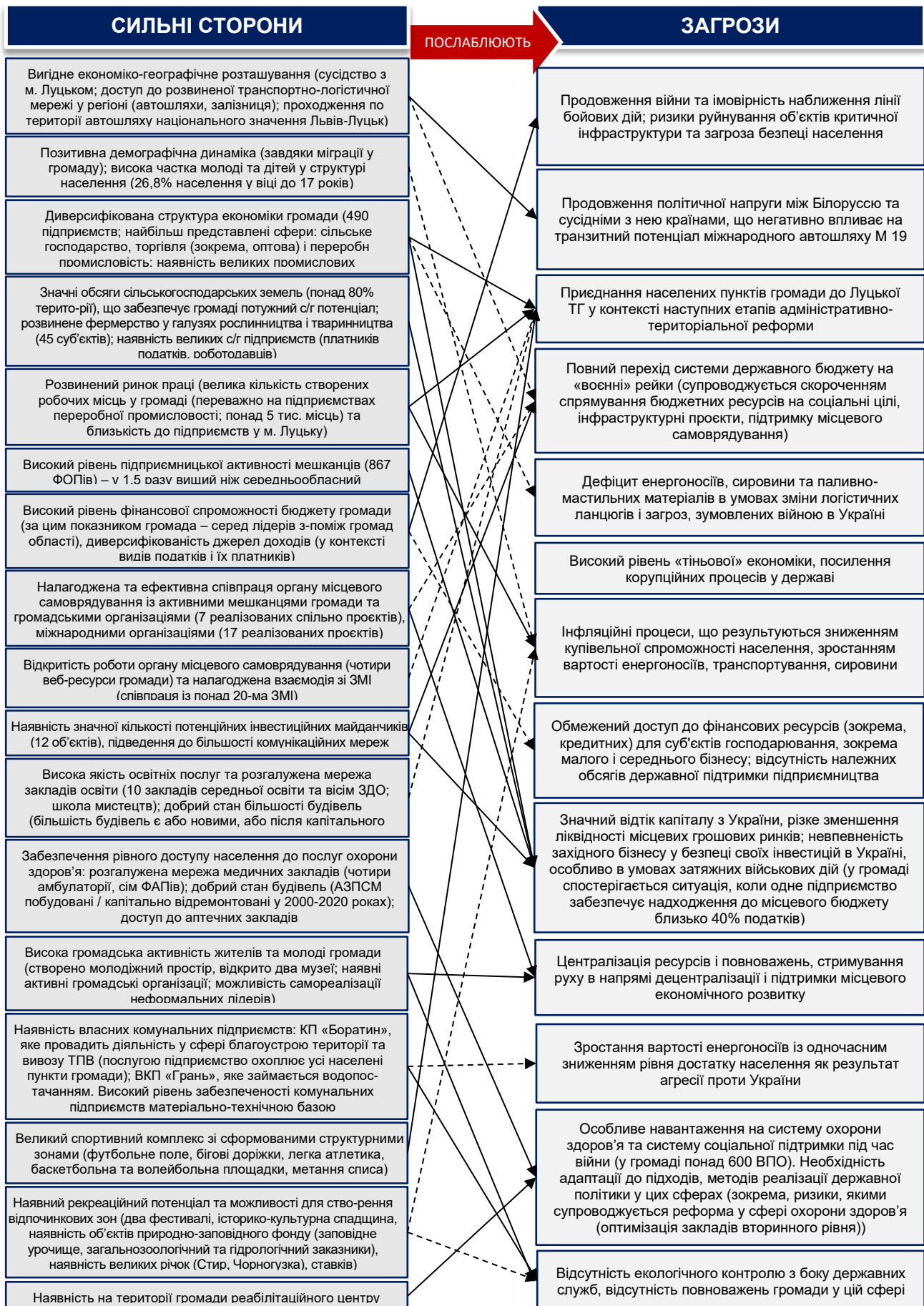

Рис. 2.4. Протидія

Протидія (визначена в результаті аналізу сильних сторін і загроз)

- Загроза продовження війни, яка може супроводжуватися руйнуванням об'єктів критичної інфраструктури та переходом бюджетної системи на «воєнні» рейки з одночасним згортанням державних соціальних програм та інфраструктурних проєктів, до певної міри послаблюється високим рівнем фінансової спроможності бюджету громади (Боратинська громада серед лідерів з-поміж громад Волинської області за бюджетними показниками) та диверсифікованістю джерел доходів місцевого бюджету (забезпечує фінансову стійкість громади під впливом різних негативних чинників).
- Однією з основних загроз для розвитку територіальних громад в умовах війни та післявоєнного відновлення є зниження їх фінансової підтримки з державного бюджету внаслідок переходу системи на «воєнні» рейки, згортання значної частини державних програм, скорочення спрямування бюджетних ресурсів на соціальні цілі, інфраструктурні проєкти та підтримку місцевого самоврядування. Існує загроза, що цей процес супроводжуватиметься скороченням обсягів міжбюджетних трансфертів з державного до місцевих бюджетів (зокрема, зменшенням освітньої субвенції), що може сильно «вдарити» по рівню фінансової спроможності громад. Нівелювати цю загрозу Боратинська громада може завдяки підвищенню рівня фінансової спроможності власного бюджету внаслідок наявності на її території великої кількості підприємств, які сплачують податки до місцевого бюджету та диверсифікованій структурі економіки, що забезпечує громаді відповідний рівень стійкості в умовах різних економічних потрясінь, а також ефективному використанню значної кількості потенційних інвестиційних майданчиків для залучення інвесторів на власну територію.
- Війна в Україні може спричинити значний відтік капіталу з країни внаслідок зростання невпевненості західного бізнесу у безпеці своїх інвестицій. Це суттєва загроза для фінансового стану територіальних громад в Україні, адже більшість платежів до місцевих бюджетів – це податки, сплачені суб'єктами господарювання. Для Боратинської громади ця загроза посилюється тим аспектом, що одне підприємство тут забезпечує 40% податкових надходжень до місцевого бюджету. Однак, громада має потужну економіку, її сильними сторонами, які значною мірою нівелюють цю загрозу, є: наявність тут близько 500 підприємств, диверсифікована економіка, висока підприємницька активність мешканців, наявність потенційних інвестиційних майданчиків та розвинена сфера сільського господарства.
- В сучасних умовах актуалізується також загроза посилення інфляційних процесів та, внаслідок цього, зниження купівельної спроможності і платоспроможності населення, що у майбутньому може мати негативні наслідки для розвитку громад. Однак, в умовах війни саме ринок праці у західних областях (зокрема і у Волинській області) характеризується найвищими темпами розвитку та розширенням пропозиції вакансій. Зважаючи на вигоду місця розташування громади поблизу Луцька та доступ мешканців громади до найбільшого у регіоні і диверсифікованого ринку праці з найвищим рівнем заробітних плат, місцеве населення має змогу протидіяти цій загоді шляхом працевлаштування та отримання стабільного доходу. У цьому контексті вагу має також постійне збільшення чисельності населення у громаді внаслідок міграції: люди, переселяючись у громаду, придбавають земельні ділянки та житло, сплачують до місцевого бюджету податки, що свідчить про рівень фінансового забезпечення тих, хто сюди переїжджає.

Розділ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що основним фактором впливу, який обумовлює траєкторію, темпи, можливості та ризики розвитку громад в Україні на сьогоднішній день, є повномасштабна війна, яку розгорнула росія на території нашої держави, в основі сценаріїв розвитку громад лежить фактор війни.

Основними сценаріями розвитку є: **песимістичний та стримано оптимістичний.**

Песимістичний сценарій розвитку

Песимістичний сценарій розвитку територій формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним або може погіршуватися, з огляду на **продовження війни (до 2025 року) / її перехід у заморожений стан, що не дозволяє сформувати стимули для розвитку країни, регіону, громади.**

Базові припущення песимістичного сценарію – зовнішні чинники:

1. Війна з росією триває, здійснюються перманентні бомбардування українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі залишається напруженою.
2. У країні прослідковуються демографічні втрати, спричинені війною, та подальше зменшення кількості населення через падіння рівня народжуваності й активні еміграційні процеси; а також різкі зміни в системі розселення: у східних регіонах – посилення концентрації населення у містах через концентроване відновлення інфраструктури у великих містах, у центральних і західних регіонах – через концентрацію ВПО в обласних центрах та містах обласного значення.
3. Відбулося виключення частини території України з господарської діяльності через окупацію, мінування територій, забруднення земель (зокрема с/г) через хімічні та вибухові ураження тощо.
4. Прослідковуються тенденції втрати економічного потенціалу східних регіонів, їх деіндустріалізація, різкі зміни в системі розміщення господарської діяльності.
5. Рівень економічної спроможності більшості територіальних громад та регіонів України знижений (через вилучення територій з господарської діяльності, релокацію бізнесу та переміщення трудового ресурсу, розірвання логістичних ланцюгів, втрату експортних можливостей тощо); розширено території, які потребують державної підтримки.
6. Відбулися масові руйнування інфраструктури, спостерігається невідповідність та вразливість інфраструктури для потреб військового часу (у т. ч. недостатність в окремих регіонах).
7. Більшість регіонів втратили транзитний потенціал.
8. Існує необхідність відновлення управління та базової інфраструктури на деокупованих територіях.
9. У країні велика кількість ВПО, що вимагає їх інтеграції у соціальне і економічне життя приймаючих громад.
10. Ринки праці дестабілізовані через масове переміщення працівників, релокацію бізнесу, втрату фахівців через мобілізацію, еміграцію тощо.
11. У країні велика кількість ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя.
12. Відбулося зниження доходів бюджету на тлі зростання видатків на утримання армії та розвитку ВПК.

13. В умовах воєнного стану спостерігається згортання децентралізації та повернення до централізованого управління.
14. Відсутні реальні механізми/програми підтримки місцевого економічного розвитку. Спостерігається поступове скорочення офіційних трансфертів (освітньої субвенції, дотації вирівнювання тощо).
15. Відбулося перекладання повноважень у соціальній сфері на рівень територіальних громад.
16. Рівень тіньової зайнятості залишається високим, а в деяких громадах поглиблюється через економічну депресію та неспроможність суб'єктів бізнесу сплачувати податки.
17. ВВП країни досягнуло мінімального рівня за останні 30 років. Тенденцій відновлення економічної активності не спостерігається.
18. Гривня підтримується виключно міжнародними вливаннями та кредитами, темп інфляції залишається високим.
19. Інфляція та втрата доходів частини населення призводять до зниження купівельної спроможності населення.
20. Інвестиційні потоки відкладаються в часі до завершення війни.
21. Податковий тиск на підприємців залишається високим. З метою наповнення державного та місцевих бюджетів податковий тиск може навіть посилюватись.
22. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється / погіршується.
23. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів - на низькому рівні.

Базові припущення песимістичного сценарію – внутрішні чинники:

1. Територіальні громади далі несуть навантаження, спричинені війною – інтеграція ВПО в громади, їх супровід та підтримка, робота з релокованим бізнесом, робота з партнерами щодо надання гуманітарної допомоги, підтримка ТРО тощо.
2. Зростання демографічних ризиків для громади через втрату дітей, молоді, населення у працездатному віці, що вже у найближчі роки спричинить скорочення споживачів освітніх, медичних, культурних послуг.
3. Громади втрачають мешканців, зокрема вузьких фахівців, що відображається на забезпеченні процесів життєдіяльності громади.
4. Економіка в громаді слабо розвинута, більшість працює в тіні, розвитку малого та середнього бізнесу не приділяється достатньої уваги.
5. Розвиток сільського господарства обмежений змінами в можливостях експорту, туристична сфера не відновила після падіння в умовах коронакризи, промисловість потерпає від втрати логістичних ланцюгів, потенційних напрямків збуту продукції тощо.
6. Доходи місцевих бюджетів знижуються через зменшення офіційних трансфертів з державного бюджету та зниження економічної активності в громадах.
7. Відбувається зростання частки доходів місцевих бюджетів від бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, управління, оборона тощо). Спостерігається кількаразове зростання доходів бюджетів від ПДФО від зарплат військових.
8. Значно зростають видатки місцевих бюджетів на заходи у сфері безпеки (зокрема будівництво / ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо.
9. Інвестиційний клімат у громаді залишається у замороженому стані до завершення бойових дій.
10. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
11. Громади продовжують оптимізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо з огляду на брак бюджетного ресурсу, але це не супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
12. Обмеження на використання бюджетних коштів на капітальні видатки залишаються жорсткими, що не дозволяє оновлювати соціальну та інженерну інфраструктуру в громадах.
13. Збільшення кількості недобудованих об'єктів через брак інвестиційного / бюджетного ресурсу.
14. Інституції підтримки бізнесу в громаді не формуються через обмеженість бюджетного ресурсу та/або відсутність фахівців (проектних менеджерів).

15. Заходи з забезпечення енергоефективності згортаються, видатки на екологічні цілі скорочуються, що поряд із відсутністю модернізації інженерної інфраструктури негативно впливає на екологічну ситуацію у громаді.

Результат імплементації песимістичного сценарію для Боратинської СТГ:

- Продовження демографічних втрат спричинить до зниження темпів приросту кількості населення у громаді та зміни статево-вікової структури мешканців (виїжджають молоді люди, а в умовах війни – жінки з дітьми). Зважаючи на місцерозташування громади поблизу Луцької територіальної громади, скорочення чисельності мешканців буде нерівномірним та характерним передовсім для населених пунктів, що віддалені від обласного центру (Романівки, Суховолі, Радомишля, Озерян, Лучиць), що сприятиме поглибленню нерівномірності соціально-економічного розвитку громади та результується зменшенням кількості дітей у місцевих закладах освіти.
- Інтенсифікація бойових дій на території України та/або затяжна війна ведуть до значного поглиблення кризових явищ в її економіці, що, імовірно, спричинить відтік іноземного капіталу з територіальних громад на Заході України, у тому числі з Боратинської громади. Хоча громада характеризується розвинутою та диверсифікованою економікою (тут функціонує 490 підприємств), високим рівнем підприємницької активності мешканців і є однією з громад-лідерів у Волинській області за показником фінансової спроможності, тобто має суттєвий запас стійкості, відтік підприємств з іноземним капіталом спричинить потрясіння для її фінансового стану та ринку праці. Передовсім це стосується ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна», адже воно сплачує до місцевого бюджету більше 1/3 податкових надходжень та забезпечує 5 тис. робочих місць. Втрата цього інвестора спричинить кризу для розвитку громади.
- Скорочення обсягів експорту зернових може спричинити до зменшення доходів від сфери сільського господарства (займає 14,9% у структурі економіки громади) та негативно вплинути на діяльність ТзОВ «Волинь-зерно-продукт» і СПП «Рать», які відносяться до найбільших платників податків і роботодавців у громаді. Як наслідок, місцевий бюджет може недоотримати ПДФО та майнові податки.
- Внаслідок скорочення обсягів міжбюджетних трансфертів з державного бюджету до бюджетів територіальних громад, а також збереження законодавчих обмежень щодо здійснення видатків з місцевих бюджетів в умовах воєнного стану територіальна громада буде змушена зменшити обсяги коштів, які спрямовує на інфраструктурні проекти (така ситуація спостерігалася вже у 2022 році, коли відбулося уттєве скорочення капітальних видатків з місцевого бюджету), та забезпечити надання соціальних послуг на відповідному рівні. Така ситуація не сприятиме вирівнюванню соціально-економічного розвитку населених пунктів громади, що є важливою потребою для Боратинської громади. Нерівність розвитку у громаді проявляється у неоднаковому доступі населення до ринку праці, освітніх закладів, місць проведення дозвілля у віддалених від Луцька селах Коршів, Баківці, Романівка, Суховоля. Відсутність заходів з метою вирішення цієї проблеми передовсім результується «відтоком» учнів із місцевих закладів освіти (КЗЗСО «Радомишльський ліцей» та КЗЗСО «Коршівська гімназія»), для яких загалом характерна проблема низької наповнюваності учнями. Для її подолання першочерговим є проведення ремонту доріг та організація якісних транспортних перевезень, а також розвиток системи надання соціальних послуг у громаді, впровадження м'яких проектів з метою розвитку громадянського суспільства.
- Громада розвиватиметься надто повільно. Наслідком затяжної війни або її інтенсифікації стане зниження рівня фінансової спроможності територіальної громади через зниження темпів розвитку підприємництва та купівельної спроможності населення, зменшення фінансової підтримки громад з боку державного бюджету, а також можливе скорочення грантових можливостей для залучення додаткових ресурсів. В цих умовах Боратинська громада буде змушена спрямувати наявні кошти на надання жителям основних соціальних та адміністративних послуг. Натомість питання модернізації і розвитку комунальних мереж, збереження навколишнього природного середовища буде відкладене у часі.

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони (конкурентні переваги) та можливості з метою нівелювання ризиків, які виникають з огляду на умови суспільно-економічного розвитку країни. Основним фактором цього сценарію є ймовірність завершення війни не пізніше 2024 року.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Війна з росією завершується перемогою України або переходить у заморожений формат (без активних бомбардувань українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо). Уся / практично уся територія України деокупована. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі дещо вирівнюється.
2. Частина населення, що перебувала за кордоном, повертається в Україну (щонайменше 50%).
3. ВПО повертаються в свої громади або активно інтегруються у соціальний, економічний простір приймаючих громад. Зростання частки населення, яке проживає в великих та середніх містах. Активний розвиток агломерацій.
4. Частина території України залишається виключеною з господарської діяльності на найближчі роки та такою, що непридатна для ведення сільського господарства.
5. Відновлення східних регіонів відбувається досить активно, але концентрується у великих містах. Відновлення спрямоване на соціальну інфраструктуру. Економіка східних регіонів відновлюється дуже повільно. Безпековий фактор є сторммуючим для розбудови тут великих об'єктів промисловості (які характерні для цих регіонів).
6. Об'єкти промисловості, зокрема ВПК, розміщуються в західних областях. Має місце брак кадрів інженерних спеціальностей у цих регіонах. Потребує корегування структура підготовки фахівців закладами вищої та професійно-технічної освіти.
7. Відбувається поступове відновлення економічної активності в регіонах, яке основним чином сконцентроване у сферах будівництва, вироблення будівельних матеріалів, ВПК, с/г та с/г переробки.
8. Суттєво розширено території, які потребують державної підтримки.
9. Запущено державні програми підтримки розвитку територій. Відновлено діяльність і збільшено фінансовий ресурс функціонування ДФРР, УКФ, тощо.
10. Спостерігається висока активність донорів у запуску програм відновлення українських громад.
11. Значно зросла інвестиційна активність (закордонних інвесторів), яка водночас супроводжується значною територіальною диференціацією та спрямуванням ресурсу у деокуповані та близькі до лінії фронту громади.
12. Спрощено процедури підключення (вартості) до інженерних мереж для інвесторів.
13. Відбувається поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури, їх активна модернізація із врахуванням безпекового фактора.
14. Поступово відновлюється транзитний потенціал південних регіонів, розбудовуються пункти пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлено авіасполучення. Водночас Україна залишається «тупиковою» в контексті транзиту через росію чи білорусь.
15. Поступово стабілізуються ринки праці, налагоджено взаємодію між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, відбувається підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.
16. Створено і реалізуються програми для ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя, а також супровід їх у започаткуванні /веденні власного бізнесу.
17. Дешеві кредити та підтримка агропромислового сектору з боку держави активізують місцевий бізнес.

18. Доходи державного та місцевого бюджетів залишаються стабільними / не знижуються в абсолютних цифрах, але, враховуючи інфляцію, відбулося падіння їх фінансової спроможності.
19. Продовжено реалізацію процесів децентралізації та прийняття низки затребуваних законів.
20. Унормовано відподальності за реалізацію повноважень у соціальній сфері між державним, регіональним, місцевим рівнями.
21. Рівень тіньової зайнятості знижується, що обумовлено зростанням економічної активності та покращенням податкового клімату.
22. ВВП країни поступово зростає. Тенденції відновлення економічної активності є достатньо чіткими.
23. Інфляція стає регульованою, що, поряд із розширенням доступності місць праці для населення, веде до зростання купівельної спроможності населення.
24. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється.
25. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на високому рівні.
26. Постерігається активна реалізація низки реформ, що активно підтримується закордонними донорами.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Чисельність населення у громадах стабілізується. Зростає кількість народжених малюків.
2. ВПО отримують підтримку відповідних структур та не потребують втручання органів сільських та міських рад. Більшість ВПО інтегровані в життєдіяльність громад.
3. Громади поступово відновлюють власну економічну спроможність. Активізують діяльність існуючі та створено нових суб'єктів господарювання.
4. Зростають доходи місцевих бюджетів та їх спроможність фінансувати розвиткові видатки.
5. Зростання купівельної спроможності населення активізує місцеві ринки товарів і послуг у громадах.
6. Усі релоковані підприємства відновили свою діяльність, перереєстровані у громаді та сплачують тут податки.
7. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, зонування земель громади, схему планування території громади, інвестиційний паспорт громади; проведена інвентаризація комунальних та приватних активів.
8. Активізується інвестиційна діяльність в громадах, оскільки Україна стає одним із найпопулярніших місць для інвестування.
9. Громади створюють інституції підтримки малого та середнього бізнесу (агенції МЕР, тощо), що сприяє активному розвитку підприємництва на їх території.
10. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах глибокої переробки с/г продукції, високотехнологічних виробництв, сфері будівельних матеріалів, будівництва.
11. Активно розвивається туризм у громадах, якість туристичних послуг зростає (оскільки основна орієнтація на іноземного туриста).
12. Громада є активним учасником впровадження Стратегії розвитку регіону та/чи Плану відновлення, відповідно, реципієнтом державних фондів та програм.
13. Громада ефективно використовує державні субвенції та кошти інвесторів на розвиток інфраструктури.
14. Громади здійснюють модернізацію мереж закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо, що супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
15. Впровадження заходів із забезпечення енергоефективності, відновлення видатків на екологічні цілі, модернізація інженерної інфраструктури відбувається на вимогу часу і з огляду на вимоги європейського законодавства.
16. Україна продовжує шлях інтеграції в ЄС, поступово модифікуючи власне законодавство.
17. Завдяки реалізації значної кількості програм міжнародних донорів зростає інституційна спроможність органів місцевого самврядування та органів влади в Україні.

Результат імплементації стримано-оптимістичного сценарію для Боратинської СТГ:

- В умовах завершення війни перемогою України відбувається стабілізація демографічної ситуації у країні. На територію Боратинської громади повертається частина населення, яка виїхала на перших етапах після повномасштабного вторгнення рф. У громаді велика кількість ВПО (станом на початок 2023 року – 600 осіб, з них 203 дитини), частина з них повертаються додому, інші інтегруються у громаду. Із завершенням війни тут спостерігається поживлення міграційних процесів: люди переселяються у громаду (передовсім у населені пункти поблизу міста) через близькість до Луцька. Внаслідок цього у селах Боратин, Гірка Полонка, Рованці та інших зростає попит на адміністративні і соціальні послуги (дошкільної та загальної середньої освіти, охорони здоров'я тощо). Це стимулює органи місцевого самоврядування до розбудови закладів освіти у цих пунктах, адже рівень їх наповнення учнями значно вищий за проектну потужність (Боратинський ліцей – 128,2%, КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей» – 163,1%, Рованцівський ліцей – 263,9%).
- Міграція у громаду нових жителів стимулює зростання попиту на житло та землю під житлову забудову, що має наслідком підвищення вартості нерухомого майна та земельних ресурсів у громаді. Тому зростання привабливості громади для нових мешканців буде супроводжуватися збільшенням обсягів доходів бюджету громади від оподаткування майна, збільшенням і диверсифікацією трудових ресурсів громади, а також зростанням попиту на отримання якісних соціальних послуг у громаді. Водночас, це актуалізує проблему нерівномірності соціально-економічного розвитку населених пунктів.
- Громада активно просуває себе як інвестиційно-привабливу територію, що динамічно розвивається. Для цього органами місцевого самоврядування проведено інвентаризацію та підготовку об'єктів для залучення інвестицій, оновлено містобудівну документацію та впроваджено геоінформаційну систему обліку ресурсів. Завдяки вигоді місця розташування, ефективної спільної політики місцевої та регіональної влади громада залучає на територію нових інвесторів у пріоритетні галузі економіки (зокрема у галузі з високою доданою вартістю). Крім того, вигода розташування у безпосередній близькості до Луцька дає змогу залучити на свою територію потужних суб'єктів господарювання у сфері роздрібною торгівлі, що не лише сприяє збільшенню податкових надходжень до місцевого бюджету, а й підвищує рівень комфорту для мешканців громади. Існуючі промислові виробництва (ТзОВ «Кромберг енд Шуберт Україна», ПАТ «Гнідавський цукровий завод», ДП «Завод якісних бетонів» та інші) на території громади модернізуються та збільшують обсяги виробництва промислової продукції. Навколо стратегічних інвесторів активізується малий і середній бізнес, заповнюючи логістично-послугуючу нішу.
- Боратинська громада націлена на вирішення питання нерівномірності розвитку населених пунктів, що вимагає забезпечення рівного доступу населення до соціальних послуг високої якості та ринку праці. Для цього громада прагне активно впроваджувати численні інфраструктурні проекти (ремонт доріг, модернізацію і розширення інженерних мереж) та забезпечити однаково високу якість надання соціальних послуг. Фінансування їх реалізації передбачене через використання коштів місцевого бюджету (громада характеризується високим рівнем фінансової спроможності) та залучення коштів з ДФРР, МТД та грантових коштів. Маючи доволі великий досвід взаємодії з міжнародними організаціями у контексті виконання грантових проектів, а також чіткий план модернізації інженерної та соціальної інфраструктури у середньостроковій перспективі, органи місцевого самоврядування використовують усі можливості для залучення фінансового ресурсу ззовні. В цьому контексті активно використовують свою основну перевагу – налагоджену взаємодію з громадськими організаціями на території громади і тими, членами яких є жителі громади (у громаді є сім ГО, з якими налагоджена ефективна постійна взаємодія), що є «плюсом» громаді у конкурсах на отримання грантових коштів. Активізація участі громади у грантових конкурсах сприяє розвитку людського потенціалу громади і залученню громадськості до здійснення місцевого самоврядування.

Описаний сценарій є базою для формулювання стратегічного бачення громади на стратегічну перспективу.

Розділ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Виходячи з матеріалів дослідження соціально-економічного стану та SWOT-аналізу території, а також думок експертів, науковців, працівників органів місцевого самоврядування, бізнесу та мешканців було сформульовано місію громади і стратегічне бачення розвитку громади.

Стратегічне бачення відображає унікальність громади. Досягнення закріплених у ньому положень дозволить забезпечити конкурентоспроможність громади у довгостроковій перспективі. Стратегічне бачення відображає оптимістичний погляд на розвиток громади в майбутньому і є визначальним для формування цілей і завдань стратегії розвитку громади в середньо- та довгостроковій перспективі.

Боратинська громада – це динамічно зростаюча громада, яка об'єднала креативних, талановитих, активних людей з чіткою громадянською позицією. Громада відкрита для інновативних рішень, нового бізнесу та нових мешканців, створює умови для самореалізації жителів, їх відпочинку та затишного проживання.

Гасло: Боратинська громада – це люди, які рухаються уперед!

Місія громади – це основне призначення та сенс її існування, місце в економічній системі регіону (держави), його унікальні особливості (пов'язані з причиною його появи у минулому, сукупність унікальних історичних і сучасних особливостей та конкурентних переваг громади, які у громаді вже є, та які громада хотіла б зберегти, або здобути у свідомому процесі розвитку громади.

Боратинська громада – це громада, орієнтована на людину: комфортна, затишна, близька до кожного жителя. Близькість до міста Луцька ми розглядаємо як перевагу та можливість для динамічного розвитку, адже наявність сильного конкурента стимулює нас рухатися уперед (розвивати сферу соціальних послуг, стимулювати власний економічний розвиток, формувати комфортне середовище для проживання та відпочинку). Боратинська громада вже концентрує на своїх території значний підприємницький потенціал, що дає їй можливість орієнтуватися на впровадження інновативних та екологічно орієнтованих рішень у забезпеченні економічного розвитку.

Розділ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку Боратинської сільської територіальної громади буде досягаться завдяки реалізації трьох **стратегічних цілей** (рис. 5.1):

1. Конкуrentоздатна економіка громади
2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади
3. Сталий розвиток території

Рис. 5.1. Дерево цілей Боратинської сільської територіальної громади

Стратегічні цілі дають відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням. Кожна стратегічна ціль включає оперативні цілі. Оперативні цілі, в свою чергу, деталізовані у завданнях (таблиця 5.1). Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада досягатиме цілей свого розвитку. Завдання деталізовані у проектах, які структуровані у Плані заходів з реалізації Стратегії на 2024-2027 роки.

Таблиця 5.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Боратинської сільської громади на період до 2027 року

Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатна економіка громади	
Оперативні цілі	Завдання
1.1. Формування інвестиційної привабливості громади	1.1.1. Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій. Формування комфортного бізнес-клімату у громаді
	1.1.2. Маркетинг територій, просування бренду громади. Розвиток каналів комунікації
1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	1.2.1. Налагодження ефективної взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання. Розвиток підприємницьких здібностей населення і молодіжного підприємництва
	1.2.2. Підтримка інфраструктури переробки с/г продукції, а також їх збуту, розвиток фермерських господарств
	1.2.3. Розвиток туризму. Підготовка та впровадження Стратегії «Туризм вихідного дня»
Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	
Оперативні цілі	Завдання
2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти
	2.1.2. Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація
	2.1.3. Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування
	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів
	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя
	2.1.6. Забезпечення національно-патріотичного виховання населення
2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП
	2.2.2. Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив
Стратегічна ціль 3. Сталий розвиток території	
Оперативні цілі	Завдання
3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.1. Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств
	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення
	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку
3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.1. Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища
	3.2.2. Впровадження системи енергоменеджменту у громаді
	3.2.3. Підвищення культури поведінки з ТПВ
3.3. Планування розвитку територій	3.3.1. Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів

Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатна економіка громади

Мета стратегічної цілі 1 - покращення якості життя та економічного благополуччя населення шляхом ефективного використання наявного потенціалу та конкурентних переваг громади через просування бренду громади та її інвестиційних переваг, стимулювання зростання інноваційної економіки та екологічно орієнтованого підприємництва, розвиток

підприємницьких здібностей мешканців та налагодження взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання.

Необхідність постановки такої цілі зумовлена концентрацією у громаді: значного промислового потенціалу – підприємств харчової, металообробної, деревообробної промисловості, виробництва гумових і пластмасових виробів; потенціалу для розвитку сільського господарства – підприємства у сфері рослинництва та тваринництва; природного потенціалу – водних ресурсів, об'єктів природно-заповідного фонду, земель сільськогосподарського призначення; людського капіталу (активні ГО, наявність неформальних лідерів, активна молодь), які інтегруються з інноваційними рішення та залученням інвестицій здатні підвищити рівень конкурентоздатності економіки.

Стратегічна ціль 1 досягається через реалізацію таких оперативних цілей:
«1.1. Формування інвестиційної привабливості громади»; «1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму».

Оперативна ціль - 1.1. Формування інвестиційної привабливості громади містить два завдання: «Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій. Формування комфортного бізнес-клімату у громаді», «Маркетинг територій, просування бренду громади. Розвиток каналів комунікації».

Підвищення інвестиційної привабливості громади є однією з ключових передумов залучення інвесторів у громаду та розвитку місцевого бізнесу. Його реалізація лежить у двох площинах: створення позитивного іміджу громади та налагодження комунікації з потенційними партнерами й інвесторами, що потребує формування партнерських відносин і досягнення впізнаваності громади; формування інвестиційних пропозицій потенційному інвестору за результатами інвентаризації земельних ресурсів та об'єктів нерухомості у громаді.

Наявні проблеми та виклики:

- відсутність систематизованої інформації про інвестиційні можливості у громаді;
- наявність у громаді об'єктів комунальної інфраструктури, що потребують проведення інвентаризації;
- недостатньо розвинена система брендування, маркетингу та промоції громади;
- відсутність місцевих інструментів фінансової та інформаційної підтримки бізнесу;
- невисокий рівень розвитку каналів комунікації органів місцевого самоврядування з бізнесом у громаді, потенційними партнерами та інвесторами.

Таблиця 5.2. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 1.1. Формування інвестиційної привабливості громади

Завдання	Потенційні сфери реалізації проєктів
1.1.1. Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій. Формування комфортного бізнес-клімату у громаді	<ul style="list-style-type: none"> - проведення інвентаризації нерухомого майна та земельних ресурсів громади - формування інвестиційних пропозицій громади на основі проведеної інвентаризації - створення, постійне оновлення та розміщення на сайті реєстру вільного комунального майна та землі для оренди чи продажу - оцифрування об'єктів для залучення інвестицій (нанесення на мапу google) - створення хабів для залучення і розвитку у громаді суб'єктів господарювання
1.1.2. Маркетинг територій, просування бренду громади. Розвиток каналів комунікації	<ul style="list-style-type: none"> - позиціонування громади: ідентифікація громади за єдиним брендингом, розробка символіки та слоганів, маркетинг та промоція території громади

	<ul style="list-style-type: none"> - модернізація бренду громади – стилізація бренду для окремих сфер (освіта, медицина тощо) - створення і поширення іміджевої продукції - проведення заходів з просування бренду громади - створення та промоція демонстраційних матеріалів з питань залучення інвестицій - створення, постійне оновлення і поширення інформаційно-промоційних матеріалів про громаду
--	--

Очікувані результати:

- забезпечення ефективного управління ресурсами громади;
- створення техно- та індустріального парків;
- збільшення інвестицій в економіку громади;
- залучення нових інвесторів в економіку громади;
- підписання договорів про співробітництво з територіальними громадами-партнерами та реалізація спільних проєктів;
- зростання впізнаваності громади завдяки створенню її цілісного візуального та впізнаваного образу;
- популяризація громади внаслідок використання власного бренду.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- наявність індустріального/технопарку;
- кількість суб'єктів господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність у громаді;
- обсяг податкових надходжень місцевого бюджету;
- рівень впізнаваності громади.

Оперативна ціль - 1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму містить три завдання: «Налагодження ефективної взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання. Розвиток підприємницьких здібностей населення і молодіжного підприємництва», «Підтримка інфраструктури переробки с/г продукції, а також їх збуту, розвиток фермерських господарств», «Розвиток туризму. Підготовка та впровадження Стратегії «Туризм вихідного дня».

Створення умов для розвитку бізнесу є важливим напрямом забезпечення конкурентоспроможності економіки громади і передбачає реалізації комплексу дій з націленістю, по-перше, на конкретні напрями підприємницької діяльності, по-друге, на окремі процеси діяльності, зокрема: розроблення і прийняття місцевої програми підтримки бізнесу; стимулювання розвитку сільського господарства на території громади; пропагування соціальної відповідальності бізнесу перед громадою; стимулювання підприємницької активності мешканців громади. На території громади є водні ресурси і об'єкти природно-заповідного фонду, а вигідне розташування поблизу обласного центру актуалізує розвиток туризму вихідного дня у громаді.

Наявні проблеми та виклики:

- відсутність розробленого комплексного плану підтримки місцевого бізнесу;
- невисокий рівень взаємодії між органами місцевого самоврядування та місцевим бізнесом;
- нерозвиненість системи інструментів підтримки сільського господарства;
- низький рівень соціальної відповідальності бізнесу перед громадою;
- потреба у підтримці з боку органів місцевого самоврядування та громади розвитку молодіжного підприємництва;
- низький рівень розвитку туристичної інфраструктури;
- недостатня увага до збереження природно-заповідного фонду громади та популяризації рекреаційних і туристичних об'єктів у громаді.

Таблиця 5.3. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму

Завдання	Потенційні сфери реалізації проєктів
<p>1.2.1. Налагодження ефективної взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання. Розвиток підприємницьких здібностей населення і молодіжного підприємництва</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення механізмів підтримки місцевого бізнесу – удосконалення форм і методів взаємодії між органом місцевого самоврядування та бізнесом (інформування, комунікація, навчання, надання допомоги тощо) – прийняття комплексної програми підтримки суб'єктів господарювання на території громади – спрощення регуляторного середовища ведення бізнесу та отримання ним адміністративних послуг – залучення до процесів підтримки малого і середнього бізнесу міжнародних, всеукраїнських та регіональних інституцій підтримки підприємництва – центрів підтримки бізнесу, бізнес-інкубаторів, агенцій регіонального розвитку, інформаційно-консультаційних та інших інституцій – забезпечення супроводу суб'єктів господарювання під час підготовки документів для залучення додаткових ресурсів для їх розвитку – організація та проведення спільних зі службою зайнятості та податковими органами заходів щодо розвитку підприємницької активності мешканців та молодіжного підприємництва – економічна та культурна співпраця з громадами-партнерами, регулярні поїздки з обміну досвідом з питань підприємництва – моніторинг діючих грантових фондів та міжнародних проєктів, у тому числі з підтримки підприємництва – проведення навчання з написання, підготовка, співфінансування та підтримка грантових проєктів жителів, бізнесу та організацій громадянського суспільства громади
<p>1.2.2. Підтримка інфраструктури переробки с/г продукції, а також їх збуту, розвиток фермерських господарств</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення механізмів підтримки фермерства та сільського господарства, малих виробників сільськогосподарської продукції та їх кооперації – сприяння розвитку інфраструктури переробки сільськогосподарської продукції та її збуту – забезпечення можливості для суб'єктів господарювання вивчення міжнародного досвіду в галузі сільського господарства – стимулювання участі виробників сільськогосподарської продукції у міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференціях, виставках, ярмарках та інших освітньо-промоційних заходах
<p>1.2.3. Розвиток туризму. Підготовка та впровадження Стратегії «Туризм вихідного дня»</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення стратегічного документу з розвитку туризму у громаді – просування рекреаційного потенціалу громади як способу «відпочинку вихідного дня» – створення каталогу рекреаційних та туристичних об'єктів – створення е-календаря культурно-мистецьких та спортивно-масових подій

Очікувані результати:

- диверсифікація економіки громади;
- збільшення інвестицій в економіку громади;
- підвищення рівня підприємницької активності мешканців;
- зростання рівня соціальної відповідальності місцевого бізнесу перед громадою;
- підвищення довіри та співпраці між місцевим бізнесом та органами місцевого самоврядування;
- прийняття та реалізація Стратегії «Туризм вихідного дня».
- зростання обсягів надходжень до місцевого бюджету.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- кількість функціонуючих у громаді фізичних осіб-підприємців;
- чисельність написаних, підготовлених грантових проєктів жителів, бізнесу та організацій громадянського суспільства громади;
- обсяг надходження від справляння єдиного податку до місцевого бюджету;
- кількість туристів та відпочивальників;
- Обсяг надходження від справляння ПДФО до місцевого бюджету.

Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади

Мета стратегічної цілі 2 - підвищення якості життя мешканців та стимулювання розвитку людського капіталу для забезпечення інтелектуального та професійного зростання жителів громади, підвищення їх продуктивних здібностей, що принесе у майбутньому дохід як індивіду, так і громаді, через розвиток системи надання адміністративних і соціальних послуг (їх диверсифікацію та підвищення якості) – освітніх, культурних, медичних, – а також активізацію участі громадянського суспільства у місцевому самоврядуванні.

Необхідність постановки такої цілі зумовлена тим фактом, що в основі громади – її мешканці. У громаді спостерігається постійне зростання чисельності населення внаслідок переселення сюди нових мешканців, що вимагає розширення спектру соціальних послуг. Водночас, проблемною є загроза переселення жителів більш віддалених від Луцька населених пунктів через недостатню диверсифікованість та якість соціальних послуг на місцях у місто. Зважаючи на конкуренцію з боку Луцька за жителя/учня/пацієнта питання розвитку людського капіталу у громаді є особливо актуальним та потребує комплексного підходу.

Стратегічна ціль 2 досягається через реалізацію таких оперативних цілей: «2.1. Розвиток людського капіталу»; «2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг».

Оперативна ціль - 2.1. Розвиток людського капіталу містить шість завдань: «Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти»; «Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація»; «Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування»; «Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів»; «Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя»; «Забезпечення національно-патріотичного виховання населення».

Розвиток *освіти* слід розглядати не тільки з точки зору якості і доступності освітніх послуг, але й як важливий чинник розвитку людського капіталу громади, забезпечення її економічного зростання. Відповідно, видатки місцевих бюджетів на освіту в довготерміновій перспективі розглядатимуться не просто як кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів у галузі освіти, а як інвестиції в розвиток громади. Реалізація цього напряму розвитку людського капіталу передбачає комплексний підхід та має орієнтуватися на: створення належних умов для здобуття освіти; підвищення кваліфікації учителів для підвищення якості навчального процесу; розвиток сфери позашкільної освіти; стимулювання участі талановитих учнів у конкурсах, олімпіадах для їх розвитку.

Забезпечення системи *соціального захисту населення* та підвищення рівня безпеки в громаді спрямоване на реалізацію конституційного права жителів громади на соціальний захист та передбачає підвищення кількості та якості надання соціальних послуг, ефективності проведення політики громади щодо покращення якості життя вразливих груп населення, забезпечення державних гарантій та впровадження нових механізмів посилення адресності

надання послуг, підтримки ветеранів війни, соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших пільгових категорій громадян шляхом реалізації комплексу взаємопов'язаних завдань, заходів та системного підходу органів місцевого самоврядування громади у справі захисту конституційного права на належний рівень соціально-економічних умов життєдіяльності населення.

В основі завдання «Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності *медичного обслуговування*» – покращення якості та тривалості життя мешканців громади, підвищення доступності сільського населення до якісної медичної допомоги, модернізація та зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, оснащення їх необхідним медичним обладнанням, комп'ютерною технікою, автотранспортом, поліпшення умов праці медичних працівників.

В основі завдання «Трансформація *культурного простору громади*, створення унікальних культурних продуктів»: 1) створення належних умов для підвищення рівня розвитку культурної сфери у громаді відповідно до вимог сьогодення, забезпечення доступу усіх мешканців для участі у культурному житті громади; розвиток культурного потенціалу громади як складової частини розвитку місцевої спільноти та у контексті загальнодержавного культурного процесу на основі збереження самобутності національної і локальної культури; 2) створення умов для впровадження здорового способу життя, залучення сільського населення до масового спорту як важливої складової, покращення якості та тривалості активного життя населення сільської громади, впровадження дієвої системи формування традицій і культури здорового способу життя, престижу здоров'я, залучення громадян до активних занять фізичною культурою і спортом, формування нових цінностей, спрямованих на збереження і зміцнення людського капіталу

Наявні проблеми та виклики:

- наявне конкурентне середовище з Луцьком за учня та пацієнта;
- недостатньо розвинена система інклюзивної освіти у громаді;
- недостатня матеріально-технічна база закладів освіти;
- нерівномірність навантаження на систему середньої освіти у населених пунктах громади;
- недостатня наповненість закладів освіти у селах Радомишль, Ратнів, Коршів;
- недостатньо розвинена система позашкільної освіти у громаді;
- недостатня увага до залучення учнів до різних проєктів, конкурсів, олімпіад;
- гостра потреба забезпечення державних гарантій ветеранам війни, соціальної підтримки членам їхніх сімей;
- необхідність здійснення заходів із фізичної і психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації ветеранів війни та постраждалих внаслідок російського вторгнення на територію України;
- недостатній рівень соціальної інтеграції ВПО у громаду;
- недоступність інфраструктури для людей з інвалідністю;
- потреба створення безбар'єрного простору та забезпечення рівних можливостей для всіх суспільних груп у напрямку самореалізації, здобуття освіти, працевлаштування, розвитку здібностей та потенціалу.
- недостатньо ефективна первинна ланка медичних закладів;
- потреба розширення та оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я;
- потреба ремонту/реконструкції окремих приміщень в закладах охорони здоров'я;
- недостатньо ефективна мережа закладів культури та бібліотек;
- застаріла методика культурної діяльності;
- застаріла матеріально-технічна база закладів культури та бібліотек;

- недостатньо розвинена спортивна інфраструктура;
- недостатній акцент на пропагуванні здорового способу життя;
- недостатній рівень розвитку національно-патріотичного виховання.

Таблиця 5.4. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 2.1. Розвиток людського капіталу

Завдання	Потенційні сфери реалізації проєктів
<p>2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти</p>	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення капітального та поточного ремонту закладів освіти - впровадження енергоефективних заходів в закладах освіти (утеплення конструкцій будівель, заміна систем опалення, впровадження енергоаудиту) - модернізація матеріально-технічного забезпечення закладів освіти - організація інклюзивного навчання в громаді - створення методичного середовища для професійного вдосконалення працівників освіти - створення умов для підвищення рівня охоплення дітей позашкільною освітою, забезпечення рівного доступу до якісної позашкільної освіти - розширення інфраструктури позашкільної освіти та диверсифікація напрямів освіти - пропагування участі для учнів шкіл в конкурсах та олімпіадах
<p>2.1.2. Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація</p>	<ul style="list-style-type: none"> - постійний моніторинг потреб у соціальних послугах, створення реєстру їх отримувачів - підвищення кваліфікації фахівців, які надають соціальні послуги - проведення заходів з питань попередження насильства і дискримінації у громаді - проведення комплексу добровільних заходів, спрямованих на адресну підтримку пенсіонерів, осіб з інвалідністю, дітей загиблих військовослужбовців, багатодітних сімей, інших соціально незахищених категорій громадян - подолання дитячої безпритульності і бездоглядності, запобігання сирітству, створення умов для всебічного розвитку та виховання дітей, покращення якості життя соціально вразливих груп - сприяння впровадження концепції поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду, у життя громади - сприяння створенню безперешкодного середовища для усіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими, шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності - підтримання та сприяння розвитку суб'єктів, які здійснюють реабілітацію на території громади - сприяння реабілітації ветеранів війни
<p>2.1.3. Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ремонт приміщень в амбулаторіях, покращення якості інженерної інфраструктури - розширення переліку медичних послуг - розширення та оновлення матеріально-технічної бази медичних закладів громади - максимальне наближення медичного обслуговування до населення з урахуванням потреб вразливих груп, жінок та дітей - розвиток системи діагностування населення

	<ul style="list-style-type: none"> – розвиток первинної профілактики та організація заходів з інформування населення про здоровий спосіб та профілактичну медицину як спосіб попередження захворювання – розвиток вторинної профілактики населення для виявлення хвороби людини на ранніх стадіях за допомогою скринінгових тестів
2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	<ul style="list-style-type: none"> – покращення матеріально-технічного оснащення закладів культури та перетворення їх у центри культурного розвитку територіальної громади з орієнтацією на потреби населення – забезпечення належного стану бібліотечних та приміщень народних домів – створення на базі бібліотек відкритих громадських просторів – навчання бібліотечних працівників інноваційним підходам роботи – впровадження сучасних форм та підходів до організації культурно-мистецьких заходів – створення унікальних культурних продуктів, що популяризують громаду – забезпечення гурткової роботи та діяльності для дорослих у закладах культури, проведення постійного моніторингу результативності – максимальне залучення мешканців та реалізація їх творчого потенціалу, формування нових соціальних зв'язків
2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	<ul style="list-style-type: none"> – облаштування об'єктів спортивної інфраструктури в населених пунктах громади – забезпечення належного стану об'єктів спортивної інфраструктури – покращення матеріально-технічного оснащення об'єктів спортивної інфраструктури – організація та проведення спортивних заходів – співробітництво з громадами, зокрема іноземними громадами-партнерами у сфері фізичної культури та спорту – створення системи ефективного інформування населення щодо можливостей у сфері фізичної культури та спорту – організація спортивних заходів, орієнтованих на пропагування здорового способу життя та зайнятих спортом
2.1.6. Забезпечення національно-патріотичного виховання населення	<ul style="list-style-type: none"> – проведення щорічного Фестивалю Боратинської громади на засадах національно-патріотичного виховання – організація та проведення заходів з метою поширення ідей єдності української держави та цілісності українських кордонів, популяризації української культури як феномену сили духу та незламності;

Очікувані результати:

- підвищення якості надаваної освітньої послуги;
- розвиток інклюзивної освіти у громаді;
- підвищення кваліфікації учителів та залучення нових педагогічних працівників в освітні заклади громади;
- оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- забезпечення рівного доступу населення до якісної позашкільної освіти;
- підвищення участі учнів у місцевих, всеукраїнських та міжнародних проєктах, конкурсах, олімпіадах;
- розширення доступу населення до послуг у сфері соціального захисту;
- зниження рівня насильства та дискримінації у громаді;

- налагодження співпраці поліції та громади;
- зростання рівня довіри населення громади до поліції;
- створення безбар'єрного простору у громаді;
- забезпечення реабілітації ветеранів війни та потребуючих із членів громади;
- підвищення рівня добробуту населення;
- розширення доступу (диверсифікація медичних послуг; забезпечення доступу для людей з особливими потребами) населення до послуг у сфері охорони здоров'я;
- покращення стану матеріально-технічної бази закладів;
- забезпечення високого рівня кваліфікації працівників медичної сфери;
- забезпечення профілактики захворювань у населених пунктах громади;
- збільшення ефективності діяльності закладів культури у громаді;
- активізація спортивного та здорового способу життя мешканців, роботи у напрямі національно-патріотичного виховання.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- частка комунальних закладів (освіти, охорони здоров'я, культури і спорту) з облаштованим благоустроєм території;
- частка комунальних закладів (освіти, охорони здоров'я, культури і спорту) з оновленою матеріально-технічною базою;
- частка об'єктів, які обладнано відповідно до потреб забезпечення безбар'єрності;
- наявність центру комплексної реабілітації для військовослужбовців, осіб, які постраждали від війни, осіб з інвалідністю;
- кількість відвідувачів культурних і спортивних заходів, що організовані у громаді.

Оперативна ціль - 2.2. *Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг* містить два завдання: «Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП»; «Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив».

В основі оперативної цілі – виконання завдань за двома напрямками: 1) подальша розбудова відкритості та ефективності діяльності Боратинської сільської ради та її виконавчих органів, зокрема в частині надання адміністративних послуг; та створення рівних, комфортних умов для надання мешканцям усіх населених пунктів необхідних адміністративних послуг у зручний і доступний спосіб; 2) активізація громадянського суспільства та залучення жителів громади до управління її розвитком.

Наявні проблеми та виклики:

- недостатньо розвинена система надання адміністративних послуг населенню.
- недостатньо розвинена мережа громадських організацій та ініціатив;
- недостатня участь мешканців в управлінні громадою;
- недостатня комунікація між владою та мешканцями
- необлаштовані відкриті «громадські простори» та локації для мешканців громади.

Таблиця 5.5. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг

<i>Завдання</i>	<i>Потенційні сфери реалізації проєктів</i>
2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП	<ul style="list-style-type: none"> – покращення матеріально-технічного забезпечення діяльності сільської ради – сприяння підвищенню кваліфікації працівників виконавчих органів та депутатів сільської ради – забезпечення ефективного функціонування Центру надання адміністративних послуг

	<ul style="list-style-type: none"> – створення комфортних умов для обслуговування суб'єктів звернення та належних умов для роботи посадових осіб ЦНАП – забезпечення отримання громадою повноважень з надання усіх адміністративних послуг, необхідних громадянам та суб'єктам господарювання, які делеговані або можуть бути делеговані державою органам місцевого самоврядування відповідного рівня – забезпечення доступних та безбар'єрних умов для отримання адміністративних послуг усіма мешканцями, впровадження інформаційних технологій
<p>2.2.2. Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розвиток публічно-приватного діалогу в громаді, зокрема шляхом використання каналів комунікації (Viber, Telegram, Facebook), забезпечення невідкладного реагування на запити – запровадження Бюджету участі в громаді – підтримки розвитку молодіжної ради – облаштування на базі існуючих комунальних закладів та створення нових просторів, які забезпечать комфортні умови для роботи, відпочинку та самореалізації мешканців громади – систематичне проведення навчань для мешканців щодо розвитку громадської активності

Очікувані результати:

- покращення якості надання адміністративних послуг та збільшення їх переліку;
- розширення доступу мешканців до системи надання адміністративних послуг у громаді;
- запровадження бюджету участі через який мешканці самі впливатимуть на вибір того, що є для них найбільш актуальним;
- збільшення прозорості, підзвітності та відкритості місцевої влади;
- розвиток громадських інституцій у громаді та зростання взаємодії між ГО та місцевою владою;
- створення локацій для проведення дозвілля та роботи.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- кількість користувачів електронного сервісу «Електронна черга у ЦНАП»;
- якість адміністративних послуг, які надає ЦНАП;
- кількість реалізованих проєктів в межах конкурсу «Бюджет участі»;
- кількість осіб громадянського суспільства, залучених до освітніх, консультативних та інших заходів.

Стратегічна ціль 3. Сталий розвиток території

Мета стратегічної цілі 3 - забезпечення поліпшення якості життя населення та підвищення продуктивності суспільної праці на основі ощадливого використання ресурсів і збереження природного довкілля задля теперішніх і майбутніх поколінь.

Сталий розвиток громади спрямований на задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для розвитку і життєдіяльності майбутніх поколінь, тобто орієнтований до довгострокового розвитку громади. Необхідність постановки такої цілі зумовлена потребою втілення у розвиток громади нових підходів до містобудування і управління, що базуються на принципах інклюзивності, безпечності, сталості, екологічності і запобігання можливим ризикам погіршення якості життя населення.

Стратегічна ціль 3 досягається через реалізацію таких оперативних цілей:
 «3.1. Інженерна інфраструктура громади»; «3.2. Збереження навколишнього середовища»;
 «3.3. Планування розвитку територій».

Оперативна ціль - 3.1. Інженерна інфраструктура громади містить три завдання: «Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств», «Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення», «Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку».

Розвиток інженерної інфраструктури спрямований на забезпечення належних умов проживання жителів громади та ощадливе використання ресурсної бази. Досягнення цілі передбачає низку взаємопов'язаних заходів, скерованих на поступове покращення інфраструктури громади та впровадження ефективних систем управління нею. Ключові складові інфраструктурного комплексу потребують значних інвестицій проте вони є одними з найважливіших елементів, що спроможні вивести громаду на новий рівень розвитку. Основними напрямками діяльності Боратинської громади є подолання проблем нерозвиненості, застарілості та незадовільного стану комунальних мереж і доріг. Тому в основі операційної цілі – розвиток комунальних мереж, забезпечення задовільного стану дорожньої інфраструктури та підтримка розвитку комунальних підприємств громади.

Наявні проблеми та виклики:

- неналежна якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади;
- недостатньо розвинене транспортне сполучення між населеними пунктами громади та від віддалених населених пунктів до м. Луцька;
- незадовільний стан комунальних мереж;
- зростаюче навантаження на комунальні мережі внаслідок збільшення кількості жителів та суб'єктів господарювання;
- відсутність очисних споруд у системі водовідведення.

Таблиця 5.6. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.1. Інженерна інфраструктура громади

<i>Завдання</i>	<i>Потенційні сфери реалізації проєктів</i>
3.1.1. Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств	– оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств
3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення	– покращення якості дорожньої мережі комунальної форми власності (поточний, капітальний ремонт) – облаштування придорожньої інфраструктури (дорожні знаки, розумні зупинки, освітлення, сміттєзбірники тощо) відповідно до вимог міжнародних норм та стандартів – облаштування пішохідної інфраструктури та велодоріжок у населених пунктах – сприяння покращенню транспортного сполучення у громаді, зокрема оптимізація графіку руху та маршрутів громадського транспорту – реконструкція, капітальний ремонт, будівництво мереж вуличного освітлення в населених пунктах громади

3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку	<ul style="list-style-type: none"> - будівництво, реконструкція, капітальний ремонт водопровідних мереж - розвиток системи водовідведення та очисних споруд у населених пунктах громади
--	---

Очікувані результати:

- забезпечення комфортних умов для проживання населення;
- підвищення рівня безпеки у громаді (безпеки на дорогах, вуличне освітлення у темну пору доби);
- покращення якості дорожньої мережі комунальної форми власності та придорожньої інфраструктури;
- відновлення та впровадження маршрутних перевезень відповідно до потреб населення громади.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- частка протяжності відремонтованих комунальних доріг;
- рівень рентабельності комунальних підприємств;
- частка житлового фонду, що забезпечена водовідведенням;
- протяжність вуличного освітлення;
- якість послуг громадського транспорту.

Оперативна ціль - 3.2. Збереження навколишнього середовища містить три завдання: «Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища», «Впровадження системи енергоменеджменту у громаді», «Підвищення культури поведінки з ТПВ».

Оперативна ціль спрямована на забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів на території Боратинської сільської ради. Це важливий напрям діяльності місцевого самоврядування на території громади, адже вона розташована по сусідство з найбільшим містом регіону, що забезпечує громаду не лише економічними і соціальними перевагами, але створює додаткове навантаження на навколишнє природне середовище. Проблемним в екологічній сфері для громади є наявність тут двох підприємств-забруднювачів атмосферного повітря та недостатній рівень охоплення системою централізованого вивезення відходів домогосподарств.

Наявні проблеми та виклики:

- вищий рівень забруднення атмосферного повітря на окремих ділянках;
- недостатнє охоплення населення централізованою системою вивезення ТПВ;
- необхідність забезпечення своєчасної повної підтримки особам у складних життєвих обставинах;
- вивезення та залишення на території громади безпритульних тварин;
- нефективність рекреаційного використання природно-заповідного фонду.

Таблиця 5.7. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.2. Збереження навколишнього середовища

Завдання	Потенційні сфери реалізації проєктів
3.2.1. Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та	<ul style="list-style-type: none"> - відновлення, підтримання сприятливого санітарно-екологічного стану річок, інших водойм на території громад - санітарна очистка прибережних смуг річок та водойм

збереження навколишнього середовища	<ul style="list-style-type: none"> – громадський контроль за веденням лісового господарства на території громади – здійснення заходів з благоустрою та озелення території – викошування узбіч, зон зелених насаджень, парків, скверів, місць загального користування, недопущення поширення борщівника Сосновського на території сіл громади – проведення інформаційно-консультаційної роботи з населенням та суб'єктами господарювання у громаді з екологічних питань
3.2.2. Впровадження системи енергоменеджменту у громаді	<ul style="list-style-type: none"> – реконструкція, капітальний ремонт, будівництво мереж вуличного освітлення в населених пунктах громади із застосуванням енергоефективних технологій – проведення інформаційної компанії, спрямованої на посилення енергозбереження – проведення енергоаудиту громадських будівель – визначення та реалізація заходів підвищення енергозбереження громадських будівель – розроблення муніципального енергетичного плану
3.2.3. Підвищення культури поводження з ТПВ	<ul style="list-style-type: none"> – ліквідація стихійних сміттєзвалищ – активізація укладення договорів на вивезення ТПВ – модернізація матеріально-технічної бази у сфері поводження з ТПВ – просвітницька діяльність в напрямі підвищення екологічної культури мешканців – встановлення спеціальних окремих контейнерів для скла, паперу, пластикових пляшок і змішаних відходів в населених пунктах громади

Очікувані результати:

- покращення екологічної ситуації у громаді;
- розвиток природного потенціалу громади;
- розвиток громади на засадах енергоменеджменту;
- прийняття муніципального енергетичного плану громади;
- повне охоплення населених пунктів громади централізованим вивезенням ТПВ;
- запровадження роздільного поводження з ТПВ.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- протяжність очищених прибережних смуг річок та водойм;
- відсоток домогосподарств, які уклали угоди на вивезення ТПВ;
- рівень культури населення у сфері поводження з ТПВ;
- кількість комунальних закладів, де проведено заходи з підвищення енергоефективності.

Оперативна ціль - 3.3. Планування розвитку територій містить одне завдання: «Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів».

В основі оперативної цілі – планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади на основі аналізу ресурсів, якими володіє громада, що забезпечує громаду інструментами для інтегрованого розвитку всіх населених пунктів як єдиної системи розселення.

Наявні проблеми та виклики:

- відсутність та застарілість сформованої містобудівної документації більшості населених пунктів громади;
- відсутність комплексної інформації про вільні земельні ділянки, водні ресурси та комунальні приміщення, а також об'єкти, які перебувають у приватній власності, привабливі для інвестицій.

Таблиця 5.8. Потенційні сфери реалізації оперативної цілі 3.3. Планування розвитку територій

<i>Завдання</i>	<i>Потенційні сфери реалізації проєктів</i>
3.3.1. Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення Комплексного плану просторового розвитку території громади – розроблення та актуалізація генеральних планів населених пунктів

Очікувані результати:

- ефективне управління ресурсами громади;
- зростання інвестицій в економіку громади.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- наявність Комплексного плану просторового розвитку території громади.

Розділ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців.

Дана Стратегія розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722. При розробці Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року враховані ключові аспекти Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегічні напрямки розвитку Боратинської громади також сформовані відповідно до стратегічних цілей Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року, яка базується на аналізі результатів соціально-економічного розвитку області, розумінні актуальних проблем розвитку регіону, районів та територіальних громад. Комплексна система заходів повинна забезпечити розвиток людського капіталу, досягнення високої якості життя та економічного зростання на основі раціонального використання природних ресурсів екологічно невиснажливої, інноваційно орієнтованої промисловості на засадах смар-спеціалізації (виробництво меблів, виробництво паперу та паперових виробів, виробництво машин та устаткування), підвищенні продуктивності агропромислового сектору. Враховуючи їх, Волинська область у перспективі має зберегти статус індустріально-аграрного регіону з розвиненою дорожньо-транспортною логістичною інфраструктурою а також соціально-культурного, освітнього центру.

Реалізація Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року сприятиме виконанню Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки проведено у таблиці 6.1.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року проведено у таблиці 6.2.

Таблиця 6.1

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Стратегічні та оперативні цілі ДСРР на 2021- 2027 роки	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року												
	Конкурентоздатна економіка громади	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туризму	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	2.1. Розвиток освіти	2.2. Забезпечення системи соціального захисту населення та підвищення рівня безпеки в громаді	2.3. Покращення медичного обслуговування	2.4. Розвиток культури, фізичної культури і спорту	2.5. Розвиток людського потенціалу, урядування та системи надання адміністративних послуг	Сталий розвиток території	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.3. Планування розвитку території
I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	**			**						**			
1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)		**	**										**
1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки										**	*	**	**
1.3. Створення умов для реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях в український простір								*					
1.4. Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів		**							**	**			**
1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України				**	**	**	**	**	**				

Стратегічні та оперативні цілі ДСРР на 2021- 2027 роки	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року											
	Конкурентоздатна економіка громади	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туризму	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	2.1. Розвиток освіти	2.2. Забезпечення системи соціального захисту населення та підвищення рівня безпеки в громаді	2.3. Покращення медичного обслуговування	2.4. Розвиток культури, фізичної культури і спорту	2.5. Розвиток людського потенціалу, урядування та системи надання адміністративних послуг	Сталий розвиток території	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.2. Збереження навколишнього середовища
3.3. Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування	*	*						*	*	*	*	*
3.4. Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики								*	*			*
3.5. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації				**				**				
3.6. Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні								**				**

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Таблиця 6.2

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії Волинської області на період до 2027 року	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року												
	Конкурентоздатна економіка громади	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туризму	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	2.1. Розвиток освіти	2.2. Забезпечення системи соціального захисту населення та підвищення рівня безпеки в громаді	2.3. Покращення медичного обслуговування	2.4. Розвиток культури, фізичної культури і спорту	2.5. Розвиток людського потенціалу, урядування та системи надання адміністративних послуг	Сталий розвиток території	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.3. Планування розвитку територій
1. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки	**												
1.1. Підвищення інвестиційної привабливості	**	**											
1.2. Нарощення туристично-рекреаційного потенціалу		**					*				**		
1.3. Розвиток малого та середнього бізнесу	**		**					*					
1.4. Ефективна регіональна енергетика		*							*	*			
1.5. Підвищення продуктивності агропромислового сектору	**	**	**										
1.6. Підтримка перспективних видів аграрного виробництва	**	**	**										
1.7. Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад	**	**					**	*					
2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення				**	**	**	**	**	**	**	**	**	*
2.1. Збереження та розвиток людського капіталу				**	**	**	**	**	**				

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії Волинської області на період до 2027 року	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року												
	Конкурентоздатна економіка громади	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туризму	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	2.1. Розвиток освіти	2.2. Забезпечення системи соціального захисту населення та підвищення рівня безпеки в громаді	2.3. Покращення медичного обслуговування	2.4. Розвиток культури, фізичної культури і спорту	2.5. Розвиток людського потенціалу, урядування та системи надання адміністративних послуг	Сталий розвиток території	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.3. Планування розвитку території
2.2. Створення умов для комфортного та безпечного проживання мешканців				**	**	**	**	**	**	**	**	**	
2.3. Підвищення спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування на новій територіальній основі				**					**				
3. Розвиток інноваційної економіки (на засадах смарт-спеціалізації)	**	**											
3.1. Збільшення доданої вартості промислової продукції в секторах смарт-спеціалізації	**	**											
3.2. Розвиток інноваційної інфраструктури		*											
3.3. Розвиток людських ресурсів в галузях смарт-спеціалізації				*	*				*				
3.4. «Цифрова трансформація»	*	*							**				
4. Розвиток транскордонного співробітництва	*	*							*				
4.1. Інфраструктурне забезпечення транскордонного співробітництва									**	**			
4.2. Стимулювання транскордонного співробітництва регіону									*	*	*		
5. Раціональне використання природних ресурсів та екологічна безпека									*		**		

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії Волинської області на період до 2027 року	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року												
	Конкурентоздатна економіка громади	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади, розвиток туризму	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	2.1. Розвиток освіти	2.2. Забезпечення системи соціального захисту населення та підвищення рівня безпеки в громаді	2.3. Покращення медичного обслуговування	2.4. Розвиток культури, фізичної культури і спорту	2.5. Розвиток людського потенціалу, урядування та системи надання адміністративних послуг	Сталий розвиток території	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.3. Планування розвитку території
5.1. Охорона та раціональне використання водних ресурсів та зниження негативного впливу на атмосферу										**		**	
5.2. Покращення господарювання відходами										**	**	**	
5.3. Збереження біологічного та відновлення ландшафтного розмаїття област										**		**	

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

Розділ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Процеси впровадження та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу.

Впровадження Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проектів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності.

Оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Система впровадження Стратегії

Реалізація стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконавчого комітету ради, бізнесом, громадським активом та мешканцями, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Система впровадження Стратегії має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто голова громади та депутатський корпус. Ключова роль при цьому відводиться голові сільської ради. Його завданням є стимулювання та координація виконання завдань, які реалізують різні суб'єкти, а також мобілізація та інтеграція ресурсів, що знаходяться у їх розпорядженні з метою досягнення стратегічних цілей та реалізації завдань, які дозволяють досягнути спільно визначеного бачення розвитку громади. Крім того, однією із стратегічних ролей голови є представництво інтересів громади з метою досягнення цілей та виконання завдань Стратегії. Крім того, на цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти голови щодо реалізації Стратегії, пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії.

Технічний рівень впровадження виконують відповідальні за досягнення завдань Стратегії структурні підрозділи виконавчого комітету та комунальні установи сільської ради.

З метою покращення ефективності їх роботи та координації дій щодо впровадження Стратегії розпорядженням голови утворюється **Робоча група з управління впровадженням Стратегії, проведення моніторингу її реалізації** як постійно діючий консультативно-дорадчий орган (далі – Робоча група).

Робочу групу очолює сільський голова. До її складу входять особи, які представляють найважливіших учасників процесу планування й реалізації Стратегії: керівники структурних підрозділів виконавчого комітету ради та комунальних підприємств, відповідальні за виконання завдань Стратегії, інші представники сільської ради, представники бізнесу, установ, організацій, громадських організацій, активні мешканці, в тому числі які брали участь у її розробці.

Робоча група збирається не рідше одного разу на півріччя та виконує наступні функції:

- координує дії підрозділів, комунальних установ сільської ради, старост громади, органів державної влади, підприємств та установ в процесі впровадження Стратегії, реалізації проектів місцевого розвитку, заходів місцевих та регіональних програм;
- здійснює підготовку щорічних звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії;
- здійснює підготовку піврічних звітів про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії;
- готує пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії.

За організацію роботи Робочої групи, узагальнення та формування звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії, про результати проведення моніторингу Плану

заходів з реалізації Стратегії, а також формування пропозицій щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії відповідає відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради.

Процес впровадження Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації, що розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією.

План заходів з реалізації Стратегії складається з технічних завдань на проекти місцевого розвитку, які будуть впроваджуватися впродовж 2024-2027 років.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету;
- коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Моніторинг впровадження Стратегії

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг впровадження Стратегії здійснюється щорічно на основі аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень виконання стратегічних, оперативних цілей та завдань, зокрема шляхом порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих проміжних (станом на конкретний період) і фактичних значень показників.

Система показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року подана у таблиці 7.1.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує Робоча група, узагальнення та формування його тексту здійснює відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради. Голова Робочої групи (сільський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє його на розгляд сесії відповідної ради. Крім того, звіт оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265⁴², та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів результативності впровадження кожного проєкту місцевого розвитку.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації

---

⁴² Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 265 від 21.12.2022. URL: <https://mtu.gov.ua/content/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku.html>

стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії за перше півріччя та за рік готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради. Голова Робочої групи (сільський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітної періоду представляє їх на розгляд сесії відповідної ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради.

Оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття в подальшому необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:

- результати порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих цільових (станом на останній період) і фактичних значень показників;
- досягнення запланованих цілей;
- задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб;
- наявних незапланованих змін та впливів;
- діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ефективності механізмів реалізації Стратегії або ресурсних витрат;
- стійкості результатів Стратегії тощо.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться залученими експертами).

Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради. Голова Робочої групи (сільський голова) в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Стратегії та Плану заходів представляє їх на розгляд сесії сільської ради. Крім того, заключні звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів оприлюднюються на офіційному вебсайті громади та/або у місцевих засобах масової інформації.

Таблиця 7.1. Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року

Стратегічна/оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2023 (за наявності, або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатна економіка громади								
1.1. Формування інвестиційної привабливості громади	Наявність індустріального/техно парку	+/-	-	-	-	-	+	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)
	Кількість суб'єктів господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність у громаді	Осіб	1351	1355	1360	1365	1370	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)
	Обсяг податкових надходжень місцевого бюджету	Тис. грн	181474,1	239844,7	240 000,0	240 000,0	240 000,0	https://openbudget.gov.ua/local-budget/0352500000/info/indicators , дані ОМС (фінансовий відділ)
	Рівень впізнаваності громади	Високий / середній / низький	Середній	Високий	Високий	Високий	Високий	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)
1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	Кількість функціонуючих у громаді фізичних осіб – підприємців	Осіб	861	864	866	870	874	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)
	Чисельність написаних, підготовлених грантових проєктів жителів, бізнесу та організацій громадянського суспільства громади	Одиниць	13	18	21	26	30	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)
	Обсяг надходження від справляння єдиного податку до місцевого бюджету	Тис. грн	19813,1	22922,0	22922,0	23100,0	23100,0	https://openbudget.gov.ua/local-budget/0352500000/info/indicators , дані ОМС (фінансовий відділ)
	Кількість туристів та відпочивальників	Осіб	3500	4000	4200	4500	5000	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)

	Обсяг надходження ПДФО до місцевого бюджету	Тис. грн	139318,4	186123,0	186123,0	190100,0	190100,0	https://openbudget.gov.ua/local-budget/0352500000/info/indicators , дані ОМС (фінансовий відділ)
Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади								
2.1. Розвиток людського капіталу	Частка комунальних закладів (освіти, охорони здоров'я, культури і спорту) з облаштованим благоустроєм території	%	70	74	80	85	90	Дані ОМС (відділ освіти, відділ культури та молодіжної політики)
	Частка комунальних закладів (освіти, охорони здоров'я, культури і спорту) з оновленою матеріально-технічною базою	%	72	75	85	95	99	Дані ОМС (відділ освіти, відділ культури та молодіжної політики)
	Частка об'єктів, які обладнано відповідно до потреб забезпечення безбар'єрності	%	42	42	45	50	60	Дані ОМС (відділ освіти, відділ культури та молодіжної політики)
	Наявність центру комплексної реабілітації для військовослужбовців, осіб, які постраждали від війни, осіб з інвалідністю	+/-	-	-	+	+	+	Дані ОМС (відділ управління майном та будівництва, відділ соціально-економічного розвитку)
	Кількість відвідувачів культурних і спортивних заходів, що організовані у громаді	Одиниць	9500	9550	9670	9700	10000	Дані ОМС (відділ культури та молодіжної політики)
2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	Кількість користувачів електронного сервісу «Електронна черга у ЦНАП»	Осіб	0	15847	17800	18425	20000	Дані ОМС (ЦНАП)
	Якість адміністративних послуг, які надає ЦНАП	Бали, від 1 (мін.) до 5 (макс.)	4	4	5	5	5	Дані ОМС (ЦНАП)

	Кількість реалізованих проєктів в межах конкурсу «Бюджет участі»	Одиниць	0	10	10	10	10	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)	
	Кількість осіб громадянського суспільства, залучених до освітніх, консультативних та інших заходів	Осіб	391	415	442	520	553	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)	
Стратегічна ціль 3. Сталий розвиток території									
3.1. Інженерна інфраструктура громади	Частка протяжності відремонтованих комунальних доріг	%	14,6	18,0	20,0	27,0	45,0	Дані ОМС (відділ з питань благоустрою, відділ соціально-економічного розвитку)	
	Рівень рентабельності комунальних підприємств	%	9,5	9,5	10	12	15	Дані ОМС (КП «Боратин», ВКП «Грань», відділ соціально-економічного розвитку)	
	Частка житлового фонду, що забезпечена водовідведенням	%	40	40	60	60	60	Дані ОМС (ВКП «Грань», відділ соціально-економічного розвитку)	
	Протяжність вуличного освітлення	Км	185	185	185	190	215	Дані ОМС (відділ з питань благоустрою, відділ соціально-економічного розвитку)	
	Якість послуг громадського транспорту	Бали від 1 (мін.)_ до 5 (макс.)	3	3	4	4	4	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)	
3.2. Збереження навколишнього середовища	Протяжність очищених прибережних смуг річок та водойм	Км	8 км	10 км	12 км	13 км	15 км	Дані ОМС (відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки)	
	Відсоток домогосподарств, які уклали угоди на вивезення ТПВ	%	48	62	74	83	90	Дані ОМС (КП «Боратин», відділ з питань благоустрою)	
	Рівень культури населення у сфері поводження з ТПВ	Високий / середній / низький	Низький	Середній	Середній	Середній	Середній	Високий	Дані ОМС (КП «Боратин», відділ освіти, відділ з питань благоустрою)
	Кількість комунальних закладів, де проведено	Одиниць	47	50	56	60	65	Дані ОМС (відділ соціально-економічного розвитку)	

	заходи з підвищення енергоефективності							
3.3. Планування розвитку територій	Наявність Комплексного плану просторового розвитку території громади	+/-	-	-	-	-	+	Дані ОМС (відділ архітектури та містобудування, відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки)

БОРАТИНСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Проект

ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

БОРАТИН - 2023

План заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Боратинської громади та експертів проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів». Реалізація проєкту стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цього документу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПЛАНУ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ	4
Розділ 2. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ	8
Розділ 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ	16
Розділ 4. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ ЗАХОДІВ	26

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1.1. Критерії відбору пропозицій до технічних завдань Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади.....	5
Таблиця 2.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Боратинської сільської громади на період до 2027 року	8
Таблиця 2.2. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 1 «Конкурентоздатна економіка громади»	10
Таблиця 2.3. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 2 «Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади»	11
Таблиця 2.4. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 3 «Сталий розвиток території»	13
Таблиця 3.1. Фінансове забезпечення реалізації Плану заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року	18
Таблиця 4.1. Перелік проєктів місцевого розвитку Плану заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року	27

Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПЛАНУ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

План заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади до 2027 року (далі – План заходів) розроблено строком на чотири роки (на 2024 – 2027 роки), з урахуванням пріоритетів, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідною регіональною стратегією розвитку, та складається із організаційних заходів і проєктів місцевого (регіонального) розвитку, місцевих програм розвитку, відповідно до завдань, основою для яких є стратегічні та оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку громади до 2027 року.

План заходів розроблений на підставі Закону України «Про засади державної регіональної політики» (із змінами), Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265¹.

Розробка та ефективна реалізація Плану заходів передбачає налагодження партнерства між органами місцевого самоврядування, населенням, бізнесом, організаціями громадянського суспільства Боратинської територіальної громади для врахування інтересів та забезпечення суспільної підтримки реалізації заходів та проєктів Стратегії.

План заходів розроблено у співпраці Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади та Плану заходів з її реалізації (склад Робочої групи затверджено розпорядженням сільського голови №153/1.2 від 01 грудня 2022 року), експертів проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів» (завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та ширій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА»).

Збір проєктних ідей до Плану заходів

З метою розробки проєкту Плану заходів Боратинською сільською радою було оголошено збір проєктних ідей від зацікавлених суб'єктів розвитку громади, що тривав впродовж травня - червня 2023 року. На сайті зацікавленим особам було запропоновано форму подання проєктних ідей та обрані та узгоджені членами Робочої групи критерії відбору.

07 червня 2023 року збір ідей проєктів до Плану заходів був завершений. Всього надійшло 40 заявок – проєктних ідей від представників громади (фізичних осіб, громадських організацій, органу місцевого самоврядування) тощо.

Відбір проєктних ідей до Плану заходів

На засіданні Робочої групи було проведено оцінювання отриманих проєктних ідей.

Визначення проєктів місцевого розвитку та пріоритизація здійснювались на основі обраних та узгоджених членами Робочої групи критеріїв, перелік, зміст та умови розподілу балів щодо яких наведено у таблиці 1.1.

У громаді було створено групу для оцінювання проєктних ідей та їх ранжування з огляду на відповідність потребі реалізації стратегічних цілей, що дало змогу забезпечити справедливу «конкуренцію» між проєктними ідеями. В процесі оцінювання кожен член групи самостійно визначав відповідність проєктної ідеї кожному критерію та, на основі цього, виставляв бали. За результатами індивідуальних оцінювань, бали сумувалися, що дало змогу визначити остаточні оцінки проєктних ідей і ранжувати їх.

¹ Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 265 від 21.12.2022. URL: <https://mtu.gov.ua/content/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku.html>

Таблиця 1.1. Критерії відбору пропозицій до технічних завдань Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади

Назва критерію	Зміст критерію	Оцінка
Відповідність Стратегії	Проект відповідає вказаній оперативній цілі Боратинської сільської територіальної громади, Плану заходів з реалізації регіональної та галузевої стратегії	3
	Проект відповідає вказаній оперативній цілі Боратинської сільської територіальної громади, Плану заходів з реалізації регіональної або галузевої стратегії	2
	Проект відповідає вказаній оперативній цілі Боратинської сільської територіальної громади та має вимірювальний вклад до щонайменше одного завдання	1
Соціальний вплив	Проект орієнтований на згуртування мешканців громади, у тому числі інтеграцію окремих категорій населення	3
	Не впливає на згуртування мешканців	0
Екологічний вплив	Обґрунтовано значний позитивний вплив на довкілля (екологічні проекти)	3
	Опосередкований позитивний вплив на довкілля	1
	Не впливає або не покращує екологічну ситуацію в громаді	0
Бюджетний вплив	Обґрунтовано прямий вплив на створення нових робочих місць / вплив на додаткові надходження до місцевого бюджету	3
	Обґрунтовано економію бюджетних коштів	2
	Непрямий вплив на створення / збереження нових робочих місць або економію бюджетних коштів	1
	Не передбачається створення робочих місць та економії бюджетних коштів	0
Економічний вплив	Проект орієнтований на розвиток органічного агровиробництва, агропереробки або туристичної сфери	2
	Проект не має орієнтації на розвиток органічного агровиробництва, агропереробки або туристичної сфери	0
Сталість ідеї проекту	Підтверджено інституційну та фінансову сталість ідеї проекту	2
	Підтверджено інституційну або фінансову сталість ідеї проекту	1
	Не підтверджено ні інституційну, ані фінансову сталість ідеї проекту	0
Готовність до реалізації	Обґрунтована, деталізована та зрозуміло викладена структура витрат та співфінансування / Проект є продовженням успішного проекту чи програми, що реалізувався в попередні роки (наприклад, розроблено ПКД)	3
	Частково обґрунтовано структуру витрат / Наявний попередній розрахунок витрат	1
	Відсутнє обґрунтування витрат, проект на стадії ідеї	0
Залучення громадськості / інших сторін	Проект передбачає часткове залучення органу місцевого самоврядування	2
	Проект належить виключно до сфери повноважень органу місцевого самоврядування	1
Наявні джерела фінансування	Проект повністю фінансується за рахунок коштів із зовнішніх джерел (без участі місцевого бюджету)	4
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить до 10% (включно) загальної вартості проекту	3
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить від 11% до 49% загальної вартості проекту	2
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить 50% і більше загальної вартості проекту	1
Ефект для громади	Проект здійснює потужний соціальний, економічний ефект для усіх жителів громади у короткостроковій перспективі	5
	Проект здійснює потужний соціальний, економічний ефект для певної категорії жителів громади у короткостроковій перспективі	4
	Проект здійснює потужний соціальний, економічний ефект для усіх жителів громади у довгостроковій перспективі	3
	Проект здійснює потужний соціальний, економічний ефект для певної категорії жителів громади у довгостроковій перспективі	2
	Проект не здійснює позитивний соціальний, економічний ефект	1

Терміновість впровадження проєкту	Проєкт потребує негайного/якнайшвидшого впровадження	3
	Проєкт може бути впроваджений у найближчі 5 років	2
	Проєкт може бути впроваджений у перспективі 10 років	1
	Проєкт не є пріоритетним/стратегічним для громади	0

Матриця пріоритетності проєктних ідей до Плану заходів

Висока	350 і вище
Середня	250-349
Низька	до 249

У фазі розробки Плану заходів, проєктні ідеї були зібрані в три тематичні стратегічні цілі з урахуванням їх взаємного посилення і доповнення. Проєктні ідеї були перевірені на предмет відповідності до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Програми відновлення України та Регіональної стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року.

Відповідно до протоколу засідання від 07 липня 2023 року №5, було затверджено 48 проєктів місцевого розвитку, які узагальнені в проєкт Плану заходів з реалізації Стратегії та підготовлені для проведення громадського обговорення.

При формуванні переліку проєктів місцевого розвитку до Плану заходів також бралися до уваги плани заходів державних, регіональних, секторальних стратегій.

На досягнення цілей та виконання завдань, визначених у Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року, до Плану заходів включено чинні місцеві програми розвитку, що впроваджуються, а також передбачено розроблення місцевих програм розвитку на відповідний період.

Для забезпечення публічності та прозорості підготовки Плану заходів проводились консультації з заінтересованими сторонами для узгодження позицій щодо місцевих програм розвитку та проєктів місцевого розвитку, які пропонувались для включення до Плану заходів.

З метою громадського обговорення проєкт Плану заходів з реалізації Стратегії розміщено на сайті сільської ради. 29 червня 2023 року за підтримки експертів проєкту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів» відбулось обговорення проєкту Плану заходів з реалізації на 2024-2027 роки Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року.

В ході процесу підготовки Плану заходів максимально застосовувалися методологічні підходи й інструменти для стратегічного і операційного планування, що застосовуються в країнах ЄС із врахуванням особливостей України. Принципи та інструменти, які застосовувалися для визначення сфер втручання, передбачали:

- **партнерство** – домовленість про спільні цілі шляхом консультацій та на основі консенсусу з представниками влади, ділових кіл, освітніх установ, організацій громадянського суспільства та інших відповідних зацікавлених сторін;
- **участь та спільну зацікавленість** – забезпечення широкої соціальної згоди, чіткої громадської підтримки реалізації, зацікавленості діяти в напрямку спільних цілей, взаємної довіри, спільної відповідальності і підзвітності, а також захист від спроб окремих суб'єктів розвитку реалізовувати лише власні інтереси;
- **сталість** – результат застосування усталених принципів і методологічних інструментів, таких як баланс і узгодженість стратегічних і операційних елементів (цілей, заходів, програм);
- **інтеграцію** – досягнути завдяки широкій участі усіх зацікавлених сторін та забезпеченню їх потреб на місцевому рівні через розробку спільних заходів;

- **інновацію** – визначення оптимальних і оригінальних втручань (проектів) з метою забезпечення найбільш ефективного використання наявних ресурсів;
- **узгодженість, ієрархію та взаємопов'язаність** – передбачення у планувальних документах нижчого рівня узгодженості з планами вищого рівня з можливою більшою конкретизацією.

План заходів узгоджено з наявними і передбачуваними джерелами фінансування і можливостями для реалізації проектів місцевого розвитку та місцевих програм розвитку.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету;
- коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Розділ 2. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ

План заходів сформований у відповідності до стратегічного бачення громади:

Боратинська громада – це динамічно зростаюча громада, яка об'єднала креативних, талановитих, активних людей з чіткою громадянською позицією. Громада відкрита для інновативних рішень, нового бізнесу та нових мешканців, створює умови для самореалізації жителів, їх відпочинку та затишного проживання.

Гасло: Боратинська громада – це люди, які рухаються уперед!

Стратегічне бачення розвитку Боратинської сільської територіальної громади буде досягати завдяки реалізації трьох стратегічних цілей, кожна з яких включає низку оперативних цілей та завдань.

Таблиця 2.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Боратинської сільської громади на період до 2027 року

Стратегічна ціль 1. Конкуレントоздатна економіка громади	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.1. Формування інвестиційної привабливості громади	1.1.1. Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій. Формування комфортного бізнес-клімату у громаді
	1.1.2. Маркетинг територій, просування бренду громади. Розвиток каналів комунікації
1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	1.2.1. Налагодження ефективної взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання. Розвиток підприємницьких здібностей населення і молодіжного підприємництва
	1.2.2. Підтримка інфраструктури переробки с/г продукції, а також їх збуту, розвиток фермерських господарств
	1.2.2. Розвиток туризму. Підготовка та впровадження концепції «Туризм вихідного дня»
Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти
	2.1.2. Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація
	2.1.3. Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування
	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів
	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя
	2.1.6. Забезпечення національно-патріотичного виховання населення
2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП
	2.2.2. Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив
Стратегічна ціль 3. Сталий розвиток території	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>

3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.1. Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств
	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення
	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку
3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.1. Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища
	3.2.2. Впровадження системи енергоменеджменту у громаді
	3.2.3. Підвищення культури поведінки з ТПВ
3.3. Планування розвитку територій	3.3.1. Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів

План заходів із впровадження Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року складається з 48 проєктів та семи програм місцевого розвитку на загальну суму 826 107,548 тис. грн. У фазі розробки Плану заходів проєктні ідеї були зібрані в три тематичні стратегічні цілі з урахуванням їх взаємного посилення і доповнення.

Впровадження Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року здійснюватиметься через реалізацію комплексу організаційних, фінансових та інформаційних заходів, які будуть здійснюватися відповідно до Плану її реалізації та інших місцевих програм, які впливають із Стратегії, а також рішень селищної ради, що приймаються для досягнення стратегічних цілей.

Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатна економіка громади

Мета стратегічної цілі 1 - покращення якості життя та економічного благополуччя населення шляхом ефективного використання наявного потенціалу та конкурентних переваг громади через просування бренду громади та її інвестиційних переваг, стимулювання зростання інноваційної економіки та екологічно орієнтованого підприємництва, розвиток підприємницьких здібностей мешканців та налагодження взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання.

Необхідність постановки такої цілі зумовлена концентрацією у громаді: значного промислового потенціалу – підприємств харчової, металообробної, деревообробної промисловості, виробництва гумових і пластмасових виробів; потенціалу для розвитку сільського господарства – підприємства у сфері рослинництва та тваринництва; природного потенціалу – водних ресурсів, об'єктів природно-заповідного фонду, земель сільськогосподарського призначення; людського капіталу (активні ГО, наявність неформальних лідерів, активна молодь), які інтегруючись з інноваційними рішеннями та залученням інвестицій здатні підвищити рівень конкурентоздатності економіки.

Стратегічна ціль 1 досягається через реалізацію таких оперативних цілей:
«1.1. Формування інвестиційної привабливості громади»; «1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму».

Досягнення стратегічної цілі 1 «Конкурентоздатна економіка громади» передбачається через реалізацію п'яти проєктів та двох програм на загальну суму 243849,0 тис. грн.

Таблиця 2.2. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 1 «Конкурентоздатна економіка громади»

Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт	Назва проєкту	Період реалі- зації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн				
			Усього	у т.ч. за роками			
				2024	2025	2026	2027
1.1. Формування інвестиційної привабливості громади	Проєкт Програми економічного та соціального розвитку Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	2024-2026	170000,0	40000,0	55000,0	75000,0	
	Створення індустріального парку	2024-2040	62500,0	500,0	4000,0	4000,0	54000,0
	Створення технопарку	2024-2035	700,0	400,0	100,0	100,0	100,0
	Створення комунікаційної стратегії громади	2025	100,0		100,0		
1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	Проєкт Комплексної програми розвитку галузі агропромислового комплексу Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	2024-2026	6100,0	1400,0	2350,0	2350,0	
	Розвиток жіночого підприємництва у сфері б'юті індустрії	2024-2025	450,0	230,0	220,0		
	Створення туристично-рекреаційної зони у с. Баківці	2024-2025	400,0	200,0	200,0		
	«Релакс-вибух креативних ідей»	2024-2026	3700,0	600,0	900,0	2200,0	

Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади

Мета стратегічної цілі 2 - підвищення якості життя мешканців та стимулювання розвитку людського капіталу для забезпечення інтелектуального та професійного зростання жителів громади, підвищення їх продуктивних здібностей, що принесе у майбутньому дохід як індивіду, так і громаді, через розвиток системи надання адміністративних і соціальних послуг (їх диверсифікацію та підвищення якості) – освітніх, культурних, медичних, – а також активізацію участі громадянського суспільства у місцевому самоврядуванні.

Необхідність постановки такої цілі зумовлена тим фактом, що в основі громади – її мешканці. У громаді спостерігається постійне зростання чисельності населення внаслідок переселення сюди нових мешканців, що вимагає розширення спектру соціальних послуг. Водночас, проблемною є загроза переселення жителів більш віддалених від Луцька населених пунктів через недостатню диверсифікованість та якість соціальних послуг на місцях у місто. Зважаючи на конкуренцію з боку Луцька за жителя/учня/пацієнта питання розвитку людського капіталу у громаді є особливо актуальним та потребує комплексного підходу.

Стратегічна ціль 2 досягається через реалізацію таких оперативних цілей:
«2.1. Розвиток людського капіталу»; «2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг».

Досягнення стратегічної цілі 2 «Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади» передбачається через реалізацію 25 проєктів та трьох програм на загальну суму 303711,0 тис. грн.

Таблиця 2.3. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 2 «Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади»

Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт	Назва проєкту	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн				
			Усього	у т.ч. за роками			
				2024	2025	2026	2027
2.1. Розвиток людського капіталу	Створення центру комплексної реабілітації для військовослужбовців та осіб, які постраждали від війни	2024	50000,0	50000,0			
	Облаштування відкритого майданчика з встановленням смуги перешкод та зони відпочинку для військово-патріотичного виховання та занять молоді Боратинської громади	2024	100,0	100,0			
	Програма фінансової підтримки КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Боратинської сільської ради» на 2023-2024 роки*: - придбання основних засобів	2023-2024	500,0	500,0			
	Будівництво амбулаторії загальної практики сімейної медицини в селі Гірка Полонка	2024-2027	15000,0	7000,0	8000,0		
	Програма розвитку та підтримки обдарованих і здібних учнів Боратинської сільської ради на 2023-2024 роки*	2023-2024	221,0	221,0			

Реконструкція та добудова КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей Боратинської сільської ради» (громадський будинок з господарськими (допоміжними) будівлями та спорудами з укриттям)	2024-2026	10500,0	500,0	5000,0	5000,0	
Облаштування STEM-лабораторій у закладах освіти громади	2024-2026	2500,0		2500,0		
Створення Баївського ліцею як окремого трирічного академічного ліцею (10–12 класи)	2024-2026	35000,0	15000,0	10000,0	10000,0	
Проект Програми розвитку культури Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки - організація та проведення фестивалю громади	2024-2026	1500,0	500,0	500,0	500,0	
Будівництво спортзалу на базі Мстишинської гімназії Боратинської сільської ради	2025	2000,0		2000,0		
Будівництво спортзалу на базі Промінської гімназії Боратинської сільської ради	2025	2000,0		2000,0		
Будівництво клубу (молодіжного осередку) у селі Коршів	2024-2025	10000,0	5000,0	5000,0		
Реконструкція стадіону у селі Промінь	2026	3000,0		3000,0		
Реконструкція будинку культури у селі Промінь	2027	4000,0			4000,0	
Благоустрій території навколо КЗЗСО «Радомишльський ліцей»	2025	1000,0		1000,0		
Створення в громаді мережі мультифункціональних центрів для проведення заходів	2024-2027	15500,0	200,0	1000,0	6000,0	8300,0
Будівництво тенісних кортів на базі Боратинського спорткомплексу	2025	900,0		900,0		
Будівництво мультифункціонального простору для	2025-2026	50000,0		35000,0	15000,0	

	дозвілля та відпочинку у селі Боратин						
	Спортивна громада	2024-2025	1300,0	50,0	1050,0	200,0	
	«Хата солдата» - створення ретрит-локації для військових, ветеранів, членів їх сімей та жителів громади	2024-2027	6000,0	1500,0	1700,0	1200,0	1600,0
	Ремонт першого поверху народного дому «Просвіта» села Ратнів	2025	1000,0		1000,0		
	Ремонт роздягальні стадіону с. Ратнів	2025	300,0		300,0		
2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	«Боратинський прорив»	2024-2027	570,0	120,0	150,0	150,0	150,0
	Впровадження бюджету участі	2025	500,0		500,0		
	Запровадження сервісу «Електронна черга у ЦНАП»	2024	120,0	120,0			
	Розширення переліку надання адміністративних послуг у ЦНАП	2024	600,0	600,0			
	Нове будівництво приміщення ЦНАП у селі Боратин	2025-2026	40000,0		24000,0	16000,0	

Стратегічна ціль 3. Сталий розвиток території

Мета стратегічної цілі 3 - забезпечення поліпшення якості життя населення та підвищення продуктивності суспільної праці на основі ощадливого використання ресурсів і збереження природного довкілля задля теперішніх і майбутніх поколінь.

Сталий розвиток громади спрямований на задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для розвитку і життєдіяльності майбутніх поколінь, тобто орієнтований до довгострокового розвитку громади. Необхідність постановки такої цілі зумовлена потребою втілення у розвиток громади нових підходів до містобудування і управління, що базуються на принципах інклюзивності, безпечності, сталості, екологічності і запобігання можливим ризикам погіршення якості життя населення.

Стратегічна ціль 3 досягається через реалізацію таких оперативних цілей:
«3.1. Інженерна інфраструктура громади»; «3.2. Збереження навколишнього середовища»; «3.3. Планування розвитку територій».

Досягнення стратегічної цілі 3 «Сталий розвиток території» передбачається через реалізацію 18 проєктів та двох програм на загальну суму 278547,548 тис. грн.

Таблиця 2.4. Перелік проєктів місцевого розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 3 «Сталий розвиток території»

Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт	Назва проєкту	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн				
			Усього	у т.ч. за роками			
				2024	2025	2026	2027
3.1. Інженерна інфраструктура громади	Проєкт Програми фінансової підтримки комунального	2024	1000,0	1000,0			

Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт	Назва проєкту	Період реалі- зації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн				
			Усього	у т.ч. за роками			
				2024	2025	2026	2027
	підприємства «Боратин» - внески до статутного капіталу (придбання основних засобів)						
	Будівництво каналізаційної мережі у селі Боратин	2025- 2026	40000,0		25000,0	15000,0	
	Будівництво нової лінії каналізаційних очисних споруд на території громади	2024- 2027	17000,0	1200,0	5800,0	5000,0	5000,0
	Будівництво бювету на природньому джерелі питної води по вул. Горохівська в с. Гірка Полонка	2024	200,0	200,0			
	Нове будівництво приміщення комунального підприємства «Боратин»	2025	10000,0		10000,0		
	Будівництво бюветного комплексу на джерелі «Криниця» у селі Баїв	2025	300,0		300,0		
	Будівництво водогону в селі Гірка Полонка	2024- 2027	10000,0	5000,0	3000,0	1000,0	1000,0
	Покращення роботи громадського транспорту в громаді	2024- 2027	39050,0	50,0	35000,0	2000,0	2000,0
	Модернізація транспортної інфраструктури в районі перехрестя виїзду із с.Городище та автошляху Н17	2026	46000,0			46000,0	
	Підвищення безпеки дорожнього руху на вул.Миру с.Городище	2024	10500,0	10500,0			
	Термомодернізація бюджетних будівель	2024- 2027	50250,0	50,0	200,0	20000,0	30000,0
	Запобігання пошкодженням доріг та вулиць	2024- 2027	32000,0	8000,0	8000,0	8000,0	8000,0
	Освітлення — шлях до цивілізації	2024- 2026	3700,0	1100,0	1500,0	1100,0	
3.2. Збереження навколишнього середовища	Програма охорони навколишнього природного середовища на 2023- 2025 роки: -придбання та встановлення смітте- сортувальної лінії на полігоні ТПВ в с.Брище	2024- 2025	1000,0	500,0	500,0		

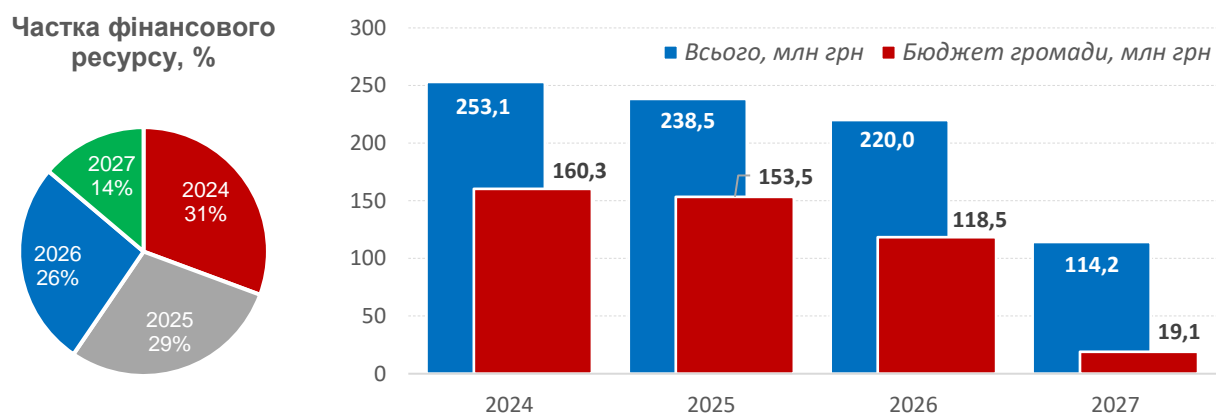
Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт	Назва проєкту	Період реалі- зації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн				
			Усього	у т.ч. за роками			
				2024	2025	2026	2027
	«Чисте село»	2024- 2027	460,0	100,0	120,0	120,0	120,0
	Впровадження системи енергоменеджменту у громаді	2024- 2027	800,0	200,0	200,0	200,0	200,0
	Налагодження системи поводження з органічними відходами	2024- 2027	450,0	300,0	50,0	50,0	50,0
	КП «Боратин» - особистий кабінет споживача*	2023- 2024	200,0	200,0			
	Будівництво системи захисту від підтоплення та розширення можливостей економічного зростання Волині (СТІР)	2026- 2027	12637,548			8100,548	4537,0
3.3. Планування розвитку території	Розроблення комплексного плану просторового розвитку території	2025	3000,0		3000,0		

*реалізація проєкту триває

Розділ 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

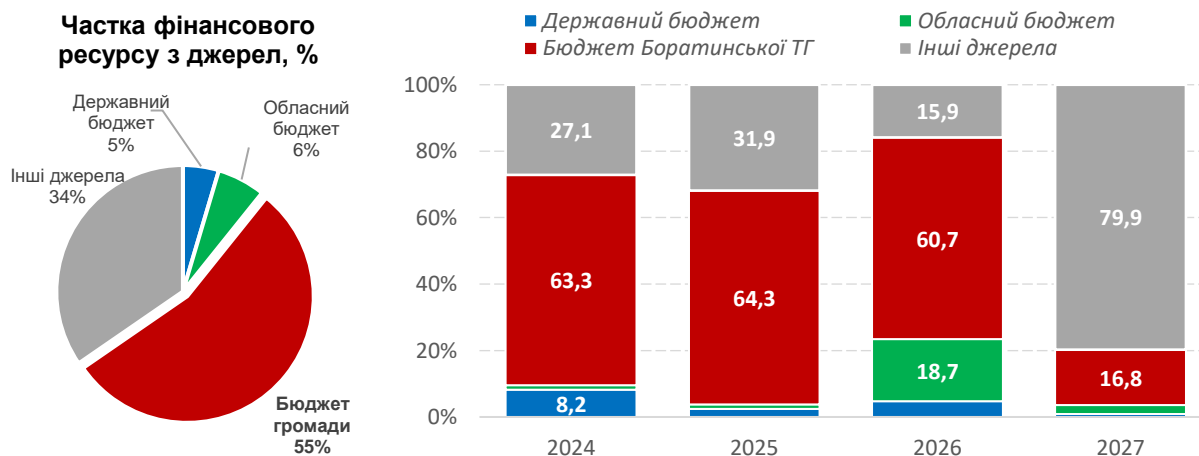
Впровадження Плану заходів із реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року передбачає загальну потребу фінансового ресурсу в обсязі 826 107,548 тис. грн.

Планування потреби фінансового ресурсу на 2024-2027 роки для впровадження Плану заходів є достатньо рівномірним, зокрема в частині врахування включених у План заходів проєктних ідей. Перекося у плануванні виділення фінансового ресурсу на 2027 рік зумовлені особливостями прийняття програм місцевого розвитку у Боратинській територіальній громаді: більшість місцевих програм приймаються на трьохрічний період. Відповідно у План заходів включені програми на 2024-2026 роки. У 2026 році органи місцевого самоврядування розроблятимуть та прийматимуть програми на 2027-2029 роки, що, за результатами цього процесу, забезпечить вирівнювання розподілу фінансового ресурсу, передбаченого у Плані заходів до реалізації Стратегії розвитку громади (рис. 3.1).

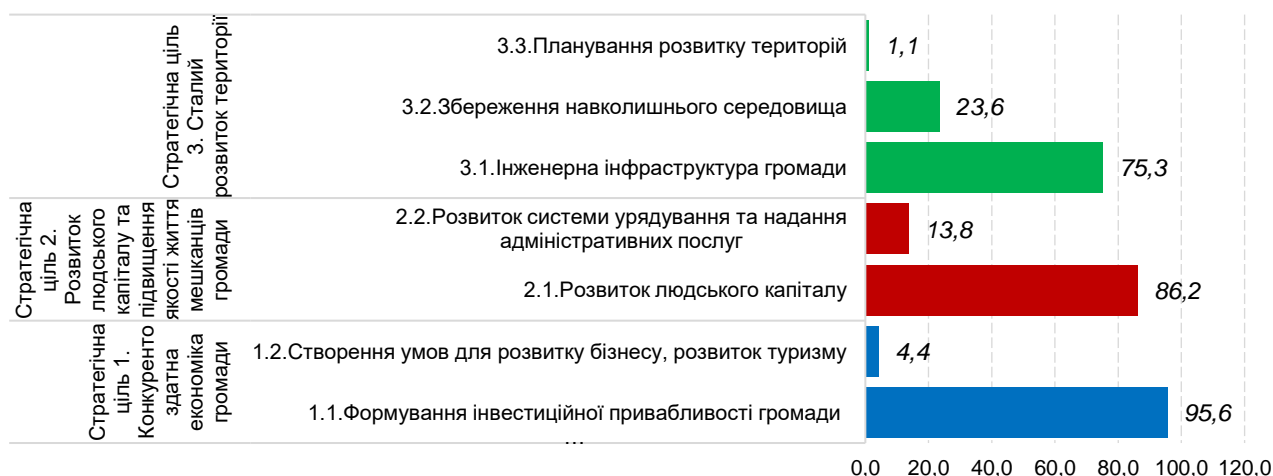
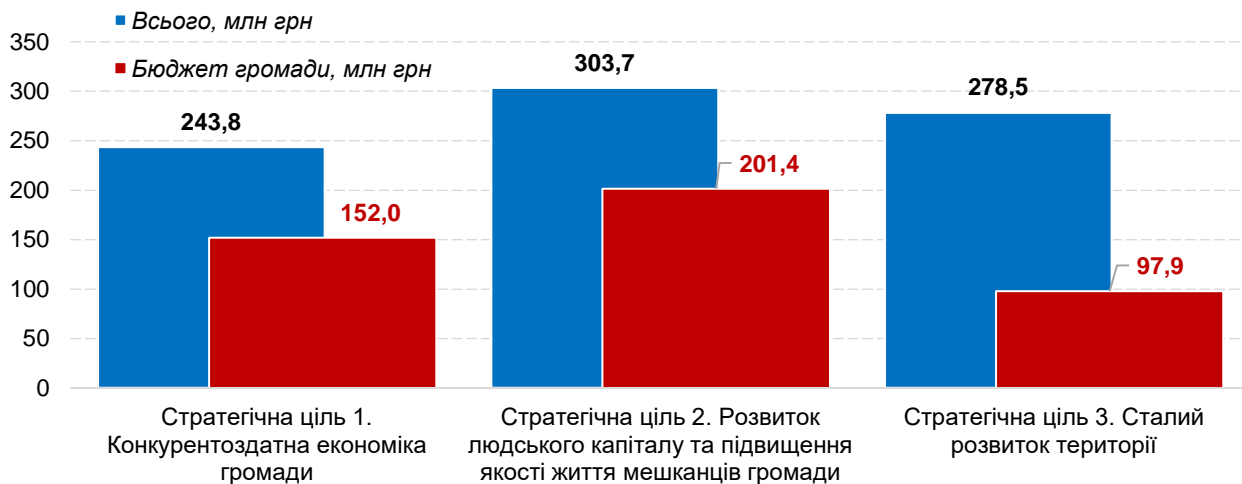
Рис. 3.1. Фінансовий ресурс на впровадження Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року

Розподіл ресурсу за джерелами фінансування здійснено наступним чином - рис. 3.2. Для реалізації проєктів місцевого розвитку Боратинська громада зорієнтована перш за все на власні ресурси, однак вбачає доцільність та спрямовує зусилля на залучення коштів з інших можливих джерел, передовсім коштів інвесторів, МТД та фінансування у межах грантових конкурсів. Вагомим джерелом для громади є також фінансування з обласного та державного бюджетів, зокрема ДФРР. Це обумовлене тим, що серед проєктів, які громада прагне реалізувати, - ті, значення яких «виходить» за межі громади, важливі передовсім для регіонального розвитку.

Рис. 3.2. Джерела фінансування Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року, %

У розрізі стратегічних цілей фінансовий ресурс розподілений рівномірно. Найбільший обсяг фінансування передбачено на стратегічну ціль 2 «Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади» (рис. 3.3) – 303,7 млн грн. Однак, фінансовий план за двома іншими стратегічними цілями не є значно меншим: на стратегічну ціль 3 «Сталий розвиток території» передбачено 278,8 млн грн, на ціль 1 «Конкурентоздатна економіка громади» - 243,8 млн грн.

Примітка: Фінансування за кожною стратегічною ціллю = 100%

Рис. 3.3. Розподіл за стратегічними та оперативними цілями планових видатків на впровадження Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Боратинської сільської територіальної громади на період до 2027 року

У розрізі оперативних цілей як складових трьох стратегічних цілей (рис. 3.3) видно:

- за стратегічною ціллю 1 «Конкурентоздатна економіка громади» найбільший обсяг фінансування спрямовано на формування інвесчтиційної привабливості громади (95,6%), що обумовлене специфікою проєктів за цим напрямом і прагненням громади створити конкурентне середовище для Луцької громади за потенційного інвестора;
- за стратегічною ціллю 2 «Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади» 86,2% фінансування передбачене на розвиток людського капіталу (оновлення і розвиток мережі комунальних закладів і надання диверсифікованих соціальних послуг високої якості);
- за стратегічною ціллю 3 «Сталий розвиток території» найбільші обсяги коштів передбачено спрямувати на розвиток інженерної інфраструктури громади, до якої віднесено розвиток дорожньої мережі та комунальної інфраструктури (75,1%), а також на збереження навколишнього природного середовища (23,8%).

Таблиця 3.1. Фінансове забезпечення реалізації Плану заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року

тис. грн

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки															
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:														
			кошти бюджету територіальної громади					кошти державного бюджету					інші джерела				
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками			
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027			
Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатна економіка громади																	
<i>Програми місцевого розвитку</i>																	
1	Проект Програми економічного та соціального розвитку Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	170000,0	130000,0	30000,0	45000,0	55000,0		20000,0	5000,0	5000,0	10000,0		20000,0	5000,0	5000,0	10000,0	
2	Проект Комплексної програми розвитку галузі агропромислового комплексу Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	6100,0	4900,0	1000,0	1950,0	1950,0		1200,0	400,0	400,0							
<i>Проекти місцевого розвитку</i>																	
3	Створення туристично-рекреаційної зони у с. Баківці	400,0	200,0	100,0	100,0								200,0	100,0	100,0		
4	Створення комунікаційної стратегії громади	100,0											100,0		100,0		
5	Релакс-вибух креативних ідей	3700,0	3300,0	500,0	800,0	2000,0							400,0	100,0	100,0	200,0	
6	Створення індустріального парку	62500,0	12500,0	500,0	4000,0	4000,0	4000,0						50000,0				50000,0
7	Створення технопарку	700,0	700,0	400,0	100,0	100,0	100,0										
8	Розвиток жіночого підприємництва у сфері б'юті індустрії	450,0	50,0	30,0	20,0								400,0	200,0	200,0		
За стратегічною ціллю 1		243849,0	152049,0	32724,5	52174,5	63050,0	4100,0	21200,0	5400,0	5400,0	10400,0	-	70600,0	5200,0	5200,0	10200,0	50000,0

ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки													
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:												
			кошти бюджету територіальної громади				кошти державного бюджету				інші джерела				
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками	
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	
Стратегічна ціль 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя мешканців громади															
<i>Програми місцевого розвитку</i>															
9	Програма розвитку та підтримки обдарованих і здібних учнів Боратинської сільської ради на 2023-2024 роки*	221,0	221,0	221,0											
10	Програма фінансової підтримки КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Боратинської сільської ради» на 2023-2024 роки*: - придбання основних засобів	500,0	500,0	500,0											
11	Проект Програми розвитку культури Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки - організація та проведення фестивалю громади	1500,0	1500,0	500,0	500,0	500,0									
<i>Проекти місцевого розвитку</i>															
12	Створення центру комплексної реабілітації для військовослужбовців та осіб, які постраждали від війни	50000,0	5000,0	5000,0									45000,0	45000,0	

**ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки														
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:													
			кошти бюджету територіальної громади				кошти державного бюджету				інші джерела					
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками		
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027		
13	Облаштування відкритого майданчика з встановленням смуги перешкод та зони відпочинку для військово-патріотичного виховання та занять молоді Боратинської громади	100,0	100,0	100,0												
14	Будівництво амбулаторії загальної практики сімейної медицини в селі Гірка Полонка	15000,0	4000,0	2000,0	2000,0								11000,0	5000,0	6000,0	
15	Реконструкція та добудова КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей Боратинської сільської ради» (громадський будинок з господарськими (допоміжними) будівлями та спорудами з укриттям)	10500,0	10500,0	500,0	5000,0	5000,0										
16	Облаштування STEM-лабораторій у закладах освіти громади	2500,0	2500,0		2500,0											
17	Створення Баївського ліцею як окремого трирічного академічного ліцею (10–12 класи)	35000,0	20000,0		10000,0	10000,0		15000,0	15000,0							

**ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки															
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:														
			кошти бюджету територіальної громади				кошти державного бюджету				інші джерела						
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками			
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027			
	дозвілля та відпочинку у селі Боратин																
27	«Спортивна громада»	1300,0	1200,0	1000,0	200,0								100,0	50,0	50,0		
28	«Хата солдата» - створення ретрит-локації для військових, ветеранів, членів їх сімей та жителів громади	6000,0	3400,0	1000,0	1000,0	1000,0	400,0	1800,0	300,0	500,0		1000,0	800,0	200,0	200,0	200,0	200,0
29	Ремонт першого поверху народного дому «Просвіта» села Ратнів	1000,0	1000,0	1000,0													
30	Ремонт роздягальні стадіону с. Ратнів	300,0	300,0	300,0													
31	«Боратинський прорив»	570,0	400,0	100,0	100,0	100,0	100,0						170,0	20,0	50,0	50,0	50,0
32	Впровадження бюджету участі	500,0	500,0	500,0													
33	Запровадження сервісу «Електронна черга у ЦНАП»	120,0	120,0	120,0													
34	Розширення переліку надання адміністративних послуг у ЦНАП	600,0	600,0	600,0													
35	Нове будівництво приміщення ЦНАП у селі Боратин	40000,0	4000,0	4000,0									36000,0		20000,0	16000,0	
За стратегічною ціллю 2		303711,0	201441,0	92441,0	74200,0	33600,0	1200,0	16800,0	15300,0	500,0	-	1000,0	85470,0	55270,0	14100,0	4250,0	11850,0

**ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки															
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:														
			кошти бюджету територіальної громади				кошти державного бюджету				інші джерела						
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками			
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027			
	Горохівська в с. Гірка Полонка																
41	Нове будівництво приміщення комунального підприємства «Боратин»	10000,0	10000,0		10000,0												
42	Будівництво бюветного комплексу на джерелі «Криниця» у селі Баїв	300,0	300,0		300,0												
43	Будівництво водогону в селі Гірка Полонка	10000,0	10000,0	5000,0	3000,0	1000,0	1000,0										
44	Покращення роботи громадського транспорту в громаді	39050,0	14050,0	50,0	10000,0	2000,0	2000,0						25000,0		25000,0		
45	Модернізація транспортної інфраструктури в районі перехрестя виїзду із с.Городище та автошляху Н17	46000,0	8000,0			8000,0							38000,0			38000,0	
46	Підвищення безпеки дорожнього руху на вул.Миру с.Городище	10500,0	10000,0	10000,0									500,0	500,0			
47	Термомодернізація бюджетних будівель	50250,0	5250,0	50,0	200,0	2000,0	3000,0						45000,0			18000,0	27000,0
48	Запобігання пошкодженням доріг та вулиць	32000,0	20000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0						12000,0	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0
49	Освітлення — шлях до цивілізації	3700,0	3000,0	1000,0	1000,0	1000,0							700,0	100,0	500,0	100,0	
50	«Чисте село»	460,0	400,0	100,0	100,0	100,0	100,0						60,0		20,0	20,0	20,0

**ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

№	Назва програми місцевого розвитку/ проекту місцевого розвитку	Орієнтовна потреба на період реалізації плану заходів на 2024-2027 роки															
		ВСЬОГО	в тому числі за джерелами фінансування:														
			кошти бюджету територіальної громади				кошти державного бюджету				інші джерела						
			разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками				разом	в тому числі за роками			
2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027	2024	2025	2026		2027			
51	Впровадження системи енергоменеджменту у громаді	800,0	800,0	200,0	200,0	200,0	200,0										
52	Налагодження системи поводження з органічними відходами	450,0	450,0	300,0	50,0	50,0	50,0										
53	КП «Боратин» - особистий кабінет споживача**	200,0	200,0	200,0													
54	Будівництво системи захисту від підтоплення та розширення можливостей економічного зростання Волині (СТИР)	2637,548	4537,0				4537,0						8100,0548			8100,0548	
55	Розроблення комплексного плану просторового розвитку території	3000,0											3000,0		3000,0		
За стратегічною ціллю 3		278547,548	97887,0	35100,0	27087,0	21850,0	13850,0	-	-	-	-	-	180660,548	11700,0548	59820,0	76620,0	32520,0
ПО ПЛАНУ ЗАХОДІВ ЗАГАЛОМ		826107,548	451377,0	160265,5	153461,5	118500,0	19150,0	38000,0	20700,0	5900,0	10400,0	1000,0	336730,548	72170,548	79120,0	91070,0	94370,0

* для місцевих програм розвитку, розробка яких запланована, зазначається «проект»

** для проектів місцевого розвитку, які реалізуються, зазначається «реалізація триває»

Розділ 4. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії та Плану заходів. Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та Плану заходів.

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених показників (індикаторів) результативності впровадження кожного проєкту місцевого розвитку. Система показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Плану заходів подана у Таблицях 4.1-4.2.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265², та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії за перше півріччя та за рік готує Робоча група з управління реалізацією Стратегії та моніторингу (детальніше див. розділ «Проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії» Стратегії розвитку Боратинської громади до 2027 року), узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради. Голова Робочої групи (сільський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії відповідної ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради.

Оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття в подальшому необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:

- результати порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих цільових (станом на останній період) і фактичних значень показників;
- досягнення запланованих цілей;
- задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб;
- наявних незапланованих змін та впливів;
- діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ефективності механізмів реалізації Стратегії або ресурсних витрат;
- стійкості результатів Стратегії тощо.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться залученими експертами). Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради. Голова Робочої групи (сільський голова) в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Стратегії та Плану заходів представляє їх на розгляд сесії міської ради. Крім того, заключні звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів оприлюднюються на офіційному вебсайті громади та/або у місцевих засобах масової інформації.

² Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 265 від 21.12.2022. URL: <https://mtu.gov.ua/content/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku.html>

Таблиця 4.1. Перелік проектів місцевого розвитку Плану заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проекту місцевого розвитку*	Період реалізації проекту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
1	1.1.Формування інвестиційної привабливості громади	1.1.1. Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій	Створення індустріального парку	2024-2040	Відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки Боратинської сільської ради Відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради	Відведено земельну ділянку під індустріальний парк
2	1.1.Формування інвестиційної привабливості громади	1.1.1. Інвентаризація та підготовка об'єктів для залучення інвестицій	Створення технопарку	2024-2035	Відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки Відділ соціально-економічного розвитку	Відведено земельну ділянку під технопарк
3	1.1.Формування інвестиційної привабливості громади	1.1.2. Маркетинг територій, просування бренду громади. Розвиток каналів комунікації	Створення комунікаційної стратегії громади	2025	Відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради	Розроблено Комунікаційну стратегію Боратинської сільської територіальної громади на період 2025-2027 роки
4	1.2.Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	1.2.1. Налагодження ефективної взаємодії з місцевими суб'єктами господарювання. Розвиток підприємницьких	Розвиток жіночого підприємництва у сфері б'юті індустрії	2024-2025	Відділ культури та молодіжної політики Відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради	Кількість проведених заходів з розвитку жіночого підприємництва у сфері б'юті індустрії Кількість учасників проведених заходів

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		здібностей населення і молодіжного підприємництва				
5	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	1.2.2. Підготовка та впровадження Стратегії «Туризм вихідного дня»	Створення туристично-рекреаційної зони у с. Баківці	2024-2025	Відділ соціально-економічного розвитку Боратинської сільської ради	Наявність туристично-рекреаційної зони у с. Баківці Наявність майданчика для водозабору пожежних машин
6	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	1.2.2. Підготовка та впровадження Стратегії «Туризм вихідного дня»	«Релакс-вибух креативних ідей»	2024-2026	Староста Лаврівського старостинського округу	Наявність пляжної зони для відпочинку у с. Лаврів Наявність зони для рибальства у с. Лаврів
7	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти	Реконструкція та добудова КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей Боратинської сільської ради» (громадський будинок з господарськими (допоміжними) будівлями та спорудами з укриттям)	2024-2026	Директор КЗЗСО «Гіркополонківський ліцей Боратинської сільської ради»	Площа будівлі КЗЗСО, що введена в експлуатацію після реконструкції та добудови
8	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної,	Створення Баївського ліцею як окремого трирічного	2024-2026	Дирекція Баївського ліцею, відділ освіти Боратинської сільської ради	Наявність Баївського ліцею (окремого трирічного академічного ліцею для 10-12 класів)

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		загальної середньої та позашкільної освіти	академічного ліцею (10–12 класи)			
9	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти	Облаштування STEM-лабораторій у закладах освіти громади	2024-2026	Відділ освіти, дирекція закладів освіти	Кількість закладів освіти з обладнаними профільними приміщеннями та STEM-лабораторіями
10	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти	Благоустрій території навколо КЗЗСО «Радомишльський ліцей»	2025	КЗССО «Радомишльський ліцей»	Площа облаштованої території навколо КЗЗСО «Радомишльський ліцей»
11	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.2. Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація	Створення центру комплексної реабілітації для військовослужбовців та осіб, які постраждали від війни	2024	Відділ управління майном та будівництва, відділ соціально-економічного розвитку	Наявність центру комплексної реабілітації для військовослужбовців, осіб, які постраждали від війни, осіб з інвалідністю Кількість осіб, які отримали послуги реабілітації у центрі комплексної реабілітації для військовослужбовців, осіб, які постраждали від війни, осіб з інвалідністю

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
12	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.2. Розвиток системи соціального захисту населення. Реабілітація	«Хата солдата» - створення ретрит-локації для військових, ветеранів, членів їх сімей та жителів громади	2024-2027	Староста Лаврівського старостинського округу	Наявність ретрит-локації військових, ветеранів, членів їх сімей та жителів громади «Хата солдата» Кількість осіб, які отримали послуги реабілітації у ретрит-локації
13	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.3. Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування	Будівництво амбулаторії загальної практики сімейної медицини в селі Гірка Полонка	2024-2027	Боратинська сільська рада	Площа будівлі амбулаторії загальної практики сімейної медицини в с. Гірка Полонка Рівень доступності мережі закладів охорони здоров'я для жителів громади
14	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	Будівництво клубу (молодіжного осередку) у селі Коршів	2024-2025	Відділ управління майном та будівництва	Площа збудованого клубу (молодіжного осередку) у с. Коршів
15	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних	Створення в громаді мережі мультифункціональних центрів для проведення заходів	2024-2027	Відділ культури та молодіжної політики Відділ освіти Відділ соціально-економічного розвитку Відділ з питань благоустрою	Кількість створених мультифункціональних центрів для проведення заходів

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		культурних продуктів				
16	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	Ремонт першого поверху народного дому «Просвіта» села Ратнів	2025	Відділ управління майном та будівництва	Площа будівлі Народного дому, у якій проведено ремонтні роботи
17	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	Реконструкція будинку культури у селі Промінь	2027	Боратинська сільська рада	Площа будівлі будинку культури у с. Промінь після реконструкції
18	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	Будівництво мультифункціонального простору для дозвілля та відпочинку у селі Боратин	2025-2026	Відділ управління майном та будівництва, відділ культури та молодіжної політики	Збудовано мультифункціональний простір для дозвілля та відпочинку у с. Боратин
19	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	Будівництво спортзалу на базі Мстишинської гімназії Боратинської сільської ради	2025	Боратинська сільська рада	Збудовано спортзал на базі Мстишинської гімназії Боратинської сільської ради

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
20	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	Ремонт роздягальні стадіону с. Ратнів	2025	Староста Ратнівського старостинського округу	Облаштовано роздягальню на стадіоні у с. Ратнів Рівень комфортності перебування у роздягальні стадіону
21	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	Будівництво тенісних кортів на базі Боратинського спорткомплексу	2025	Боратинська сільська рада	Кількість тенісних кортів на базі Боратинського спорткомплексу
22	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	Будівництво спортзалу на базі Промінської гімназії Боратинської сільської ради	2025	Боратинська сільська рада	Збудовано спортзал на базі Промінської гімназії Боратинської сільської ради
23	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	«Спортивна громада»	2024-2025	Староста Лаврівського старостинського округу	Наявність багатофункціонального спортивного майданчика у селі Лаврів
24	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.5. Розвиток фізичної культури та спорту, популяризація здорового способу життя	Реконструкція стадіону у селі Промінь	2026	Боратинська сільська рада	Реконструйовано стадіон у с. Промінь

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
25	2.1. Розвиток людського капіталу	2.1.6. Забезпечення національно-патріотичного виховання населення	Облаштування відкритого майданчика з встановленням смуги перешкод та зони відпочинку для військово-патріотичного виховання та занять молоді Боратинської громади	2024	Відділ управління майном та будівництва	Облаштовано відкритий майданчик зі смугами перешкод та зоною відпочинку для військово-патріотичного виховання молоді у Боратинській громаді
26	2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП	Запровадження сервісу «Електронна черга у ЦНАП»	2024	ЦНАП	Наявність сервісу «Електронна черга у ЦНАП» Кількість користувачів сервісу «Електронна черга у ЦНАП»
27	2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення функціонування ЦНАП	Розширення переліку надання адміністративних послуг у ЦНАП	2024	ЦНАП	Кількість користувачів адміністративними послугами ЦНАП Кількість адміністративних послуг у ЦНАП
28	2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.1. Удосконалення системи управління громадою. Забезпечення	Нове будівництво приміщення ЦНАП у селі Боратин	2025-2026	ЦНАП	Збудовано нове приміщення ЦНАП у с. Боратин

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		функціонування ЦНАП				
29	2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.2. Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив	«Боратинський прорив»	2024-2027	Директор БК та бібліотекар с. Лаврів	Наявність Центру громадської активності у селі Лаврів
30	2.2. Розвиток системи урядування та надання адміністративних послуг	2.2.2. Залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування та підтримка місцевих ініціатив	Впровадження бюджету участі	2025	Відділ соціально-економічного розвитку	Розроблено положення щодо організації бюджету участі у Боратинській громаді Проведено конкурс місцевих ініціатив (бюджет участі)
31	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.1. Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств	Нове будівництво приміщення комунального підприємства «Боратин»	2025	Відділ управління майном та будівництва, КП «Боратин»	Площа будівлі, введеної в експлуатацію після завершення будівництва приміщення КП «Боратин»
32	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.1. Будівництво, реконструкція, ремонт приміщень та зміцнення й оновлення матеріально-технічної бази	Покращення роботи громадського транспорту в громаді	2024-2027	Боратинська сільська рада	Створено комунальне підприємство громадського транспорту Боратинської сільської ради Якість транспортних послуг для населення

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		комунальних підприємств				
33	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення	Модернізація транспортної інфраструктури в районі перехрестя виїзду із с.Городище та автошляху Н17	2026	Відділ з питань благоустрою Боратинської сільської ради Луцький райавтодор, філія ДП «Волинський облавтодор»	Рівень безпеки дорожньо-транспортного руху на відрізку дороги
34	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення	Підвищення безпеки дорожнього руху на вул.Миру с.Городище	2024	Відділ з питань благоустрою Боратинської сільської ради Луцький райавтодор, філія ДП «Волинський облавтодор»	Рівень безпеки дорожньо-транспортного руху на відрізку дороги
35	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення	Запобігання пошкодженням доріг та вулиць	2024-2027	Відділ з питань благоустрою Боратинської сільської ради Луцький райавтодор, філія ДП «Волинський облавтодор»	Протяжність доріг з облаштованим твердим покриттям
36	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.2. Утримання та розвиток дорожньої інфраструктури, модернізація та будівництво систем вуличного освітлення	Освітлення — шлях до цивілізації	2024-2026	Староста Лаврівського старостинського округу	Протяжність мережі вуличного освітлення у с. Лаврів

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
37	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку	Будівництво каналізаційної мережі у селі Боратин	2025-2026	Відділ управління майном та будівництва	Протяжність каналізаційної мережі у с. Боратин
38	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку	Будівництво нової лінії каналізаційних очисних споруд на території громади	2024-2027	Відділ управління майном та будівництва	Збудовано та введено в експлуатацію очисні споруди каналізації на території громади
39	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку	Будівництво бювету на природньому джерелі питної води по вул. Горохівська в с. Гірка Полонка	2024	Відділ управління майном та будівництва	Збудовано бювет на природньому джерелі питної води по вул. Горохівська в с. Гірка Полонка Кількість осіб, яким забезпечено доступ до якісної питної води
40	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання,	Будівництво бюветного комплексу на джерелі «Криниця» у селі Баїв	2025	Відділ управління майном та будівництва	Збудовано бюветний комплекс на джерелі «Криниця» у селі Баїв Кількість осіб, яким забезпечено доступ до якісної питної води

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
		мобільного та інтернет-зв'язку				
41	3.1. Інженерна інфраструктура громади	3.1.3. Забезпечення безперебійного водопостачання, водовідведення, теплозабезпечення, електропостачання, мобільного та інтернет-зв'язку	Будівництво водогону в селі Гірка Полонка	2024-2027	Комунальне підприємство «Грань»	Протяжність водогону в селі Гірка Полонка Кількість осіб, яким забезпечено доступ до якісної питної води
42	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.1. Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища	Будівництво системи захисту від підтоплення та розширення можливостей економічного зростання Волині (СТИР)	2026-2027	Відділ управління майном та будівництва відділ соціально-економічного розвитку	Наявність системи захисту від підтоплення на річці Стир (дамба, захисна осушувальна мережа) Рівень екологічної безпеки для населення
43	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.2. Впровадження системи енергоменеджменту у громаді	Термомодернізація бюджетних будівель	2024-2027	Відділ соціально-економічного розвитку Відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки Відділ освіти Відділ культури та молодіжної політики Відділ з питань благоустрою	Кількість термомодернізованих комунальних закладів у Боратинській громаді Середня температура у приміщеннях термомодернізованих комунальних закладів у Боратинській громаді
44	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.2. Впровадження системи	Впровадження системи	2024-2027	Відділ соціально-економічного розвитку	Наявність системи онлайн-моніторингу споживання ПЕР

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проект	Завдання Стратегії	Назва проєкту місцевого розвитку*	Період реалізації проєкту місцевого розвитку	Виконавці (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
	середовища	енергоменеджменту у громаді	енергоменеджменту у громаді		Відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки	Наявність посади енергоменеджера у сільській раді
45	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.3. Підвищення культури поводження з ТПВ	«Чисте село»	2024-2027	Староста Лаврівського старостинського округу	Кількість облаштованих майданчиків для роздільного збирання ТПВ у Лаврівському старостинському окрузі Рівень екологічної свідомості населення
46	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.3. Підвищення культури поводження з ТПВ	Налагодження системи поводження з органічними відходами	2024-2027	Відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки Відділ освіти Відділ з питань благоустрою	Кількість облаштованих майданчиків для збору органічних відходів рослинного походження у Боратинській громаді Рівень екологічної свідомості населення
47	3.2. Збереження навколишнього середовища	3.2.3. Підвищення культури поводження з ТПВ	КП «Боратин» - особистий кабінет споживача (реалізація триває)	2023-2024	КП «Боратин»	Кількість споживачів КП «Боратин» (осіб, які уклали договори на вивезення ТПВ)
48	3.3. Планування розвитку території	3.3.1. Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів	Розроблення комплексного плану просторового розвитку території	2025	Відділ архітектури та містобудування, відділ земельних ресурсів, кадастру і екологічної безпеки	Наявність комплексного плану просторового розвитку території Боратинської сільської територіальної громади

* для проєктів місцевого розвитку, які реалізуються, зазначається «реалізація триває»

Таблиця 4.2. Перелік програм місцевого розвитку Плану заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Боратинської територіальної громади на період до 2027 року

№	Оперативна ціль, на досягнення якої спрямована програма	Назва програми місцевого розвитку*	Період реалізації програми місцевого розвитку	Відповідальний за виконання / Виконавці, (в разі визначення)	Індикатори (показники) результативності
1	1.1. Формування інвестиційної привабливості громади	Проект Програми економічного та соціального розвитку Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	2024-2026	Відділ соціально-економічного розвитку	Кількість об'єктів комунальної власності, які були повністю або частково відремонтовані / модернізовані / збудовані / добудовані
2	1.2. Створення умов для розвитку бізнесу, розвиток туризму	Проект Комплексної програми розвитку галузі агропромислового комплексу Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки	2024-2026	Виконавчий комітет Боратинської сільської ради	Кількість суб'єктів господарювання у сфері агровиробництва, які отримали допомогу у межах Комплексної програми розвитку галузі агропромислового комплексу Боратинської сільської ради на 2024-2026
3	2.1.1. Формування та розвиток сучасної мережі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти	Програма розвитку та підтримки обдарованих і здібних учнів Боратинської сільської ради на 2023-2024 роки*	2023-2024	Відділ освіти Боратинської сільської ради	Кількість дітей, які отримали підтримку в межах Програми розвитку та підтримки обдарованих і здібних учнів Боратинської сільської ради на 2023-2024 роки
4	2.1.3. Покращення стану здоров'я населення шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування	Програма фінансової підтримки КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Боратинської сільської ради» на 2023-2024 роки*: <i>придбання основних засобів</i>	2023-2024	Боратинська сільська рада, КНП «ЦПМСД Боратинської сільської ради»	Кількість придбаних основних засобів

**ПЛАН ЗАХОДІВ НА 2024-2027 РОКИ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
БОРАТИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

5	2.1.4. Трансформація культурного простору громади, створення унікальних культурних продуктів	Проект Програми розвитку культури Боратинської сільської ради на 2024-2026 роки - організація та проведення фестивалю громади	2024-2026	Відділ культури та молодіжної політики Боратинської сільської ради	Проведено фестиваль Братинської громади
6	3.1. Інженерна інфраструктура громади	Проект Програми фінансової підтримки комунального підприємства «Боратин»	2024	Боратинська сільська рада, КП «Боратин»	Кількість придбаних основних засобів
7	3.2.1. Здійснення заходів з благоустрою, екологічної безпеки та збереження навколишнього середовища	Програма охорони навколишнього природного середовища на 2023-2025 роки*: - придбання та встановлення сміттє-сортувальної лінії на полігоні ТПВ в с.Брище	2023-2025	Виконавчий комітет сільської ради, КП «Боратин», ВКП «Грань»	Рівень екологічної безпеки регіону

* програми місцевого розвитку, які реалізуються